

**Helyi
Esélyegyenlőségi
Program**

Gara Községi Önkormányzat

2020.

Tartalom

Előszó	3
Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	9
A település bemutatása.....	9
Értékeink, küldetésünk	13
Célok	14
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	16
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	16
2. Stratégiai környezet bemutatása	20
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	22
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	46
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	60
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	65
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	72
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és non-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	78
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	80
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	81
A HEP IT részletei	81
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése.....	81
A beavatkozások megvalósítói	81
Jövőképünk.....	82
Az intézkedési területek részletes kifejtése.....	82
Megvalósítás.....	96
A megvalósítás előkészítése.....	96
A megvalósítás folyamata	96
Monitoring és visszacsatolás.....	97
Nyilvánosság	98
Érvényesülés, módosítás.....	99
Elfogadás módja és dátuma	100

Előszó

Helyi Esélyegyenlőségi Program (röviden HEP)

A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok életkörülményeinek javítását szolgáló helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) 31. §-a írja elő a települési önkormányzatok számára.

A HEP helyzetelemzésből és intézkedési tervből áll, amelyet a települési önkormányzat ötévente, öt év időtartamra fogad el. Elkészítésének szempontjait, az esélyegyenlőségi területeket és a HEP célcsoportjait a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet (továbbiakban: 321/2011. (XII. 27.) Korm. rend.) tartalmazza.

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet (továbbiakban: 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet) 1. és 2. számú melléklete rögzíti azokat a statisztikai mutatókat, adatokat és tartalmi elemeket, amelyek HEP elkészítésének alapját képezik.

Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (röviden HEP IT)

A HEP IT a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket tartalmazza az Ebktv. 31. §-ának (2) bekezdése szerint. Az intézkedéseket a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rend. 5. §-ában foglalt célok figyelembe vételével kell meghatározni. A HEP IT-t a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 3. számú mellékletében található forma szerint kell elkészíteni.

Helyi Esélyegyenlőségi Programért felelős Fórum (röviden HEP Fórum)

A HEP-t a települési önkormányzati köztisztviselők vagy közalkalmazottak készítik el az Ebktv. 31. § (5) bekezdésének előírása alapján. A programalkotás során törekedni kell a települési önkormányzat egyéb fejlesztési terveivel, koncepcióival történő összhangra.

Mindezekre és a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 2. számú mellékletének 9. pontjára figyelemmel javasolt, hogy a HEP elkészítése széleskörű szakmai egyeztetés mellett történjék.(HEF)

A Helyi Esélyegyenlőségi Program célcsoportjai

A 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésének előírása értelmében a HEP célcsoportjai a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különösen a

- mélyszegénységben élők,
- romák,
- gyermekek,
- nők,
- idősek és
- fogyatékkal élők.

Az esélyegyenlőség javítása, az egyenlő bánásmód érvényesítése szempontjából releváns, a társadalom különböző csoportjainak együttélésére vonatkozó stratégiák:

- **„Legyen jobb a Gyerekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)**

A Legyen Jobb a Gyerekeknek Nemzeti Stratégia szükségességét elsősorban az indokolta, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A törvény minden gyerekre kiterjed, de értelemszerűen azoknak a gyerekeknek kell prioritást kapniuk, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák fejlődésüket. A Nemzeti Stratégia másik fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége, a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke.

- **Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Terv 2007-**

Az Országgyűlés 2007. június 25-én fogadta el a Roma Integráció Évtizede Program Stratégiai Tervről szóló 68/2007. (VI. 28.) OGY határozatot, amely a Kormány feladatául tűzi, hogy a Stratégiai Terv végrehajtására készítsen rövid távú, kétéves időszakokra szóló intézkedési terveket. A Stratégiai Terv négy prioritási területen (oktatás, foglalkoztatás, lakhatás és egészségügy), az egyenlő bánásmód érvényesítésével kapcsolatban, továbbá a kultúra, a média és a sport területén határoz meg átfogó célokat, a célokhoz kapcsolódó konkrét feladatokat, az ezekhez rendelt mutatókat, továbbá a feladatok eléréséhez szükséges intézkedéseket. A nemek közötti esélyegyenlőség megteremtését a négy prioritási területen megfogalmazottakhoz kapcsolódó feladatokon és intézkedéseken keresztül kívánja megvalósítani.

- **Idősügyi Nemzeti Stratégia 2009-**

Az Országgyűlés 2009-ben fogadta el az Idősügyi Nemzeti Stratégia című stratégiai programot (81/2009. (X. 2.) OGY határozat). Az Országgyűlés felkéri a Kormányt, hogy az Idősügyi Nemzeti Stratégiában foglalt célkitűzéseket, prioritásokat, preferenciákat képviselje és érvényesítse jogalkotó és végrehajtó tevékenysége során, kiemelve az időseket érintő kormányzati döntéseket, programokat és cselekvési terveket. Az Idősügyi Nemzeti Stratégiában foglaltak összhangban vannak az ENSZ alapelveivel, az Európai Unió törekvéseivel, a Társadalmi Befogadásról szóló közös Memorandummal, a Lisszaboni Stratégiával, a Berlini Nyilatkozattal, az AGE vezérelveivel, az Európai Szociális Chartával, a magyarországi Idősügyi Chartával, valamint az Európai Bizottság Közleményével, melyet a Tanácshoz, az Európai Parlamenthez és a Gazdasági és Szociális Bizottsághoz intézett. Összhangban van az Öregedésről szóló Madridi Nemzetközi Cselekvési Tervvel, az ENSZ Egészségügyi Szervezete, a WHO által 2001-ben publikált, az idősügyi politikát meghatározó alapidokumentumával, melynek címe az Aktív Időskor (Active Ageing – Policy Framework) is. Az Európai Unió Szociálpolitikai Ütemterve célkitűzésként határozza meg a humánszolgáltatások modernizálását és fejlesztését a társadalmi és demográfiai struktúrák változásaira adott válaszként úgy, hogy a védelem szerepe produktív tényezőként jelenjen meg. A magyarországi időspolitika egyik legfontosabb megoldandó kérdése az időskorúak diszkriminációjának megszüntetése és esélyegyenlőségének megteremtése.

Ma még sok idős ember ki van téve a társadalmi kirekesztés valamelyik kockázatának: elszigetelődés, egészségi problémák, hozzáférés az ellátásokhoz. A társadalmi

részvétel azt is jelenti, hogy az egyén milyen mértékben, milyen intenzitással és hányféleképpen használja fel képességeit, tudását, egyéniségének sajátos adottságait más emberek, szűkebb vagy tágabb közösségek hasznos szolgálatára, gazdagítására, illetve milyen mértékben veszi igénybe mások adottságait saját élete alakításában. Ebben az értelemben a társadalmi részvétel, illetve a közösségileg aktív lét azt feltételezi, hogy az egyén tevőlegesen befolyásolja nemcsak saját maga, hanem a különböző közösségek életét, hozzáadja tudását, normáinak érvényesítését, munkáját, bizalmát, egyéniségének színét, jellegét a közösség egészéhez.

- **Az EU 2020 stratégia**

Az EU 2020 stratégia az Európa 2020 az Európai Unió 10 évre szóló növekedési stratégiája, a 2000-ben megkezdett Lisszaboni Stratégia folytatása, annak tapasztalatait beépítő új, közösségi gazdaságpolitikai célrendszer és ahhoz tartozó intézkedésterv. Célja nem csupán a válság leküzdése, a stratégia az uniós növekedési modell hiányosságait hivatott megszüntetni, és az intelligensebb, fenntarthatóbb és befogadóbb növekedés feltételeit kívánja megteremteni. Az esélyegyenlőség szempontjából releváns célkitűzések, melyeket 2020-ra az EU egészének teljesítenie kell, két területen is megjelenik. Az oktatásban a lemorzsolódási arányt 10% alá kell csökkenteni. A szegénység/társadalmi kirekesztés ellen ható intézkedések sora pedig azt célozza, hogy legalább 20 millióval csökkenjen azok száma, akik nyomorban és társadalmi kirekesztettségben élnek, illetve akik esetében a szegénység és a kirekesztődés reális veszélyt jelent.

- **Nemzeti Reform Program**

A Nemzeti Reform Program: Az Európa 2020 stratégia megvalósításának legfontosabb eszközét tagállami szinten a nemzeti reformprogramok jelentik, melyeket a tagállamoknak minden év áprilisában, a stabilitási/konvergencia programokkal együtt kell elkészíteniük. A nemzeti reformprogramok rögzítik az uniós kiemelt célok alapján megfogalmazott nemzeti célokat, továbbá ismertetik, hogyan kívánják a kormányok a célokat teljesíteni, illetve a növekedést hátráltató akadályokat leküzdni. A dokumentumok azt is meghatározzák, hogy kik, mikor, milyen intézkedéseket hoznak majd, s hogy ennek milyen költségvetési vonzatai lesznek. A Nemzeti Reform Program az esélyegyenlőségi célcsoportok helyzetének javításának szempontjából közvetlen jelentőséggel bíró célkitűzéseket és intézkedéseket tett.

- **Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (2011–2020)**

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (NTFS) az Európai Bizottság által 2011-ben jóváhagyott „A nemzeti roma integrációs stratégiák uniós keretrendszere 2020-ig” című dokumentumban foglaltakhoz illeszkedik. Az NTFS a szegénység elleni fellépés érdekében megfogalmazott felzárkózási politikát helyezi középpontba, emellett hangsúlyos célja a roma közösségek kirekesztése ellen ható folyamatok megelőzése, felszámolása. A stratégia célja, hogy a szegénység szempontjából meghatározó problématerületek – gyermekszegénység, romák helyzete, hátrányos helyzetű térségek – hosszú távú elképzeléseinek integrálását, kiegészítését, egységes célrendszerben történő kezelését kívánja előmozdítani, figyelemmel a többi, a társadalmi felzárkózás szempontjából releváns stratégiára, így a gazdaságfejlesztésre

és foglalkoztatáspolitikára, a vidékfejlesztésre, az egészségügyi, szociálpolitikai, közigazgatási elképzelésekre.

- **Nemzeti Drogellenes Stratégiáról (2013–2020)**

Az Országgyűlés 2013-ban fogadta el a Nemzeti Drogellenes Stratégia című stratégiai programot 80/2013. (X. 16.) OGY határozatát mi szerint: „Sajátos probléma a roma kisebbséghez tartozók lelki egészségének védelme, a szerfogyasztásból eredő problémáik megelőzése és kezelése. A hiányzó szakemberek pótlását segítő ösztönző rendszer kialakításával meg kell teremteni a lehetőséget, hogy a ma még hátrányos helyzetű, ellátatlan térségekben is hozzá lehessen férni a lelki egészség megőrzéséhez, a betegségek kezelését biztosító szolgáltatásokhoz. Elsősorban a kistelepüléseken élők és a veszélyeztetettek érdekében újszerű szervezeti megoldások is megfontolandók, például az egészségügyi alapellátásban dolgozók bevonása a szerhasználókkal kapcsolatos különböző gondozási feladatokba.”

- **Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiáról (2013–2023)**

A Kormány 1744/2013. (X.17.) sz. Korm. határozatával fogadta el a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiáról szóló stratégiáját, mely Bács-Kiskun megye tekintetében különös jelentőséggel bír. „Klasszikus értelemben vett kiterjedt tanyavilágról, amelynek hazánkban három típusát különböztetjük meg (életvitelszerűen lakott, gazdálkodásra használt vagy idényjelleggel, hétvégi házként funkcionáló), igazán csak Csongrád, Békés és Bács-Kiskun megye területein beszélhetünk. Ezekben a megyékben jellemző az előzőekben vázolt mindhárom tanyatípus együttes jelenléte is, és negyedikként idesorolhatók a jelentős számban található lakatlan, elhagyott tanyaépületek, volt TSZ majorok. A biztonság és a köznyugalom fenntartása ezeken a területeken már századokkal ezelőtt is speciális módszereket igényelt.

A lakott tanyák többségében idős, illetve egyedülálló, hátrányos helyzetű személyek, családok élnek. A külterületen, különösen a tanyavilágban élő népesség érzékenyebben reagál a bűnügyi helyzet változásaira, sőt más társadalmi rétegektől eltérően, sajátos helyzetükből fakadóan jobban igényli az állam szolgáltató gondoskodását.” A stratégia intézkedéseket is megfogalmaz: „Össze kell gyűjteni azon szervezeteket, amelyek hátrányos helyzetű, különösképpen roma fiatalok számára működtetnek felzárkóztatási programokat. Meg kell vizsgálni, hogy az összegyűjtött (főképpen játszóházakban, tanodákban, közösségi tereken működtetett) programokba a bűnmegelőzési (áldozattá és elkövetővé válást megelőző) ismeretek, szociális kompetenciafejlesztő játékok integrálhatók-e, ki kell dolgozni a módszertanát annak, hogy az áldozattá és elkövetővé válást megelőző ismeretek és szociális kompetenciafejlesztő játékok hogyan integrálhatók be a már futó programokba, és az arra alkalmasakba be kell illeszteni ezen ismeretek oktatását.”

- **Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégia**

Az Országgyűlés 18/2013. (III.28.) sz. határozatával fogadta el a Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégiáról szóló határozatát. „A hátrányos helyzetű csoportok segítése (önkéntesség) az újraelosztás növekedése nélkül járul hozzá e csoportok helyzetének javításához, emellett pedig kapcsolatot teremt az eltérő környezetben élő emberek között, erősítve a társadalmi szolidaritást. Az egyéb jellegű társadalmi intézményekben (pl. klubok, egyesületek) vállalt **önkéntes tevékenység** növekedése szintén a társadalom tagjai közötti kapcsolatokat, a közösségi összetartozást erősíti, amely közvetett módon hozzájárul a demokratikus döntéshozatalban rejlő értékek szélesebb körű felismeréséhez is. Az ilyen tevékenységek végzése önmagában jó például szolgálhat a szélesebb csoportok számára, azonban a családok keretében lehetőség nyílik ezeknek az értékeknek a nemzedékek közötti továbbadására is... Az egészségtudatos életmód számtalan módon kapcsolódhat a különböző tevékenységi körrel rendelkező társadalmi szervezetek tevékenységéhez, így egyebek mellett a természetvédelemhez, a sporthoz vagy a szociális ügyekhez (pl. gyermekek, idősek, hátrányos helyzetű csoportok segítése) is. A Keretstratégia ezért ajánlja az **egészségtudatos magatartásminták megjelenítését** a szervezetek alapvető tevékenységének végzése során... A **gyermekszegénység csökkentése** érdekében fontos a lehető legkorábbi életkorban történő beavatkozás, vagyis a 0-3 éves korosztály és szülei számára lehetővé tenni az egészségügyi, gondozási, fejlesztési, szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférést, a szülői kompetenciák erősítését. Ehhez a helyben elérhető szolgáltatások együttműködésének erősítése szükséges. A későbbi életkorban a hátrányos helyzetű gyermekek 3 éves kortól történő óvodáztatása, majd hozzáférésük a minőségi, integrált oktatáshoz a sikeres iskolai karrier megalapozása és a lemorzsolódás csökkentése érdekében elengedhetetlen... **A leszakadó társadalmi csoportok – különösen a romák – és térségek kiemelt kezelése, a szegénység csökkentése** a kormányzat által nemcsak az emberi erőforrások fejlesztése, hanem a társadalmi integráció szempontjából is fontos. A leszakadó térségek lakosainak az alapvető infrastruktúra hiányában kevés esélyük van a kitörésre a mélyszegénységből, a munka hiánya pedig a társadalmi élet minden területén (pl. értékrendszer, kultúra) a szegregációt erősíti. A mélyszegénység aláássa a társadalmi igazságosság érvényesülésébe vetett hitet is. Az e térségekbe irányuló, megfelelően tervezett komplex, többek között oktatási és képzési, egészségügyi, gazdaságfejlesztési, valamint lakhatási programok ezért a társadalmi összetartozást is szolgálják.

A társadalmi kirekesztettség mérséklését és a munkahelyteremtést célzó programok indításával (például a közszolgáltatások javításával) lehetőség nyílik a munkába bevonható polgárok körének növelésére. Ez amellest, hogy erősíti a társadalmi kohéziót, hozzájárul a humántőke növeléséhez, illetve az eltartottak számának csökkentéséhez, ezáltal a gazdasági tőkét is erősítve.”

- **Országos Fogytékosságügyi Program (2015-2025)**

Az Országgyűlés 15/2015. (IV.7.) sz. határozatával fogadta el az Országos Fogytékosságügyi Programról szóló határozatát, melyben felkéri a Kormányt, hogy jogalkotó és végrehajtó tevékenységében érvényesítse a Programban elfogadott elveket, feladatokat és célkitűzéseket, dolgozzon ki 2015–2018. évekre vonatkozó Intézkedési Tervet, számoljon be a célkitűzések megvalósulásáról az Országgyűlésnek. Az Országgyűlés felkéri a kormányzati és civil szervezeteket, hogy tegyenek meg mindent a Programban megfogalmazott célok megvalósításáért, a tömegtájékoztató szervek vezetőit és munkatársait, hogy vállaljanak részt a Program megismertetésében, a fogyatékos személyeket arra, hogy közösségi, helyi, kistérségi, megyei, regionális és országos szinten vállaljanak aktív és kezdeményező szerepet saját jogaik biztosításában, vegyenek részt a sorsukat érintő kérdésekben.

Felkéri továbbá a felelős minisztert, hogy a programot tegye közzé az általa vezetett minisztérium honlapján felolvasó szoftverekkel használható elektronikus formában, magyar jelnyelven és könnyen érthető formátumban, továbbá a látássérültek érdekképviselőjét ellátó országos szervezeten keresztül Braille-formátumban.

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Gara Községi Önkormányzat Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira. Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Gara elhelyezkedése

Gara község Bács-Kiskun megyében, Bajától 16,5 km-re kissé délkeleti irányban fekszik. Vaskút, Bácsborsód, Bácsszentgyörgy, Csátalja községekkel és nyomhatárával határos. Nemzetiségi település, magyarok, bunyevácok, horvátok, szerbek, németek és székelyek lakják.

Gara már az Árpádok korában is lakott település volt. Első írásos emlék 1290-ből való. A község nevének keletkezésére többféle magyarázat van. A település egykor a Garai famíliához, annak délvidéki birtokához tartozott 1334-ig. Nevét valószínűleg a Garai családról kapta. Először 1372-ben Nicolai de Gara, majd később Gara nemzetség szerepel. Nem bizonyított ama felvetés, hogy a szláv "Gora" (domb) szóból származhat, mivel az első település egy

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

magaslaton (dombszerű helyen) helyezkedett el a jelenlegi falutól 4 kilométerre, délre. Napjainkig azt a részt "Gradina"-nak nevezik. 1526-ban érkeztek az első horvátok, akik az okiratok szerint 18 ferences-rendi szerzetessel érkeztek a településre, és annak környékére. Viszontagságos évszázadok után, a török hódoltság idején, 1598-ban sok lakos a császári fennhatóság alatt álló Esztergomba költözött. 1635-41 között Esterházy Miklós a falut Urbanec Mátyásnak adományozta. A Rákóczi-szabadságharc alatt teljesen lerombolták a falut. Gara a bajai uradalom részeként 1727-ben a Czobor nemzetség tulajdonába került, majd 1750-ben a kamara Grassalkovich Antalnak, Baja földesurának adományozta. 1734-ben érkeztek az első németek a faluba. A következő évben megépült a templom. 1770-ben a falu lakossága: 1888 fő volt. 1780-ban megépült a késő barokk stílusú római katolikus templom. 1866-ban kolerajárvány söpört végig a falun. A lélekszám 1870-ben 3878, ami 1941-re 3941-re nőtt. A csökkenés akkor kezdődött, amikor a német nemzetiségűek 37 százalékát – 990 főt – kitelepítették a II. világháború után, körülbelül 400 lakost pedig "málenkij robotra" hurcoltak el. Öt bukovinai falu (Andrásfalva, Fogadjisten, Hadikfalva, Istensegíts, Józseffalva) székelyeit viszont 1941-ben a Délvidékre telepítette át a kormány, innen egy részüket Észak-Bácskába. Garára nagyjából Hadikfalváról, Istensegítről és Fogadjistéről érkeztek bukovinai székelyek. 1947-ben a lakosságcsere-egyezmény következtében felvidéki magyarokat, szlovákokat telepítettek Garára. Ekkor a népesség száma 4534 főre nőtt, ez volt Gara legnagyobb lélekszáma, innen folyamatosan ismét csökkent. 2001-ben már csak 2683 főt számláltak. A település mezőgazdasági jellegű, jelentősebb ipari üzem, létesítmény nincs. Többnyire rendelkezik minden olyan intézménnyel, mely a hasonló nagyságú községek tekintetében elfogadottnak tekinthető.

Demográfiai jellemzők

A község lakónépesség adatai alapján elmondhatjuk, hogy a lakosságszám folyamatos csökkenése nem állt meg az utóbbi években, ez főleg az elköltözésnek, elvándorlásnak tudható be. A községben is tendencia, hogy kevesebb gyermek születik, mint ahányan meghalnak.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

Év	Fő (TS 0101)	Változás
2014	2323	bázis év
2015	2307	99,31%
2016	2323	100,69%
2017	2273	97,85%
2018	2265	99,65%
2019	2228	98,37%

Forrás: TelR, KSH-TSTAR

2.1. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2018)

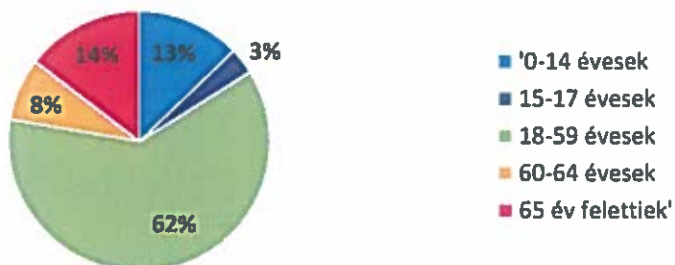
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 0301)	Férfiak (TS 0303)	Nők (TS 0304)
Állandó népesség száma (férfiak TS 0300, nők TS 0302)	1079	1179	2258	47,79%	52,21%
0-2 évesek (összes száma TS 0305, aránya TS 0316)			49	2,17	
0-14 éves (férfiak TS 0306, nők TS 0307)	138	132	270	6,11%	5,85%
15-17 éves (férfiak TS 0308, nők TS 0309)	35	34	69	1,55%	1,51%
18-59 éves (férfiak TS 0310, nők TS 0311)	665	656	1321	29,45%	29,05%
60-64 éves (férfiak TS 0312, nők TS 0313)	84	96	180	3,72%	4,25%
65 év feletti (férfiak TS 0314, nők TS 0315)	157	261	418	6,95%	11,56%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

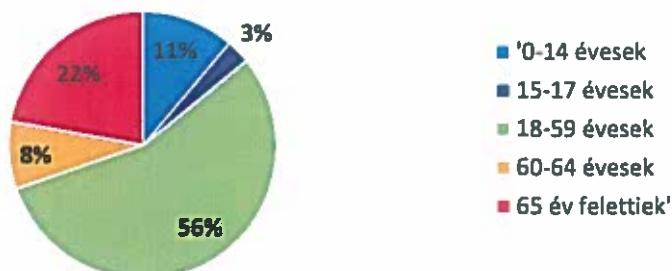
A táblázat a 2018-as adatokat tartalmazza.

A lakosság nő – férfi arányának megoszlása közel 50-50%. Különbség leginkább az idősebb korosztály esetében látható. A 65 év felettiak több, mint 60%-a nő.

Állandó népesség - férfiak életkori megoszlása

Állandó népesség - nők életkori megoszlása

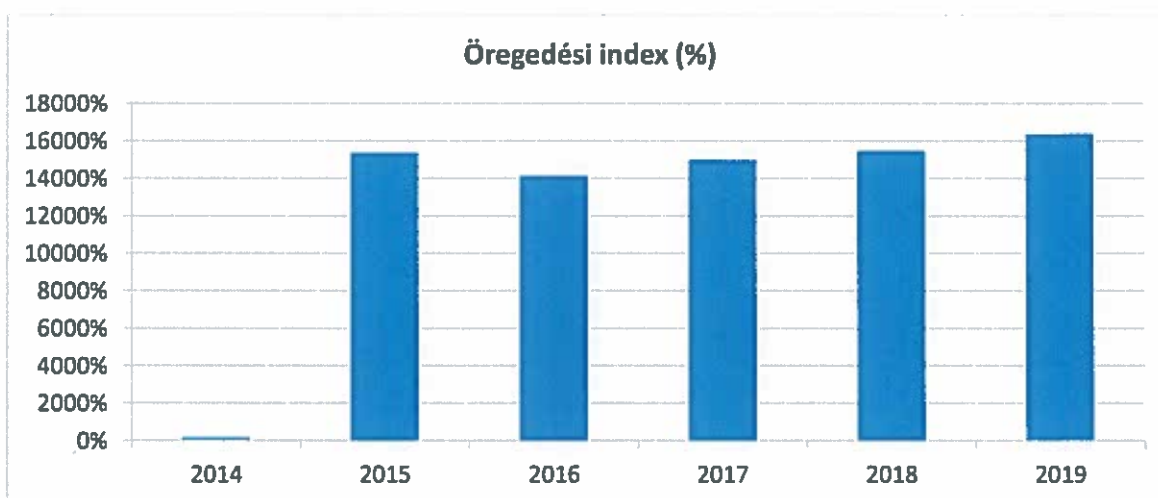

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 0328)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 0327)	Öregedési index (%) (TS 0401)
2014	421	271	155,35%
2015	422	274	15401,46%
2016	414	292	14178,08%
2017	418	278	15035,97%
2018	418	270	15481,48%
2019	438	267	16404,49%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az öregedési index alakulása emelkedő tendenciát mutat.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

Év	Állandó jellegű odavándorlás (TS 0601)	Elvándorlás (TS 0600)	Egyenleg	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (TS 0602)
2014	46	86	-40,00	-17,39
2015	61	43	18,00	7,82
2016	87	71	16,00	6,97
2017	55	51	4,00	1,76
2018	75	70	5,00	2,21
2019	n.a.	n.a.	-	n.a.

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Községünkben az oda- illetve elvándorlás mértéke csaknem azonos mértékű volt 2014-ig, 2014-ben csaknem kétszer annyian hagyták el településünket, mint amennyien ideköltöztek. 2015 évben már billent a mérleg, és az idevándorlók aránya másfélszeresére nőtt.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Élveszületések száma (TS 0701)	Halálozások száma (TS 0702)	Természetes szaporodás (fő) (TS 0703)
2014	12	36	-24
2015	15	47	-32
2016	18	50	-32
2017	13	31	-18
2018	16	35	-19
2019	11	39	-28

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Értékeink, küldetésünk

Az esélyegyenlőség minden állampolgár számára fontos érték. Az esélyegyenlőség érvényesítése nem pusztán követelmény, hanem az önkormányzatoknak is hosszú távú érdeke, hiszen azt a célt szolgálja, hogy mindenkinek esélye legyen a munkavállalásra, a karrierre, a jó minőségű szolgáltatásokra – függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékossgal él, milyen a származása vagy az anyagi helyzete. Az esélyegyenlőség megvalósításának alapfeltétele a diszkriminációmentesség és a szegregációmentesség. Az esélyegyenlőségi programnak a településen élő hátrányos helyzetű csoportokra kell irányulnia, akik számára a sikeres élet és társadalmi integráció esélye a helyi társadalmat célzó fejlesztések és beruházások ellenére korlátozott marad a különböző területeken jelentkező hátrányait kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedések nélkül.

Hátrányos megkülönböztetés által leginkább sújtott csoportok

- akadályozott/fogyatékossgal élő/megváltozott munkaképességű emberek
- alacsony végzettségűek, iskolából lemorzsolódók
- pályakezdő fiatalok, munkatapasztalattal nem rendelkezők
- (tartósan) munkanélküliek
- alacsony munkaintenzitású háztartásban élő emberek
- romák
- rossz közlekedésű településen élők
- (jövedelmi, lakhatási) szegények
- migránsok
- szenvedélybetegek
- hajléktalanok
- hátrányos helyzetű családokban/ állami gondoskodásban élő gyerekek, fiatalok
- 45 év feletti inaktívok
- idősek

A csoportok között átfedések lehetségesek, illetve a hátrányok halmozódhatnak.

Gara Községi Önkormányzat célja, hogy megelőzze a hátrányos megkülönböztetést és minden lakója számára biztosítsa az esélyegyenlőséget az élet különböző területein. Ezen célok minél hatékonyabb és eredményesebb megvalósítása érdekében megalkotja a település helyi esélyegyenlőségi programját. A program tartalmazza a helyzetelemzést és az erre épülő cél- és feladat-meghatározásokat, valamint azok megvalósításának ütemezését. Az esélyegyenlőségi program a településen feltárt esélyegyenlőségi problémákra reagál, és beavatkozásokat tartalmaz azok kezelésére. A helyzetelemzés a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetét tárja fel. A helyi esélyegyenlőségi program a település területén élő hátrányos helyzetű csoportokra irányul, akik számára a társadalmi integráció esélye a helyi társadalmat célzó fejlesztések és beruházások ellenére korlátozott marad esélyegyenlőségi intézkedések nélkül. Az esélyegyenlőségi terv alapját képező módszertani segédlet kiemelt hátrányos helyzetű társadalmi csoportnak tekinti a romákat, a nőket, a gyermekeket és a fogyatékos személyeket. Az esélyegyenlőség érvényesülésének problémája a további hátrányos helyzetű egyének, társadalmi csoportok esetében is felmerülhet. Ennek megfelelően a helyi esélyegyenlőségi program által célzott hátrányos helyzetű társadalmi csoportok köre a helyi sajátosságokra reagálva – az esélyegyenlőségi törvény szempontjait figyelembe véve – bővíthető.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja:

Az esélyegyenlőség elősegítésének célja a megkülönböztetésből fakadó hátrányok társadalmi szintű csökkentése. A programok végrehajtása során ez olyan csoportok segítségét és szempontjaik kiemelt figyelembevételét jelenti, melyek saját erejükből nem lennének képesek a hátrányaikból fakadó nehézségek leküzdésére, fokozottan ki vannak téve a hátrányos megkülönböztetés veszélyének, illetve támogatásra szorúlnak a programok forrásaihoz történő hozzáférés során.

A1303/2013/EU rendelet I. melléklet 5. pontjával és a PM 1. B fejezet 1.5. részével összhangban a cél keretében érvényesül:

- a hozzáférhetőség horizontális célkitűzése, biztosítva az ESB alapok által társfinanszírozott javakhoz és szolgáltatásokhoz történő hozzáférést mindenki számára,
- a népesedési kihívások kezelése, melynek keretében elősegítjük az összes életkori csoport társadalmi befogadását.

Gara település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja: az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét, a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét, a diszkriminációmentességet, szegregációmentességet, a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel.

A HEP helyzetelemző részének célja:

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen. Emellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében:

1. képzettséghez való hozzáférés
2. munkaerő-piaci pozícióhoz és foglalkoztatási feltételekhez való hozzáférés
3. lakhatáshoz és lakhatási környezethez való hozzáférés
4. egészségügyi szolgáltatáshoz való hozzáférés
5. közlekedéshez való hozzáférés
6. társadalmi és közösségi kapcsolatrendszerhez való hozzáférés
7. információhoz való hozzáférés
8. közszolgáltatásokhoz való hozzáférés (szociális, gyermekjóléti, és más kormányzati, önkormányzati közszolgáltatások) továbbá
9. hatalomhoz, önrendelkezéshez, önérvényesítéshez való hozzáférés
10. befogadó közösséghez való hozzáférés - szemléletformálás

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja:

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt. Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva Magyarország Alaptörvényében foglaltakra:

ALAPVETÉS

O) cikk

Mindenki felelős önmagáért, képességei és lehetőségei szerint köteles az állami és közösségi feladatok ellátásához hozzájárulni.

P) cikk

(1) A természeti erőforrások, különösen a termőföld, az erdők és a vízkészlet, a biológiai sokféleség, különösen a honos növény- és állatfajok, valamint a kulturális értékek a nemzet közös örökségét képezik, amelynek védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége.

SZABADSÁG és FELELŐSSÉG

II. cikk

Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.

IV. cikk

(1) Mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz.

XI. cikk

(1) Minden magyar állampolgárnak joga van a művelődéshez.

XII. cikk

(1) Mindenkinek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a vállalkozáshoz. Képességeinek és lehetőségeinek megfelelő munkavégzéssel mindenki köteles hozzájárulni a közösség gyarapodásához.

(2) Magyarország törekszik megteremteni annak feltételeit, hogy minden munkaképes ember, aki dolgozni akar, dolgozhasson.

XIII. cikk

(1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.

XV. cikk

- (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.
- (2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.
- (3) A nők és a férfiak egyenjogúak.
- (4) Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.
- (5) Magyarország külön intézkedésekkel védi a családokat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.

XVI. cikk

- (1) Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.
- (2) A szülőknek joguk van megválasztani a gyermeküknek adandó nevelést.
- (3) A szülők kötelesek kiskorú gyermekükről gondoskodni. E kötelezettség magában foglalja gyermekük taníttatását.
- (4) A nagykorú gyermekek kötelesek rászoruló szüleikről gondoskodni.

XVII. cikk

- (2) Minden munkavállalónak joga van az egészségét, biztonságát és méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételekhez.
- (3) Minden munkavállalónak joga van a napi és heti pihenőidőhöz, valamint az éves fizetett szabadsághoz.

XIX. cikk

- (1) Magyarország arra törekszik, hogy minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson. Anyaság, betegség, rokkantság, fogyatékoság, özvegység, árvaság és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult.

XX. cikk

- (1) Mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez.

XXV. cikk

Mindenkinek joga van ahhoz, hogy egyedül vagy másokkal együtt, írásban kérelemmel, panasszal vagy javaslattal forduljon bármely közhatalmat gyakorló szervhez

XXIX. cikk

- (1) A Magyarországon élő nemzetiségek államalkotó tényezők. Minden, valamely nemzetiséghez tartozó magyar állampolgárnak joga van önazonossága szabad vállalásához és megőrzéséhez. A Magyarországon élő nemzetiségeknek joguk van az anyanyelvhasználathoz, a saját nyelven való egyéni és közösségi névhasználathoz, saját kultúrájuk ápolásához és az anyanyelvű oktatáshoz.
- (2) A Magyarországon élő nemzetiségek helyi és országos önkormányzatokat hozhatnak létre.
- (3) A Magyarországon élő nemzetiségek jogaira vonatkozó részletes szabályokat, a nemzetiségeket és a nemzetiségként való elismerés feltételeit, valamint a helyi és országos nemzetiségi önkormányzatok megválasztásának szabályait sarkalatos törvény határozza meg. Sarkalatos törvény a nemzetiségként való elismerést meghatározott idejű honossághoz és meghatározott számú, magát az adott nemzetiséghez tartozónak valló személy kezdeményezéséhez kötheti.

XXX. cikk

- (1) Teherbíró képességének, illetve a gazdaságban való részvételének megfelelően mindenki hozzájárul a közös szükségletek fedezéséhez.
- (2) A közös szükségletek fedezéséhez való hozzájárulás mértékét a gyermeket nevelők esetében a gyermeknevelés kiadásainak figyelembevételével kell megállapítani.

A helyi esélyegyenlőségi programokban tekintettel kell lenni az alábbi törvényekre is:

- Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény
- A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény
- A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról (1998. évi XXVI. törvény Ftv.)
- A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény tükrében lett létrehozva Gara Községi Önkormányzat Képviselő-testületének 1/2015.(II.27.) önkormányzati rendelete a helyi szociális ellátásokról, melynek célja, hogy a szociális biztonság megteremtése és megőrzése érdekében szabályozza a szociális ellátások igénybevételének helyi szabályait. A fogyatékkal élők, gyermekek, idősek, romák, nők jogait a magasabb szintű jogszabályok alkalmazásával tartják be a község munkahelyein, közlekedésében, intézményeiben, egyéb szolgáltató létesítményben.

Községünk vezetése 2012-ben helyi esélyegyenlőségi tervet fogadott el. Ebben a dokumentumban – a fentiek figyelembe vételével – Gara Községi Önkormányzat a társadalmi esélyegyenlőtlenségek csökkentése érdekében megfogalmazta Esélyegyenlőségi Programját.

Az Esélyegyenlőségi Program célja a helyi viszonyokhoz igazodó, a hátrányos helyzetben élő garai polgárokat segítő, támogató feladatok rendszerezése, ütemezése, az eddig jól bevált hagyományos tevékenységek megőrzésével és megtartásával.

Ezen belül rendkívül fontos:

- az összetartó, szolidáris, a hátrányos megkülönböztetéstől mentes helyi társadalom erősítése,
- az összehangolt együttműködés a foglalkoztatási, közoktatási, közművelődési, szociális igazgatási, egészségügyi, területfejlesztési komplex tevékenységrendszerben,
- az egyenlő bánásmód biztosítása a hátrányos helyzetű csoportok számára,
- mindenkori jogszabályoknak megfelelő pénzügyi, természetbeni juttatásokhoz, valamint a közszolgáltatáshoz való hozzájutás biztosítása.

A társadalmi egyenlőtlenségek megszüntetése természetesen csak a társadalmi szolidaritás megerősítésével, a társadalom megújulási képességének fejlesztésével és erőforrásainak bővítésével érhető el. Ugyanakkor települési szinten is törekedni kell arra, hogy minden állampolgár számára megteremtődjön az esélyegyenlőség a társadalmi élet minden színterén, így a fizikai és kulturális környezetben, a lakhatási és a közlekedési eszközök vonatkozásában, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatás és munkavállalás, valamint a sport és szórakozási lehetőségek területén is.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Gara Község rendelkezik Költségvetési Koncepcióval, Gazdasági Programmal, Szociális Szolgáltatástervezési Koncepcióval, Településfejlesztési Koncepcióval, és Köznevelési Esélyegyenlőségi Tervvel.

A Köznevelési Esélyegyenlőségi Terv főként a HH-ás és HHH-ás, valamint roma gyermekekkel foglalkozik. Az ő esélyhez juttatásukat helyezi központba.

A Szociális Szolgáltatástervezési Koncepcióban nevesítve vannak a HEP célcsoportjai, azonban nem a lakhatás, foglalkoztatás, oktatás, egészségügy, szociális biztonság kiemelt területén, hanem általánosan, a segítség fő irányait meghatározva.

Az önkormányzat nem rendelkezik szociális bérlakásokkal, így a lakhatás megoldásában nem tud segítséget nyújtani.

A település fejlődését meghatározó dokumentumok tartalmáról összességében annyi elmondható, hogy a Településfejlesztési terv, a Gazdasági Program a település egészét érinti. Ezekben nincs kiemelve egy célcsoport sem, hanem a település lakosait egészében érintő problémákra, gondokra keresi a választ.

Az akadálymentesítés a település közintézményeiben megtörtént, ezzel is segítve a hátrányos helyzetű célcsoportokat.

A település rövid és hosszú távú fejlesztésében az látható, hogy a község vezetői nem csupán a célcsoportokra, hanem a megoldandó problémákra is fókuszálnak.

Gara Községben nincs szegregált lakókörnyezet, sem olyan utcák, ahol többségben élnek romák, illetve a társadalom szegényebb rétegeihez tartozó emberek.

Gara Községi Önkormányzat kiemelt feladatának tekinti a roma és hátrányos helyzetű célcsoportok élethelyzetének, társadalmi esélyegyenlőségének javítását, munkaerő-piaci (re)integrációjuk elősegítését.

Összességében elmondható, hogy az önkormányzat látja az esélyegyenlőség fejlesztéséhez szükséges lépéseket, azonban a terveknek az anyagi lehetőségek határt szabnak. A község folyamatosan pályázik, hogy lakosainak közérzete, akadálymentesítettsége, esélyekhez való hozzáférése minél jobb, teljesebb legyen.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Garai Közös Önkormányzati Hivatal

A közös önkormányzati hivatal látja el Gara és Bácskényi Községi Önkormányzatok működésével, valamint a polgármesterek, a közös hivatal jegyzője feladat- és hatáskörébe tartozó feladatokat.

A Hivatal székhelye: 6522 Gara, Kossuth L. u. 62.

Családsegítő-és Gyermekjóléti Szolgálat

2016. január 1.-től a családsegítés csak gyermekjóléti szolgáltatással integráltan működhet, települési szinten a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat keretében. Gara-Bácsszentgyörgy vonatkozásában egyszemélyes szolgálat jött létre, melynek irodája Garán található a Kossuth Lajos u. 62. szám alatt.

A Szolgálat a szakmai munkáját, alaptevékenységét a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény, illetve a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény szerint végzi, végezte.

A Szolgálat a jelzőrendszer tagjaival jó kapcsolatot ápol, rendszeres szakmai megbeszéléseket tart információ csere lehetőséget biztosít.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat célja a szociális és mentális problémák esetén a helyi szükségletek szerint kialakított, a szociális munka eszközeinek és módszereinek alkalmazásával, az életvezetési nehézségek elhárításának és feloldásának, továbbá a helyi szociális szükségletek feltárásának és megoldásának elősegítése.

A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás. Feladata, az intézmény ellátási területén a település teljes lakossága részére személyes gondoskodást nyújtó ellátás biztosítása.

A segítséget igénylő családok szociális és mentális gondozásával az a cél, hogy kialakításra és fenntartásra kerüljön egy meghatározott ideig tartó folyamatos segítő kapcsolat, hogy a kapcsolatot igénylő fél problémái feltárhatóvá, megfogalmazhatóvá, ezáltal megoldási lehetőségeik kialakíthatóvá váljanak. A szolgáltatás útján segíthető a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtése, javítása, a szülő és a gyermek közötti kapcsolat helyreállítása. A szolgálathoz forduló vagy bármilyen módon kapcsolatba kerülő egyénnel, családokkal az önkéntesség elve alapján kerül kialakításra az együttműködés. A gyermek szülője csak a törvényben meghatározott esetekben kötelezhető valamely ellátás igénybevételére.

A segítő szolgáltatás keretében a megelőző tevékenységek körében figyelemmel kíséri a lakosság szociális és mentálhigiénés helyzetét, feltárja a nagyszámban előforduló, az egyén és a család életében jelentkező probléma okait és jelzi az illetékes hatóság vagy szolgáltatást nyújtó szerv felé. Szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást nyújt, segítséget ad az egyénnek a szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi ügyek vitelében.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

Az esélyegyenlőség szempontjából releváns adattípusokat a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 1. számú melléklete tartalmazza.

A helyzetelemzés alapját szolgáló statisztikai adatok a TEIR adatbázisból, valamint a helyi nyilvántartásokból kerültek kigyűjtésre. Az adatgyűjtés során a legfrissebb adatokat azonban a helyi intézményektől, valamint a társhatóságoktól kaptuk. Továbbá azoknál az adatoknál, amelyekre nyilvántartás nincs, ott az országos népszámlálás legfrissebb – 2011. évi adatait – vettük figyelembe.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A szegénységben élők, a roma közösségek helyzetének elemzése során vizsgálni kell az Ebktv. által rögzített, a hátrányos megkülönböztetés tilalmának érvényesülését. Az Ebktv. 8. és 9. §-ai értelmében közvetlen, illetve közvetett hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt nemzetiséghez tartozása, társadalmi származása, vagyoni helyzete miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, vagy az a rendelkezés, amely e személyeket, csoportokat lényegesen nagyobb arányban hozza hátrányos helyzetbe, mint a velük összehasonlítható személyeket, csoportokat.

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek közt a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerőpiaci esélyek szűkülésére – nem kis részben az oktatás és képzés hiányosságaira –, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza.

(Ld. pl. A tartós szegénység csökkentésének lehetőségei Magyarországon, Budapest Intézet, 2012., www.budapestinstitute.eu/uploads/BI_tartos_szegenysegi_okok_1.1.pdf).

A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység („a szegénység fiatal arca”: a szegények mintegy 30%-a 0–17 éves korosztályhoz tartozik), valamint a falusi lakókörnyezet (a szegények több mint fele községekben él). Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza. A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma. Ma Magyarországon minden harmadik ember (kb. 3 millióan) a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A cigányok/romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik.

A roma nemzetiség Magyarország legnagyobb etnikai csoportja. A csökkenő nem-roma népességgel szemben létszámuk nő, és a demográfiai előrejelzések szerint a következő 50 évben népességen belüli arányuk a jelenlegi 5%-ról 11%-ra emelkedik. A roma népesség iskolázottsági színvonala a különböző pozitív intézkedések ellenére is rendkívül alacsony. Képzettségi szintjük az utóbbi években ugyan jelentősen emelkedett, de a többségi társadalomtól való elmaradásuk nem mérséklődött. Munkaerőpiaci szempontból a piacgazdaság egyik legnagyobb vesztese a roma lakosság.

A rendszerváltást követően a foglalkoztatáshoz szokott munkaképes korú romáknak több mint a fele veszítette el állását, s így valamennyi foglalkoztatási mutatójuk lényegesen rosszabb, mint a többségi társadalomé. Az iskolázatlan és szakképzetlen romák számára az elsődleges munkaerőpiac alig kínál kereső foglalkozást, és még az alkalmi munkavállalás területén is hátrányban vannak.

Foglalkoztatottsági szintjük megközelítőleg a fele, a munkanélküliségi rátájuk három-ötszöröse, az egy keresőre jutó eltartottak aránya háromszorosa a nem roma lakosságnak. Így sokuknak csupán a családi pótlék és a szociális segélyek biztosítják a megélhetéshez szükséges jövedelmet, ezért a roma háztartások fele él tartós szegénységben. Az állandósuló, immár több mint egy évtizedes munkanélküliség miatt egyre szélesebb körben fenyeget az inaktivitás normává rögzülésének veszélye.

Ez a jelenség községünkben is megfigyelhető. A 2011. évi népszámlálás adatai alapján Garán 49 fő vallotta magát cigány nemzetiségűnek. Számuk – a nem cigány lakossággal ellentétben – a korai gyermekvállalás következtében folyamatosan nő, foglalkoztatottsági szintjük jellemzően alacsony. Azonban a helyi roma lakosságról általánosságban elmondható, hogy asszimilálódott, beilleszkedett a helyi közösségbe. 2011-ben létrehozták a **Garai Roma Nemzetiségi Önkormányzatot**, ami pályázatokkal és rendezvényekkel segíti a helyi cigányközösség életét, eleveníti fel annak színes kultúráját.

A mélyszegénység vonatkozásában a következőkben tekintsük át azokat az alapvető jogszabályi rendelkezéseket, amelyek a foglalkoztatási és szociális, valamint egészségügyi ellátásokhoz történő hozzáférés, a lakhatási körülmények javítását szolgálhatják.

- **1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról (továbbiakban: Szt.)** A törvény meghatározza a pénzbeli, a természetben nyújtott és a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások egyes formáit, a jogosultság feltételeit, annak megállapítását, a szociális ellátás finanszírozásának elveit és intézményrendszerét, a szociális ellátást nyújtó szervezet és a jogosult közötti jogviszony főbb elemeit, továbbá a fenntartónak a szolgáltatóval, illetve intézménnyel kapcsolatos feladat- és jogkörét, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi tevékenységet végző személy adatainak működési nyilvántartására vonatkozó szabályokat.
- **a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény (a továbbiakban: Cst.)** A törvény meghatározza az állam által nyújtandó családtámogatási ellátások rendszerét, formáit, az ellátások jogosultsági feltételeit, valamint az ellátások megállapításával és folyósításával kapcsolatos legfontosabb hatásköri és eljárási szabályokat.
- **a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (a továbbiakban: Flt.)** A törvény célja a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához való jog gyakorlásának elősegítése, a foglalkoztatási feszültségek feloldása, valamint az álláskereső támogatásának biztosítása
- **a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. tv.** A törvény célja a nemzetiségek sajátos kultúrájának megőrzésének, anyanyelvük ápolásának és fejlesztésének, egyéni és közösségi jogainak széleskörű biztosításának elősegítése, figyelemmel Magyarország Alaptörvényében a magyarországi nemzetiségek ügye iránt kinyilvánított felelősségvállalásra, továbbá a nemzetiségek védelme érdekében.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A társadalmi polarizáció, a gazdagok és szegények közötti jövedelemkülönbség, világméretben növekszik. Egyre nagyobb különbség tapasztalható az egyes társadalmi rétegek foglalkoztatási lehetőségeihez, erőforrásokhoz, egészségügyi ellátáshoz, kultúrához, oktatáshoz való hozzáférési esélyeiben.

A világgazdaság folyamatosan növekszik, ugyanakkor ez a növekedés egyenlőtlen. Sok országban növekedési zavarok és egyensúlytalanságok tapasztalhatók. Ezek időnként regionális méreteket öltenek, pénzügyi és gazdasági válságokat okozva a világgazdaság egészében. A mezőgazdasági és ipari szektorokban a munkaerő-hatékonyság folyamatosan nő, a felszabaduló munkaerő többletet azonban a szolgáltató szektor csak részben szívja fel; azaz a szükségletek kielégítésére szolgáló javakat és szolgáltatásokat egyre kevesebb emberi munkával termelik meg. Ez a folyamat azonban nem a munkaidő csökkenésének irányába hatott, hanem ellenkezőleg, a munkaidő növekedését és a munkaerő további leépítését ösztönözte.

E globális tendenciák azt jelzik, hogy a társadalmak jelenlegi együttes fejlődési modelljei hosszú távon fenntarthatatlanok. (I. Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégia)

A szegénység tehát számos társadalmi tényező által meghatározott, összetett jelenség, okai között szerepelnek társadalmi és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony vagy elavult iskolai végzettség, munkanélküliség, egészségi állapot, a családok gyermekszáma, a gyermekszegénység, de a jövedelmi viszonyok mutatják meg leginkább.

Az inaktív emberek között nagy arányban fordulnak elő alacsony iskolai végzettségűek, megváltozott munkaképességűek és romák. Településünkön tapasztalataink szerint a munkaerő-piacra jutás fő akadályai: az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküli létből fakadó motiváltsági problémák, a társadalmi előítélet jelenléte.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

Magyarország a foglalkoztatási szint javítására irányuló Európa 2020 célkitűzéshez kapcsolódva a 20-64 év közötti népesség foglalkoztatási arányának 75%-ra növelését tűzte ki célul 2020-ig. A foglalkoztatási arány a 20-64 éves korcsoportban 72,6%-ra nőtt 2016 utolsó negyedében, amely már meghaladja az EU-s szintet, és jelentős közeledést mutat az EU2020-as célhoz.

A foglalkoztatási cél eléréséhez az alábbi intézkedések is hozzájárulnak.

A KSH adatai szerint 2016-ban 4 millió 352 ezer volt a foglalkoztatottak száma, ami jelentősen meghaladja a pénzügyi válság előtti értéket (közel 3,9 millió fő), miközben a munkanélküliek száma 235 ezer főre csökkent. Az éves bővülés túlnyomó része (126 ezer fő) a belföldi (közfoglalkoztatás nélküli) munkaerőpiacon ment végbe, a közfoglalkoztatás 15 ezer fővel 221 ezerre nőtt, (az egy éven belüli, ingázó) külföldi munkavállalás 5,3 ezerrel 116 ezer főre nőtt. A foglalkoztatási arány 66,5%-ra nőtt, míg a 20-64 éves korcsoportban 71,5%-os arány már meghaladja az EU-s szintet, és jelentős közeledést mutat az EU2020-as célhoz. A foglalkoztatás változásában ugyanakkor jelentős területi különbségek mutatkoznak, legnagyobb mértékben (4% felett) a Közép-Dunántúlon, és Észak-Magyarországon nőtt a foglalkoztatottak száma, legkisebb mértékben Dél-Dunántúlon.

A foglalkoztatottság növekedése mellett továbbra is munkaerőhiányos a gazdaság, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara által készített 2016-os Rövidtávú munkaerőpiaci prognózis szerint a vállalatok 33,1%-a (2015: 25%) jelentett munkaerőhiányt ez az arány ugyanakkor magasabb,

mint a válság előtt mért 26,6%-os szint). A betöltetlen (piaci és közfoglalkoztatási) állások száma 2016. 1-12. havi átlagában 96 ezer (a 2015: 73 ezer) volt. A munkaerőhiány egyrészt minőségi, másrészt földrajzi és demográfiai okokra vezethető vissza; a kínálati oldal (elsősorban szakképzett munkaerő hiánya miatti) beszűkülése, valamint a megnyíló új álláshelyek növekvő száma területileg egyenlőtlenül jelentkezik. Összességében a közfoglalkoztatottaknak csak kisebb része alkalmas a piaci álláshelyek betöltésére, és területileg nagy különbségek tapasztalhatók, Budapest, Pest, Győr-Moson-Sopron, Vas megyékben több az üres álláshely, mint a közfoglalkoztatott, míg Borsod-Abaúj-Zemplén, Baranya, Békés, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyékben több mint tízszeres a közfoglalkoztatási többlet.

Az alkalmazottak keresete jelentős emelkedést mutat, 2016. 1-12. hónapban éves szinten (0,4%-os infláció mellett) 7,4%-os reálbér-emelkedés, és 2012 óta 19,4%-os emelkedés látható (7,1%-os időszakos infláció mellett) nemzetgazdasági szinten a reálbérekben. A 2016-2017-ben végrehajtott minimálbér-emelés, valamint az általános járulékcsökkentés a következő években a keresletnek megfelelő képzettségű munkaerő biztosítása irányába hat.

A fiatalok foglalkoztatási helyzetének további javítása érdekében folytatódnak a korosztály célzott programjai – a Munkahelyvédelmi Akció 2013-tól elérhető célzott kedvezményei mellett –, köztük az **Ifjúsági Garancia rendszere**, amely 2015 elejétől széles eszközzel (oktatás, képzés, bértámogatás, munkaerőpiaci szolgáltatások, gyakornoki program, mobilitási támogatás, vállalkozóvá válási támogatás, mentorálás) került bevezetésre. Ezt a rendszert egészíti ki a **Fiatalok vállalkozóvá válását támogató program** és a munkatapasztalat-szerzést segítő **Gyakornoki program**. Az Ifjúsági Garancia rendszerébe a teljes időszakban közel 180 ezer fő bevonása a kitűzött cél. Az Ifjúsági Garancia munkaerőpiaci programban 2017. március 31-ig közel 50 ezer fő vett részt, akik közül 35 ezer fő támogatott foglalkoztatásban, 16 ezer fő pedig képzésben részesült.

A munkaerőhiány enyhítését, a munkaerő mobilitását az aktív munkaerő-piaci intézkedések mint pl. lakhatási támogatás, helyközi utazási és csoportos személyszállítás támogatása mellett **munkásszállók építésének támogatása**, a minimálbéremelés, illetve a járulékcsökkentés segíti.

A nők és a kisgyerekes szülők foglalkoztathatóságát támogatják a **rugalmas foglalkoztatás** és a családbarát munkahelyi környezet kialakításának ösztönzése érdekében meghirdetett programok. 2017. március végéig már 710 rugalmas foglalkoztatás bevezetését tervező vállalkozás átvilágítására és átszervezési tervének kidolgozására került sor. A munkavállalókat célzó intézkedések mellett, a gyermekek elhelyezését támogatandó, folytatódik a **napközbeni ellátások célzott fejlesztése**, aminek keretében 2017. január 1-jétől minden olyan települési önkormányzatnak meg kell szerveznie a bölcsődei ellátást, ahol a 3 éven aluli gyermekek száma meghaladja a 40 főt, vagy legalább 5 szülő jelzi erre az igényét. A **munkahelyi bölcsődék létrehozását** is támogatja a Kormány egy 2017 márciusában meghirdetett pályázati konstrukció keretében megemelt, 6 milliárd forint keretösszegeből, mintegy 2500 új férőhely kialakítását célozva. Az igényelhető támogatás 8-100 millió forint, amelyből a munkahelyi bölcsőde helyszínének kialakítása, az ellátáshoz, gondozáshoz szükséges eszközök beszerzése, a személyi feltételek megteremtése mellett - az állami támogatási szabályok figyelembevételével - a munkába visszatérő kisgyermekes szülő képzésére, kompetencia-fejlesztésére is elszámolható vissza nem térítendő támogatás. A Kormány kiemelt célkitűzése, hogy a 3 éven aluli gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek számát a jelenleg rendelkezésre álló férőhelyszámon felül még 14 ezerrel növeli 2020-ig. Forrás: MAGYARORSZÁG 2017. ÉVI NEMZETI REFORM PROGRAMJA

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

3.2.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint

Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma (fő)					
	Férfi (TS 0803)	Nő (TS 0804)	Összesen	Férfi (TS 0801)		Nő (TS 0802)		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2014	802	806	1608	66	8,23%	43,5	5,40%	110	6,81%
2015	804	801	1605	56,25	7,00%	33,25	4,15%	90	5,58%
2016	797	791	1588	38	4,77%	28,75	3,63%	67	4,20%
2017	791	790	1581	39	4,93%	28,75	3,64%	68	4,29%
2018	784	786	1570	24,25	3,09%	22,75	2,89%	47	2,99%
2019	758	765	1523	20,75	2,74%	19,75	2,58%	41	2,66%

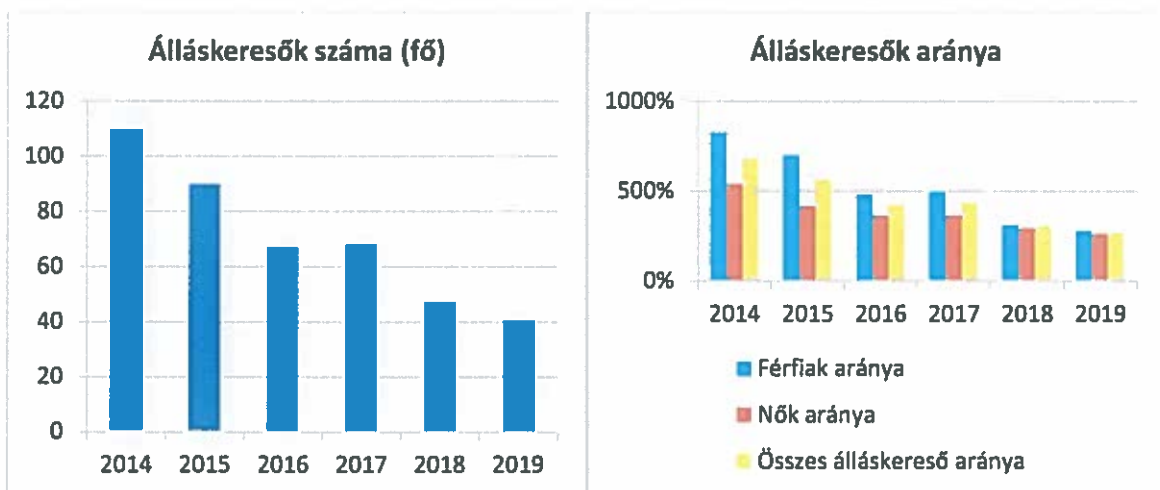
Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az állás keresők aránya 2010-től folyamatosan csökkenő tendenciát mutat.

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma korcsoportok szerint

Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma összesen	Fő összesen	2014	2015	2016	2017	2018	2019
		110	90	67	68	47	41
20 év alatti (TS 1002)	Fő	3,75	2	3,75	2	1,25	1,25
	%	3,42%	2,23%	5,62%	2,95%	2,66%	3,09%
20-24 év (TS 1003)	Fő	19	14,25	9	7,75	5,25	3
	%	17,35%	15,92%	13,48%	11,44%	11,17%	7,41%
25-29 év (TS 1004)	Fő	16	9,5	6	9,75	5,5	6,5
	%	14,61%	10,61%	8,99%	14,39%	11,70%	16,05%
30-34 év (TS 1005)	Fő	9,5	9,5	5,75	5	3,25	3,25
	%	8,68%	10,61%	8,61%	7,38%	6,91%	8,02%
35-39 év (TS 1006)	Fő	7,75	6,5	5,5	8	3	4
	%	7,08%	7,26%	8,24%	11,81%	6,38%	9,88%
40-44 év (TS 1007)	Fő	10,5	6,75	6	2,25	4,5	1,25
	%	9,59%	7,54%	8,99%	3,32%	9,57%	3,09%
45-49 év (TS 1008)	Fő	9,5	6,25	4,75	6	4	4,5
	%	8,68%	6,98%	7,12%	8,86%	8,51%	11,11%
50-54 év (TS 1009)	Fő	16	13,75	11,75	8,75	4,75	1,75
	%	14,61%	15,36%	17,60%	12,92%	10,11%	4,32%
55-59 év (TS 1010)	Fő	12,25	9,75	6	3,5	4,5	4,75
	%	11,19%	10,89%	8,99%	5,17%	9,57%	11,73%
59 év feletti (TS 1011)	Fő	5,25	11,25	8,25	14,75	11	10,25
	%	4,79%	12,57%	12,36%	21,77%	23,40%	25,31%

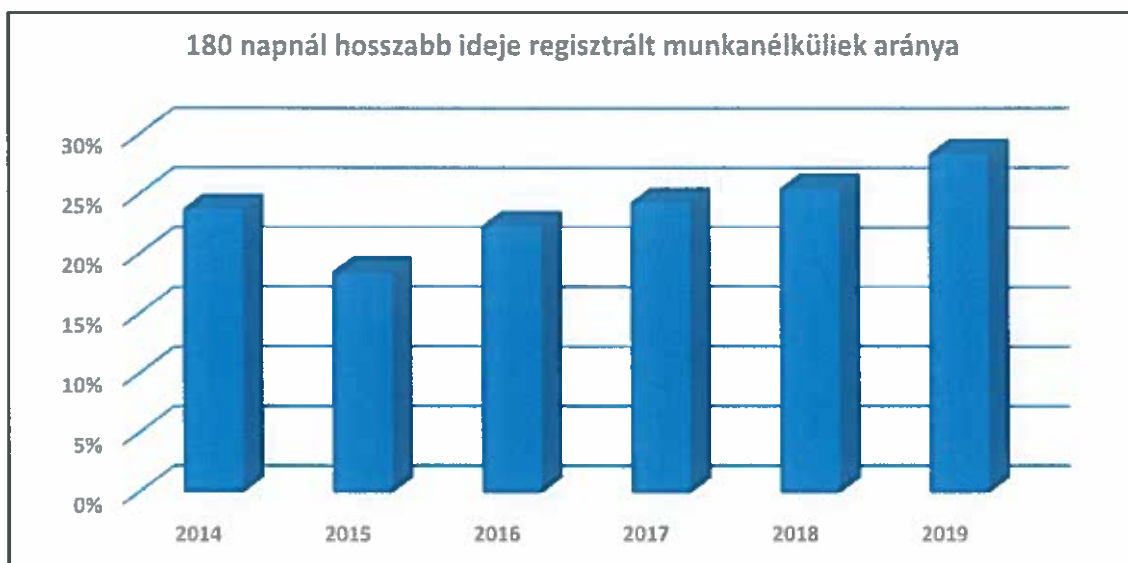
Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma és aránya nemek szerint

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 1501)	180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma nemek szerint			Nők és férfiak aránya, a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül	
	%	Férfi	Nő	Összesen	Férfiak	Nők
2014	23,8	9	8	17	52,94%	47,06%
2015	18,44	14	15	29	48,28%	51,72%
2016	22,38	4	1	5	80,00%	20,00%
2017	24,35	n.a.	n.a.	0	-	-
2018	25,53	n.a.	n.a.	0	-	-
2019	28,4	n.a.	n.a.	0	-	-

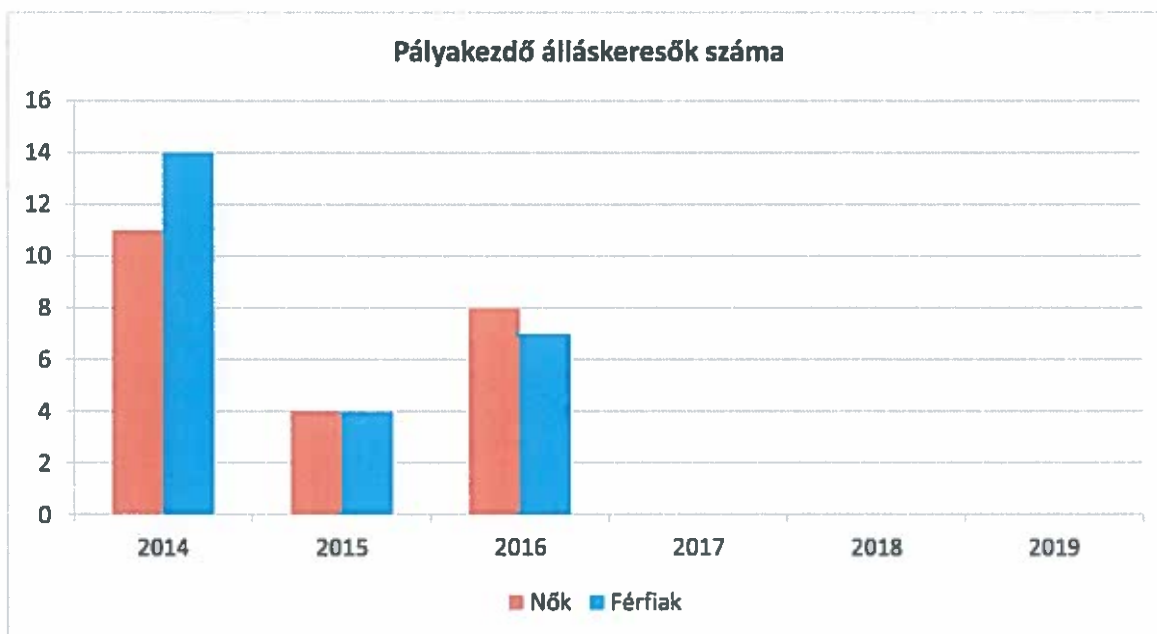
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.4. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma és a 18-29 éves népesség száma

Év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma					
	Férfi	Nő	Összesen	Férfi		Nő		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2014	181	160	341	14	7,7%	11	6,9%	25	7,3%
2015	186	166	352	4	2,2%	4	2,4%	8	2,3%
2016	175	171	346	7	4,0%	8	4,7%	15	4,3%
2017	173	171	344	n.a.	-	n.a.	-	-	-
2018	172	158	330	n.a.	-	n.a.	-	-	-
2019	172	155	327	n.a.	-	n.a.	-	-	-

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A pályakezdő állás keresők aránya a 18-29 éves korú lakossághoz képest 2015-ben volt a legalacsonyabb. Ez az arány azonban 2016-ban már növekedést mutat.

A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek száma, a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja. Az ifjúsági munkanélküliség strukturális munkanélküliség, a munkaerőpiac elvárásai ma már nemcsak a végzettségre és a szakképzettségre, hanem a különböző személyes kompetenciákra, szakmai és gyakorlati tudásra vonatkoznak.

b) alacsony iskolai végzettségűek² foglalkoztatottsága

Foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolhatók az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztályok, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek. Alacsony továbbá a 15–24 éves korosztály munkaerő-piaci részvétele is. A fiatalok távolmaradását főként az oktatási, képzési idő meghosszabbodása indokolja, ugyanakkor jelentősen megnőtt az iskola befejezése utáni munkahelykeresés ideje is.

A regisztrált munkanélküliek végzettség szerinti megoszlása a későbbiekben a település gazdasági, foglalkoztatási szerkezetének elemzésekor igen fontos szerepet kap. A minta iskolázottsági megoszlása fontos szempont lesz a helyi képző programok tervezésekor, hiszen látjuk, milyen képzettségű csoportoknak kell a programokat létrehozni.

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

év	15 éves és idősebb lakosság száma összesen			15-X éves legalább általános iskolát végzettek száma			általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők 15-x évesek száma					
	össze- sen	nő	férfi	összesen	nő	férfi	Összesen		nő		férfi	
	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2001	2241	1235	1006	1662	877	785	579	25,8%	358	29,0%	221	22,0%
2011	2083	1101	982	1645	858	787	438	21,0%	243	22,1%	195	19,9%

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

A két népszámlálás között eltelt 10 év alatt több mint 7%-kal csökkent a 15 éves és annál idősebb lakosság száma. Az általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők aránya pedig majdnem 5%-kal lett kevesebb.

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 0901)		Általános iskolai végzettség (TS 0902)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség (TS 0903)	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2014	110	2	1,83%	44,75	40,87%	62	56,62%
2015	90	6	6,70%	36,75	41,06%	50	55,87%
2016	67	3	4,49%	25,75	38,58%	39,25	58,80%
2017	68	n.a.	-	28,75	42,44%	36,25	53,51%
2018	47	n.a.	-	21,5	45,74%	23	48,94%
2019	41	n.a.	-	13,75	33,95%	25,25	62,35%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

² Aki nem szerzett középfokú végzettséget vagy szakképesítést (ISCED 3), ld. Ft. hátrányos helyzetű munkavállalói meghatározása

A statisztikai adatok sajnos azt mutatják, hogy a 8 általánosnál magasabb iskolai végzettségűek körében a nyilvántartott álláskeresők száma magasabb, mint a 8 általánost elvégzettek, vagy annál alacsonyabb végzettségűek száma.

3.2.7. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők

Év	Általános iskolai felnőttoktatásban tanulók száma (TS 3401)	8. évfolyamot eredményesen befejezte a felnőttoktatásban (TS 3301)	
	Fő	Fő	%
2014	0	0	-
2015	0	0	-
2016	0	0	-
2017	0	0	-
2018	0	0	-
2019	n.a.	n.a.	-

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

3.2.8. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában

Év	Középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	Szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők száma (TS 3501)		Szakközépiskolai felnőttoktatásban résztvevők száma		Gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők		Középfokú iskolai tanulók száma a felnőttoktatásban (TS 3601)
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%	Fő
2014	-	n.a.	-		-		-	n.a.
2015	-	n.a.	-		-		-	n.a.
2016	-	n.a.	-		-		-	n.a.
2017	-	n.a.	-		-		-	n.a.
2018	-	n.a.	-		-		-	n.a.
2019	-	n.a.	-		-		-	n.a.

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

c) közfoglalkoztatás

A foglalkoztatáspolitikai fő kihívásai jelenleg a munkaerő-hiány, valamint a keresleti és kínálati oldal egyensúlytalanságai, amelyek részben a munkaerő-piaci igények és a munkát keresők képzettségi szerkezetének különbségeiből, részben pedig a területi egyenlőtlenségekből fakadnak. E kihívásokat a Kormány a nyílt munkaerőpiacon való elhelyezkedést elősegítő aktív munkaerőpiaci eszközök erősítésével, a közfoglalkoztatásból a versenyszférába való kivezetés előmozdításával és a közfoglalkoztatás rendszerének átalakításával, a munkavállalók mobilitásának javításával, valamint a vállalatok munkahely-teremtő képességének növelésével kívánja kezelni.

Az aktív munkaerőpiaci politikák megerősítése érdekében 2016-ban hozott döntés alapján 2017-ben 230 milliárd forintra emelkedik, azaz megduplázódik a 25 év feletti álláskereső és inaktív, különösen az alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztathatóságának javítását, nyílt munkaerő-piaci elhelyezkedését, valamint a közfoglalkoztatásból a versenyszférába való átlépés elősegítését szolgáló, 2015 őszén elindult „Út a munkaerőpiacra” (39.) program pénzügyi kerete. A program így 2021 végéig várhatóan több mint 188 ezer álláskereső vagy inaktív támogatásával járul hozzá a munkanélküliek és regisztrált álláskeresők számának csökkenéséhez, illetve a nyílt munkaerő-piaci foglalkoztatás bővítéséhez képzésekkel, bértámogatással és személyre szabott munkaerőpiaci szolgáltatásokkal. 2017. március 31-ig közel 57 ezer fő bevonására került sor.

Az utóbbi két év gyors ütemben javuló ifjúsági munkaerőpiaci mutatóinak hosszú távú fenntartása és tovább javítása érdekében Magyarország továbbra is **kiemelt figyelmet fordít a 25 év alatti fiatalokra**. A Kormány 2017 elején döntött arról, hogy az Ifjúsági Garancia Rendszer gerincét alkotó három program (aktív munkaerőpiaci program, vállalkozóvá válást támogató és gyakornoki program) megvalósításának meghosszabbításával és pénzügyi kereteik megemelésével a programozási időszak végéig elérhetővé teszi azokat a fiatalok számára. A programok összesen 235 milliárd forint felhasználásával közel 180 ezer fiatal foglalkoztatását vagy piacképes szakképesítéshez jutását támogatják 2021 végéig. 2017. március végéig közel 50 ezer 25 év alatti fiatal támogatása valósult meg. A 25 év alatti személyeket csak abban az esetben lesz lehetőség bevonni közfoglalkoztatási programba, ha az Ifjúsági Garancia Rendszer vagy más aktív eszköz nem kínál számukra egyéb reális lehetőséget.

Magyarországnak célja, hogy minél több közfoglalkoztatott helyezkedjen el az elsődleges munkaerőpiacon, hiszen a közfoglalkoztatásban lévők egyre nagyobb arányt képviselnek a rendelkezésre álló munkaerő-tartalék között. A közfoglalkoztatásból a **nyílt munkapiacra való átmenet támogatására a Bizottság ajánlásával összhangban több intézkedés bevezetésére, illetve folytatására is sor kerül 2017-ben (42).** A „Közfoglalkoztatásból a versenyszférába” program egyrészt a közfoglalkoztatásból fennmaradt időre a foglalkoztatást helyettesítő támogatás havi összegét kitevő **elhelyezkedési juttatás** nyújtásával ösztönzést ad a közfoglalkoztatottak részére az elsődleges munkaerő-piaci elhelyezkedéshez, másrészt a program keretében a járási (fővárosi kerületi) hivatalok munkaerő-piaci információkat nyújtanak és munkaerő-közvetítést végeznek a leghatékosabb elhelyezkedés érdekében. Az „Út a munkaerőpiacra” aktív munkaerőpiaci eszközöket működtető program bértámogatást nyújt (39.). E folytatódó programok mellett 2017-ben indul az „Aktív piaci kivezetés” program, ami az egy éves időtartamban közfoglalkoztatásban részt vevők mentorálását,

segítését célozza, valamint az „Alternatív prevenció” ami a piacon elhelyezkedni kívánó közfoglalkoztatottak támogatását célozza. A közfoglalkoztatásból való kilépést ösztönzi a bértámogatások rendszere mellett a minimálbérnél kisebb mértékű közfoglalkoztatási béremelés (42/a). A magasabb bérkülönbség a helyi mobilitást is növelheti.

2017. március 20-án a kormány **egy átfogó intézkedéscsomagot** fogadott el a közfoglalkoztatás súlyának csökkentése érdekében. A 1139/2017. (III. 20.) Kormányhatározat kijelölte a **közfoglalkoztatási rendszer átalakításának (41.)** irányát. Az aktív munkaerőpiaci politikák további erősítése érdekében – szintén a Bizottság ajánlásával összhangban - a közfoglalkoztatás forrásaiból az aktív eszközök előirányzatára 2017. során **40 milliárd forint kerül átcsoportosításra**, a közfoglalkoztatásból történő kivezetéshez szükséges pénzeszközök pedig a következő években is elérhetők lesznek. A kormány döntése alapján a közfoglalkoztatási programokban részt vevők havi átlagos maximális létszámát 2020-ig folyamatosan **150 ezer főre kell csökkenteni** a 2016-os 224 ezer főről. 2018. június 1-jétől, felmenő rendszerben, három éves időszakon belül a közfoglalkoztatási jogviszonyban eltölthető maximális időtartam egy év lehet, kivéve, ha a személy önhibáján kívül nem tud elhelyezkedni. A csomag részeként a közfoglalkoztatottak részére a munkahelykereséssel kapcsolatos tömegközlekedési eszköz igénybevételenek **utazási költsége megtérítésre kerül**, valamint az NFSZ munkaerő-közvetítési funkciója erősödik. A közfoglalkoztatás rendszerében **további jogszabály változtatások** segítik a résztvevőket **(41/d)** (mint a munkaerőpiaci szolgáltatásban való részvétel időtartamának emelése 15 napra, képzésben való kötelező részvétel, vagy a Munka Törvénykönyve rendelkezéseinek alkalmazása a közfoglalkoztatói jogutódlás esetén).

A közfoglalkoztatás rendszere fennmarad azok számára, akik nem képesek az elsődleges munkaerőpiacon elhelyezkedni. A közfoglalkoztatás jobb célzását mintaprogramok segítik, valamint a szociális gazdaság önfenntartó képességének erősítését célzó, a helyi szinten tevékenykedő **társadalmi vállalkozások és a (piaci alapon működő) Szociális szövetkezetek Fókuszprogramja**. Ez utóbbi a korábban közfoglalkoztatott személyek köztes foglalkoztatását teszik lehetővé **(44-45. intézkedéscsoport)**.

A Kormány 2017-ben is folytatja az **alacsony képzettségűek, valamint közfoglalkoztatottak képzési programját (43.)**, mely tervezetten legalább 85 000 fő képzését biztosítja 2018 végéig, 30 milliárd forint keretösszeggel. A program részeként olyan képzések megvalósítása a cél, melyek a szakképzés megkezdéséhez szükséges kompetenciák fejlesztéséhez, felzárkóztatáshoz, és a munkaerőpiaci igényeknek megfelelő képzettség megszerzéséhez járulnak hozzá. A mentori szolgáltatás célja a képzés sikeres befejezése, képzésben-tartás, a lemorzsolódás megakadályozása. A program keretében 2016. év végéig 34 560 fő képzésbe vonása valósult meg. A résztvevők döntő többsége OKJ képzésben (56,1%) vett részt, amely révén jobb lehetőségük nyílik a nyílt munkaerőpiacon történő elhelyezkedésre. A képzések jelentős része a hiányszakmákra fókuszál ezek közül az ipari és az építőipari (pl. gépi forgácsoló, kőműves és hidegburkoló, ács, zsáluzóács), illetve egyéb keresett szakmák (pl.: szakács, szociális gondozó és ápoló, húsipari termékgyártó, kertész) emelendők ki.

Forrás: MAGYARORSZÁG 2017. ÉVI NEMZETI REFORM PROGRAMJA

Gara Községi Önkormányzat közfoglalkoztatási programjának is igen nagy szerepe van a helyi munkaerő foglalkoztatásában. A közfoglalkoztatási forma ugyan nem pótolja a hiányzó munkalehetőségeket, de állást biztosít olyan regisztrált helyi álláskeresőknek, akik az elsődleges munkaerőpiacon elhelyezkedni nem tudnak.

Az Önkormányzatnál idén – a tavalyi, 2019-es évhez hasonlóan – is két közfoglalkoztatási program indult; egy hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási program és egy startmunka mintaprogram 6 és 11 fő regisztrált álláskereső bevonásával.

A helyi közfoglalkoztatottak feladata a hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás keretében Gara község közigazgatási területén köztisztasági és parkfenntartási munkák végzése, amely feladatokat – a napi vezénylésnek megfelelően – a munkavezető irányítása alatt végzik. A startmunka mintaprogram keretében foglalkoztatottjaink a belterületi közutak, járdák és út menti területek folyamatos karbantartását végzik, mellyel egész évben tudjuk biztosítani a lakosság számára a biztonságos gyalogos, kerékpáros és autós közlekedést.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

3.2.10. számú táblázat – A foglalkozáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - vállalkozások

év	regisztrált vállalkozások száma a településen	Kiskereskedelmi üzletek száma	vendéglátó helyek száma	állami szektorban foglalkoztatottak száma	kivetett iparűzési adó	befizetett iparűzési adó	működő foglalkoztatási programok száma helyben	foglalkoztatási programokban részt vevők száma
2014	274	14	5	53	32631514	29413840	1	48
2015	300	14	5	n.a	41115804	35314065	1	32
2016	296	14	5	n.a	43130824	37362551	1	69
2017	299	14	3	n.a	63837669	38984814	n.a	n.a
2018	281	15	3	n.a	37987296	37554940	n.a	n.a
2019	280	15	3	n.a	50419703	43491519	n.a	n.a

Forrás: TEIR, T-Star, önkormányzat adatai

3.2.11. számú táblázat – A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - közlekedés

	elérhetőség átlagos ideje autóval	autóbusz járatpárok száma munkanapokon	átlagos utazási idő autóbuszsal	vonat járatok átlagos száma munkanapokon	átlagos utazási idő vonattal	Kerékpár úton való megközelíthetőség	átlagos utazási idő kerékpáron
Legközelebbi centrum	20 perc	21	30 perc	0	0	0	0
Megyeszékhely	2 óra	9	3 óra	11	2 óra 30 perc	0	0
Főváros	3 óra	15	4 óra	22	4 óra	0	0

Forrás: helyi autóbusz társaság, MÁV, önkormányzat adatai

Budapest 210 km távolságra van Garától.

Bács-Kiskun megye megyeszékhelye Kecskemét, amely 126 km-re található. A legközelebbi nagyváros Baja, ami Garától 18 km-re fekszik, a lakosság nagy része ide jár tanulni, dolgozni. A Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Bajai Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya is Baján fogadja az álláskeresőket.

Kerékpár úthálózat még nem kiépített.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet könnyítő programok a településen, képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

A helyi fiatalok foglalkoztatását elősegítve 2017. április 25. napján a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Bajai Csoportja és Gara Községi Önkormányzat Együttműködési megállapodást kötött, mely tartalmazza, hogy a Szeretetszolgálat a munkaerő-piaci információkról rendszeresen tájékoztatja a helyi érintetteket, illetve álláskeresői tanácsadást nyújt, igény szerint.

2019-ben Garán több alkalommal is ügyfélszolgálati tanácsadást biztosított a Magyar Máltai Szeretetszolgálat.

A település lakosai helyben nem, de a közeli városban Baján számtalan képzéshez, továbbképzéshez férnek hozzá. A Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Bajai Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya az a szervezet, amelyen keresztül elérhetőek a különböző programok, szolgáltatások.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

A munkaerő-piaci integrációt térségünkben a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Bajai Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya koordinálja. A munkanélküliek a Munkaügyi Központ által szervezett képzéseken vehetnek részt. A legtöbb képzés valamilyen szakma elsajátítására – szakács, vendéglátó eladó, szociális gondozó és ápoló, villanyszerelő, CNC forgácsoló, stb. – irányul. Ugyanakkor a képzések között találunk nyelvi képzést, 7-8. osztály felzárkóztató képzést is.

A településen közfoglalkoztatás keretében tudunk munkát biztosítani a mélyszegénységben élő, végzettséggel és jövedelemmel nem rendelkező lakosoknak, akiknek ezáltal lehetőségük van ismét visszakerülni a munkaerő-piacra.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Az Önkormányzat lehetőségeihez mérten minden évben számos helyi lakosnak biztosít munkát közfoglalkoztatás keretében, akik nagyrészt a helyi mélyszegénységben élők és romák köréből kerülnek ki.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A helyi intézményeknél nem tapasztaltunk ezidáig hátrányos megkülönböztetést foglalkoztatás terén, ilyen irányú bejelentés sem érkezett a lakosság részéről.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A segélyezési rendszer átalakítása során egységesé válik a szétaprózódott szociális segélyezési rendszer. 2015. március 1-jétől az átalakítást követően az állam és az önkormányzat segélyezéssel kapcsolatos feladatai és a felelősségi körök egyértelműen elválnak, a segélyezési rendszer átláthatóbbá válik, amely így megfelelőbben reagál a helyi, térségi problémákra, valamint jobb lefedettséget biztosít a helyben lakó rászorultak számára. Az állami felelősségi körben kötelezően biztosítandó ellátások szabályait továbbra is a szociális törvény tartalmazza. Ezen ellátások megállapítása és folyósítása egységesen járási hatáskörbe kerül, finanszírozásuk teljes mértékben a központi költségvetésből történik. A kötelezően biztosítandó ellátások járási szintre emelésével elősegíthető az országosan egységes jogalkalmazási és segélyezési gyakorlat. Az önkormányzatok által biztosítandó ellátások jogosultsági feltételeit, összegét az önkormányzatok állapítják meg, ezáltal az önkormányzatok lehetősége nő a helyi közösség szociális biztonságának erősítésére, a szociális segélyek megfelelő biztosítására. Az ellátások finanszírozását az önkormányzatok elsősorban saját adóbevételeikből teremthetik meg, emellett a központi költségvetés továbbra is támogatja az alacsony adóerő-képességű települések szociális feladatainak ellátását. A finanszírozási rendszer kiemelten támogatja a forráshiányban szenvedő településeket azáltal, hogy a központi forrást közöttük az adóerő-képességük szerint sávosan osztja el, több forrást biztosítva az alacsony adóerő-képességű önkormányzatok számára. Azoknak az önkormányzatoknak, amelyek a rászorulókat az adóerő-képesség alapján biztosított forrás felhasználásával sem tudják megfelelően biztosítani, pályázati úton lehetőségük lesz rendkívüli támogatást igényelni. Forrás: MAGYARORSZÁG 2015. ÉVI NEMZETI REFORM PROGRAMJA

Az egységesített segélyezési rendszer következtében Gara községben is átalakultak a segélyezéssel kapcsolatos feladatok. Az aktív korúak ellátása átkerült a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Bajai Járási Hivatalának feladatkörébe, a méltányossági közgyógyellátás és a normatív lakásfenntartási támogatás megszűnt. Gara Községi Önkormányzat Képviselő-testülete a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben kapott felhatalmazás alapján megalkotta a helyi szociális ellátásokról szóló 1/2015.(II.27.) önkormányzati rendeletét, melynek célja, hogy a szociális biztonság megteremtése és megőrzése érdekében szabályozza a pénzbeli és természetbeni juttatások, valamint a szociális ellátások igénybevételének helyi szabályait.

Garán a szociális törvény alapján a szociálisan rászoruló személyek részére a következő szociális ellátások nyújthatók:

- Pénzbeli ellátások
 - a) eseti jellegű rendkívüli települési támogatás,
 - b) időszakos jellegű rendkívüli települési támogatás,
 - c) lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres települési támogatás,

- d) a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának ápolását, gondozását végző személy települési támogatása,
- e) temetési költségek mérséklésére nyújtandó települési támogatás.

- Természetbeni ellátások
 - a) gyermekétkeztetés méltányossági alapon történő megállapítása,
 - b) köztemetés,
 - c) szociális tüzelőanyag.
- Személyes gondoskodást nyújtó szociális alapszolgáltatások
 - a) étkeztetés,
 - b) házi segítségnyújtás,
 - c) családsegítés,
 - d) jelzőrendszeres házi segítségnyújtás.

Községünkben sajnos kiemelkedően magas a segélyezettek száma. A foglalkoztatottság mértéke igen alacsony. A vállalkozások egymás után szűnnek meg. Új munkahelyek nem jönnek létre. Ezért keresni kell a lehetőségeket, hogy a foglalkoztatottság növekedhessen, a munkahelyteremtés és a vállalkozóvá, önfoglalkoztatóvá válás ösztönzése is fontos. A különböző pályázati lehetőségek felkutatása segíthet abban, hogy ez a terület fejlődhessen.

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresői segélyben részesülők száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség száma (TS 0803 és TS 0804 összesen)	Álláskeresői segélyben részesülők (fő) - (TS 1101)	Álláskeresői segélyben részesülők %
2014	1 608	3	0,19%
2015	1 605	2,75	0,17%
2016	1 588	4,5	0,28%
2017	1 581	7,5	0,47%
2018	1 570	5,75	0,37%
2019	1 523	7	0,46%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Fenti táblázatban látható, hogy a munkaképes korú lakosság száma folyamatosan csökken településünkön. Ez is jól mutatja, – ahogy korábban az öregedési index (3. számú táblázat) is – hogy a lakosság elöregedik. Az álláskeresői segélyben részesülők aránya ugyanakkor növekvő tendenciát mutat.

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyil-vántartott állás keresők száma (TS 1301)	Állás keresési járadékra jogosultak (TS 1201)	
		Fő	%
2014	114,5	6,75	5,90%
2015	89,5	7	7,82%
2016	71,5	7,25	10,14%
2017	67,75	7	10,33%
2018	47	5,25	11,17%
2019	40,5	6,75	16,67%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat - Aktív korúak ellátása - Rendszeres szociális segélyben, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban, valamint foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

Év	Rendszeres szociális segélyben részesített regisztrált munkanélküliek száma (negyedévek átlaga) - TS 1401 (2015. február 28-tól az ellátás megszűnt, vagy külön vált EGYT-re és FHT-ra)	Egységkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők átlagos száma 2015. márc. 1-től érvényes módszertan szerint (TS 5401)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (2015. március 01-től az ellátásra való jogosultság megváltozott)	
		Fő	15-64 évesek %-ában	Fő	Munkanélküliek %-ában
2014	45,5	n.a.	-	n.a.	-
2015	42,25	4,8	11,36%	37	41,34%
2016	22	5,33	24,23%	23	32,17%
2017	12,75	8	62,75%	13	19,19%
2018	9,5	9	94,74%	10	21,28%
2019	7,75	n.a.	-	n.a.	-

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A szociális igazgatásról és ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényt az elmúlt években is többször is módosították, melynek előírásai alapján a Képviselő-testület 2015. februárjában új szociális rendeletet alkotott, melynek rendelkezései márciustól léptek hatályba.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

Az önkormányzati törvény az önkormányzatok ellátandó feladatai között rögzíti a lakás (és helyiség) gazdálkodást. A törvény rögzíti az önkormányzatok számára a hajléktalanság megelőzésének, és a területükön hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának kötelezettségét 2013. január 1-jétől.³

³ Éves jelentés a lakhatási szegénységről, 2011. Habitat for Humanity Magyarország, 2012. június

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

Év	Lakásállomány (db) (TS 4201)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2014	920	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2015	920	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2016	921	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2017	922	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2018	923	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

a) bérlakás-állomány

Az önkormányzat nem rendelkezik bérlakással.

b) szociális lakhatás

Garán nincs lehetőség szociális lakhatás igénybevételére, mivel nem rendelkezik az Önkormányzat szociális lakásállománnyal.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

A településen nincs lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlan.

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

Településünkön nem él hajléktalan személy.

e) Lakhatást segítő támogatások

A szociális törvény utolsó módosítása értelmében normatív lakásfenntartási támogatás 2015. március 1. napjától nem állapítható meg.

Gara Községi Önkormányzat Képviselő-testületének A helyi szociális ellátásokról szóló 1/2015.(II.27.) önkormányzati rendelete alapján a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres települési támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaihoz nyújtott hozzájárulás. A támogatás a villanyáram-, a víz- és gázfogyasztás, tüzelőanyag költségére, a csatornahasználat és szemétszállítás díjára kérhető. A támogatást egy évre kell megállapítani, és természetben kerül kifizetésre.

3.4.2. számú táblázat - Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma

Év	Lakásfenntartási támogatásban részesített személyek száma (TS 6001)	Adósságcsökkentési támogatásban részesítettek száma (TS 6101)
2014	164	0
2015	151	0
2016	30	0
2017	28	0
2018	21	0
2019	16	0

Forrás: TelR, KSH Tstar

f) eladósodottság

Garán az eladósodottságra jellemző adatok nem állnak rendelkezésre.
Adósságcsökkentési támogatásban nem részesül senki a településen.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Községünkben sem tanya-, sem falugondnoki szolgálat nem működik.
Külterületen a Gara Tanya I. és II. található.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Településünkön telepek, szegregátumok nincsenek, így ezen kérdéssel nem indokolt foglalkozni.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az egészségügy területén a Kormány kiemelt célja az állampolgárok egészségi állapotának javítása, az egészségben eltöltött életevek növelése, a területi egészség-egyenlőtlenségek csökkentése, valamint az egészségügy működési hatékonyságának és a megfelelő hozzáférés lehetőségének javítása. Az Eurostat adatai alapján 2004. és 2012. között nőtt a születéskor várható élettartam. A lakosság egészségi állapotának javítása érdekében több, nemzetközi szinten is elismert kormányzati intézkedés született. A fontosabbak között említhetjük a népegészségügyi termékadó bevezetését, a nemdohányzók védelméről szóló törvény szigorítását, az élelmiszerekben lévő transz-zsírsavak megengedhető legnagyobb mennyiségét, valamint a közétkeztetésre vonatkozó szigorúbb táplálkozás-egészségügyi előírásokat érintő szabályozást. A Kormány elkötelezett az egészségügyi ellátórendszer népegészségügyi fókuszú átalakításában. Az egészségügyi alapellátási rendszer új alapokra helyezése jelenleg folyamatban van. Cél egyrészt vonzóvá tenni az orvosok számára a háziorvosi pályát, másrészt megerősíteni ezen ellátási formát oly módon, hogy az alapellátási kompetencia keretein belül a háziorvosok minél szélesebb körben képesek legyenek ellátást nyújtani a betegek számára, tehermentesítve ez által a járó- és fekvőbeteg ellátást. A

házi orvosi alapellátás területi egyenlőtlenségeinek csökkentése céljából a leghátrányosabb helyzetű kistérségek településeire kiterjedő ellátási kötelezettséggel működő házi orvosi szolgálatokat már jelenleg is 50 %-kal magasabb fix összegű díjazás illeti meg, illetve az ún. Praxis programok, a praxisváltás program, valamint a házi orvosok számára nyújtott letelepedési támogatás eredményeként számottevően javult az addig betöltetlen praxisokban az ellátás. A házi orvosi alapellátást és a „kapuőr” funkciót számos intézkedés segíti, így a teljesítmény alapú finanszírozás bevezetése, a prevenció erősítését célzó egészségfejlesztő irodák (EFI) létrehozása. 2013 ősze óta 61 egészségfejlesztési iroda jött létre (ebből 20 a leghátrányosabb helyzetű kistérségekben, és 41 olyan régiókban, ahol az egy főre jutó GDP kevesebb az EU-25 átlagának 75%-ánál). A hatékonyság növelése folyamatosan jelen lévő, kiemelt prioritása az egészségpolitikának, ami az ellátórendszer strukturális átalakításában és a gyógyszerügy területén (generikus árverseny támogatása, hatóanyag felírás meghatározott körben) egyaránt érvényesül. A járó beteg szakellátás folyó finanszírozási arányához képest több fejlesztési forráshoz jutott, valamint hangsúlyosabban jelennek meg az intézményrendszer egészét érintő hatékonyságjavító fejlesztések, melyeknek hatása a beruházások (egészségpótlások és onkológiai centrumok fejlesztése, intézményi funkcióváltások, párhuzamos kapacitások megszüntetése, korszerű diagnosztika fejlesztése) befejezését követően lesz érzékelhető. Az egészségügyi szakellátás finanszírozási rendszerének átalakítása jelenleg folyik. Ennek célja egy fenntartható, költségvetési egyensúlyi állapotot tükröző, jól működő intézményrendszer. Az egészségügyi ellátásokhoz való egyenlő hozzáférést gátló „hálapénz” gyakorlatának felszámolásában is fontos mérföldkönek számítanak ezek az intézkedések.

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma (TS 4401)	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma (TS 4301)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 4501)
2014	1	n.a.	n.a.
2015	1	n.a.	n.a.
2016	1	n.a.	n.a.
2017	1	n.a.	n.a.
2018	1	n.a.	n.a.
2019	1	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A települési önkormányzat Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény alapján az egészségügyi alapellátás keretében gondoskodik:

- a) a házi orvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- b) a fogorvosi alapellátásról,
- c) az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról,
- d) a védőnői ellátásról,
- e) az iskola-egészségügyi ellátásról.

A települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok keretében gondoskodik:

- a) a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról,
- b) biztosítja a rovarok és rágcsálók irtását,
- c) folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén – lehetőségeihez képest – saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát,
- d) együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai színterekre irányuló egészségfejlesztési tevékenységekben, valamint támogatja és aktívan kezdeményezi ezeket.

A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítanak. A Szt. értelmében a személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és szakosított ellátásokat.

Szociális alapszolgáltatások: falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátások, támogató szolgáltatás, utcai szociális munka, nappali ellátás.

Személyes gondoskodás körébe tartozó szakosított ellátások: az ápolást, gondozást nyújtó intézmény, a rehabilitációs intézmény, a lakóotthon, az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, az egyéb speciális szociális intézmény.

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés
--

Gara községben is jelen vannak Magyarország népbetegségei, igen nagy a felnőtt lakosság körében az érrendszeri, a mozgásszervi, valamint erősen megnőtt az allergiás, illetve légző rendszeri megbetegedések száma. A fenti célcsoportok; mélyszegénységben élők, romák, esetében szintén a többség egészségügyi jellemzői mondhatóak el azzal, hogy a betegségek hamarabb és halmozottan jelentkeznek, ezért közülük sokan és sokszor veszik igénybe az alapellátást.

Baja közelsége itt is sokat jelent, mivel a többségnek a szakellátások igénybevételéhez az utazási költségek még kifizethetők. Azonban a mélyszegénységben élőknek a gyógyszerkiváltásához, a szakellátáshoz való hozzáféréshez már közgyógyigazolványra van szükségük, illetve gyakran az önkormányzat segélyezését kell igénybe venniük gyógyulásuk érdekében.

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

Év	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (TS 5601)
2014	300
2015	309
2016	301
2017	301
2018	277
2019	n.a.

Forrás: TelR, KSH Tstar

3.6.3. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

Év	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 5901)	Ápolási díj, méltányossági alapon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 5902)	Összesen
2014	n.a.	n.a.	0,00
2015	n.a.	n.a.	0,00
2016	18,45	n.a.	18,45
2017	17	n.a.	17,00
2018	17	n.a.	17,00
2019	n.a.	n.a.	0,00

Forrás: TelR, KSH Tstar

Garán meglehetősen magas a közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma, ami sokat elmond a falu lakóinak egészségi állapotáról.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez való hozzáférés a lakosság számára biztosított (helyben, illetve Baján). A primer és szekunder prevenció tevékenységét leghatékonyabban a védőnői szolgálat és a háziorvosi ellátás biztosítja.

Az Ebktv. rendelkezése értelmében az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell a társadalombiztosítási rendszerekből finanszírozott, továbbá a szociális, illetve gyermekvédelmi pénzbeli és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénylése és biztosítása, a betegségmegelőző programokban és a szűrővizsgálatokon való részvétel, a gyógyító-megelőző ellátás, a tartózkodás céljára szolgáló helyiségek használata, az ételmezési és egyéb szükségletek kielégítése során.

Az egyenlő bánásmódhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban (szűrővizsgálatokban) való részvétel jogát.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférésre Baján a Szent Rókus Kórházban van lehetőség.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A településen működő főzőkonyhában megjelent az a szemlélet, hogy az egészséges táplálkozás kerüljön előtérbe, melynek eredményeként az ott étkezők egészségi állapotában remélhetőleg kedvező változás áll majd be.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Nagyon fontos Garán a sport. A sportegyesület jól működik. A helyi sportpálya rendezett, karbantartott, a vizesblokk nemrégiben került felújításra. Azonban elmondható, hogy a mélyszegénységben élő felnőttek és roma származású lakosok közül szinte csak a gyermekek sportolnak, a felnőttek nem veszik igénybe még az ingyenes lehetőségeket sem. Azok, akik közülük dolgoznak, azoknak elégséges a munkában végzett mozgás, nincs igényük a külön sporttevékenységre.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az Önkormányzat a szociális ellátások, alapszolgáltatások közül az étkeztetést, a házi segítségnyújtást, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást a Kolping Alapszolgáltatási Központ és Támogató Szolgálat-Felsőbácskai Kistérség-n keresztül látja el.

Az Önkormányzat által biztosított családsegítés, gyermekjóléti szolgáltatás alapszolgáltatást Gara Községi Önkormányzat Család- és Gyermekjóléti Szolgálatát biztosítja. Fenti szolgáltatásokhoz a hozzáférés a nyilvánosság által mindenki számára biztosított.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

A települési ellátórendszer elemei mindenki számára hozzáférhetők, egységes, egymásra épülő szolgáltatásokat nyújtanak folyamatos és megbízható módon. Ezáltal elmondható, hogy az egyenlő bánásmód követelményének eleget teszünk a szolgáltatások nyújtásakor.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

A pénzbeli ellátások és a közszolgáltatások szervezése során pozitív diszkriminációval segítjük a célcsoportokhoz tartozókat. Ez részben szabályozási eszközökkel, részben eljárások bevezetésével, részben a nyilvánosság eszközeinek alkalmazásával történik.

3.7 Községi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) községi élet színterei, fórumai

A községi élet színterei sokrétűek, ilyenek a lakóközösségek, a munkahelyek, önkormányzati intézmények, a templomok, a civil szervezetek.

A művelődésre, kapcsolódásra a települési és civil rendezvények, a művelődési ház és a könyvtár ad lehetőséget. Programjaikat a lakossági igényekre és a civil szervezetek kezdeményezéseire tekintettel alakítják. A zárt terek mellett jelentősek a közterületi rendezvények is. (Garai Lovas- és Falunap, Szüreti felvonulás, Gyermeknap, Majális stb.)

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Településünkön számos nemzetiség él, mely nemzetiségek mára már saját közösségeket (nemzetiségi önkormányzat, egyesület) hoztak létre, mely közösségek által őrzik és mutatják be saját kultúrájukat, hagyományaikat. Konfliktus közöttük nem tapasztalható, sőt, szívesen részt vesznek egymás rendezvényein, segítik egymás tevékenységét.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka, stb.)

E többnemzetiségű településen fontos feladat a helyi értékek tudatosítása és ápolása, a hagyományok, szokások, az épített- és természeti örökség identitáserősítő szerepének hangsúlyozása. A hátrányos helyzetű rétegek számára esélyteremtőek a tehetségfejlesztő- illetve rétegprogramok, melyeket a helyi szükségletekhez igazodó formában és tartalommal, helyben érhetnek el.

A különböző események, programok szervezése, megvalósítása a helyi lakosok összefogásával, anyagi és önkéntes alapú munkájukkal, támogatásukkal valósul meg.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező közfeladata többek közt a képviselt közösség érdekképviselésével, esélyegyenlőségének megteremtésével kapcsolatos feladatok ellátása, különös tekintettel a helyi önkormányzatnak a nemzetiségek jogainak érvényesítésével kapcsolatos feladataira.

A helyi nemzetiségi önkormányzat önként vállalt feladatot láthat el különösen a nemzetiségi oktatási és kulturális önigazgatással összefüggő ügyekben, a társadalmi felzárkózás, a szociális, ifjúsági, kulturális igazgatás és a közfoglalkoztatás területén, valamint településüzemeltetési és településrendezési feladatok körében.

A nemzetiségi önkormányzat együttműködését az állami és a helyi önkormányzati szervekkel a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 79-86. §-ai rögzítik.

A helyi önkormányzat a helyi nemzetiségi önkormányzat részére - annak székhelyén - biztosítja az önkormányzati működés személyi és tárgyi feltételeit, továbbá gondoskodik a működéssel kapcsolatos végrehajtási feladatok ellátásáról.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A mélyszegénységben élők kevésbé veszik igénybe az egészségügyi szolgáltatásokat, szűrővizsgálatokat, prevenciós ellátásokat. Rossz egészségügyi állapot jellemző a célcsoportra.	Felvilágosító tevékenység megkezdése az iskolában, majd folytatása a felnőtt mélyszegénységben élő, valamint a roma lakosság körében.
Magas a munkanélküli, alacsony képzettségűek száma	A fiatalok iskolaelhagyásának megakadályozása a szülők és gyermekek folyamatos tájékoztatásával, felvilágosításával. A munkavállalási kompetenciák növelése a munkaügyi központok, valamint civil szervezetek segítségével. Felnőttoktatásba való bevonás forszírozása
Nem biztosított sok esetben a megélhetés, a ruházkodás, az alapvető élelmiszer a mélyszegénységben élők számára	Magyar Élelmiszerbank Alapítvány támogatásának felhasználása. Kertművelés elősegítése és támogatása vetőmagcsomag biztosításával, felvilágosító tevékenységgel. Együttműködés az országos karitatív szervezetekkel
Magas a támogatásban részesülő munkaképes korúak száma	A Foglalkoztatási Osztály képzési támogatásának felhasználása. Foglalkozásba való bevonás elősegítése információnyújtással a vállalkozások, illetve célcsoportok részére
Előítéletesség a romákkal szemben, a kulturális különbségek szétválasztanak.	Kulturális programok szervezése a különbségek megismerésének felismerésének, elfogadásának érdekében. Szocializációs, fejlesztő programok a célcsoportok tagjai részére, a többségi társadalomba való jobb beilleszkedésért.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

Magyarország az Európa 2020 Stratégia szegénységi céljához kapcsolódva a gyermekes családok szegénységi rátájának, a súlyos anyagi nélkülözésben élők számának, valamint az alacsony munkaintenzitású háztartásban élők számának 20-20%-os csökkentését vállalta 2020-ig; ez – a három indikátor által lefedett népesség közötti átfedések kiszűrésével – 450 ezer fő szegénységből való kiemelésével egyenértékű.

A szegénységre vonatkozó magyar adatok továbbra is folyamatos javulást mutatnak, a KSH 2016-os (2015-re vonatkozó) legfrissebb adatai szerint a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett népesség aránya 26,3%, ami a bázisnak tekintett 2008-as adathoz (28,2%) képest 1,9 százalékpontos csökkenést mutat. A teljes népességben 2 millió 541 ezer ember volt a szegénység vagy kirekesztődés legalább egy dimenziója szerint hátrányos helyzetben, ami 194 ezer fővel kevesebb a 2014. évinél. 2015-ben a jövedelmi szegénységi arány 14,5% volt, 0,4 százalékponttal kevesebb, mint 2014-ben. Tovább csökkent a súlyos anyagi deprivációban élők aránya: míg 2014-ben a népesség 19,4%-át érintette, addig 2015-ben 16,2%-át. A **gyermekszegénység területén** igen nagymértékű javulás következett be, a 18 év alattiak körében a jövedelmi szegénységi arány 22,7%-ról 19,9%-ra csökkent, ami 2,8 százalékpontos javulás 2014-hez képest. A roma népességre vonatkozó adatok is javulást mutatnak: a KSH legfrissebb, 2015-re vonatkozó adatai szerint a roma népesség között 82,8%-os (2014: 83,7%; nem roma népesség: 2015: 24,9%, 2014: 26,8%) a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett népesség aránya. Az egyes szegénységi dimenziók helyzete a romák tekintetében: jövedelmi szegénység 2015-ben 54,7 % (2014: 63,6%), munkaszegénység 2015-ben 35,9% (2014: 26,7%), súlyos anyagi depriváció 2015-ben 63,9% (2014: 67,8%). A szegénységi mutatók javulásában nagy valószínűséggel meghatározó szerepet játszanak a tartós rezsicsökkentés, a devizahiteles adósok helyzetének rendezése mellett a béremelések, és foglalkoztatáspolitikai eszközök, valamint családbarát intézkedések hatásai is.

A **gyerekek esélyeinek növelését** szolgálják a legkorábbi életkortól kezdődő, a szülőket bevonó, és a területi hátrányokat is figyelembe vevő fejlesztések, melyek révén erősödik a társadalmi integráció az óvodai, iskolai, munkaerő-piaci, helyi társadalomba való beilleszkedéssel, erősödnek a szülői kompetenciák és megtörhet a szegénység újratermelődése az érintett gyerekeknél. A leghátrányosabb helyzetű (LHH) kistérségekben működő ún. komplex gyerekesély programok a 23 kistérségben biztosítanak lehetőséget a nehéz helyzetű gyermekes családok helyzetének javítására, a gyerekek esélyeinek növelésére a helyi szolgáltatások és együttműködések fejlesztése révén. A 2014-2020 időszakban az Integrált térségi gyermekprogram folytatása 31 járásra terjed ki, és a korábbiaknál még jobban koncentrálna a szolgáltatáshiányos kistélepülésekre. Emellett mintegy 50 új Biztos Kezdet Gyerekház létesülhet a már működő 112 mellé és 80 „Jó kis hely” szolgáltatás indulhat a következő években. A rászoruló gyermekek célzott támogatása érdekében a 2017. évi költségvetés 2,17 milliárd forinttal több, összesen mintegy 6,67 milliárd forint összegben nyújt fedezetet a rászoruló gyermekek szünidei étkeztetésére, amelynek ellátása 2016-tól új önkormányzati feladatként jelenik meg.

Oktatási esélyteremtés terén az óvodás korosztálytól az egyetemig lemorzsolódást megelőző szolgáltatások, ösztöndíjak és mentori támogatások állnak a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók rendelkezésére. Az intézkedések részletes bemutatása az oktatás alfejezetben található.

Az olyan összetett programokat, mint például a gyerekek esélyeinek növelése, oktatási esélyteremtés, komplex telepprogramok – szakmai támogató kiemelt projektek kísérik, amelyek felkészítik az egyes programokban dolgozó szakembereket, biztosítják a szükséges módszertani hátteret, valamint végzik a folyamatok szakmai nyomonkövetését és az országos koordinációt.

Forrás: MAGYARORSZÁG 2017. ÉVI NEMZETI REFORM PROGRAMJA

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

A Magyar Országgyűlés 1991. évi LXIV. törvényében kihirdette a Gyermekek Jogairól szóló ENSZ Egyezményt, majd elfogadta a 47/2007. (V. 31.) sz. határozatával a „Legyen Jobb a Gyermekeknek 2007-2032” Nemzeti Stratégiát. A dokumentum fő célja volt, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. Ez minden gyermekre kiterjed, de azokra a gyermekekre kell hangsúlyt helyezni, akiknek érdekei a legjobban sérülnek.

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek száma, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

A Család- és Gyermejjóléti Szolgálat adatszolgáltatása alapján pontos helyzetképet kapunk Gara községben védelembe vett kiskorú gyermekek számáról.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3001)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3101)
2014	n.a.	n.a.
2015	n.a.	n.a.
2016	3	n.a.
2017	4	n.a.
2018	9	n.a.
2019	6	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 5801)
2014	161
2015	118,5
2016	115,5
2017	109
2018	75
2019	63

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

2019. december 31-i adatokat tekintve, szociális helyzete alapján 60 gyermek jogosult rendszeres gyermekvédelmi támogatásra 24 családban, amelyből 8 gyermekét egyedülállóként nevelő szülő. Az ellátottak száma 2018-hoz képest 20 fővel csökkent. A csökkenés okai; a család jövedelmében bekövetkezett változás, gyámrendelés, a jogosult kérelmére. Elutasításra csak egy család – azaz két gyermek – esetében került sor a jövedelemhatár túllépése miatt. A hátrányos, halmozottan hátrányos gyermekek száma 57-ről 40 főre csökkent az elmúlt év során. (Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet jogosultsági feltételeit lsd.: 49-50.old.)

c) gyermekek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

4.1.3. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma

Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodázta tási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2014	32	46	7	n.a.	10	0
2015	58	41	4	89	8	30
2016	66	42	17	38	0	35
2017	55	37	11	n.a.	0	n.a.
2018	44	38	6	n.a.	0	n.a.
2019	46	31	16	n.a.	0	6

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A helyi ellátórendszer különféle támogatásokkal és szolgáltatásokkal segíti a családokat a gyermek nevelésében, megfelelő támogatások és szolgáltatások nyújtásával védelmet biztosít. A helyi rendszer további jellemzője, hogy a veszélyeztetettség megelőzését szolgálja. A megelőző tevékenység a köznevelési, egészségügyi, szociális, közművelődési és sport intézményhálózaton keresztül valósul meg, és az egyes ágazatok együttműködésén alapul.

A gyermekszegénység csökkentése átfogó, minden ágazatra kiterjedő intézkedéseket igényel. Az egyes részterületeken a foglalkoztatás, az oktatás, a lakásügy, az egészségügy, a szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatások egymással összhangban álló és egymásra épülő intézkedéseit kell meghozni, amelyek a gyermek megszületésének pillanatától segítenek az esélyek javításában. A szegénységben vagy szegénység kockázatával élő gyermekek sajátos csoportját alkotják a fogyatékos gyermekek. A fogyatékos gyermeket nevelő családok helyzete az átlagosnál sokkal nehezebb, különösen a halmozottan fogyatékos gyermeket nevelő családok esetében.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

A kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma 2019-ben 47 fő volt, ez a tanulók csaknem 50%-át teszi ki. (Lsd. 4.1.3. sz. táblázat) Ez az arány jól mutatja a helyi gyermekek helyzetét, étkeztetési támogatásuk jelentőségét.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

Településünkön nem lakik magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermek.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Községünkben telepek, szegregátumok nincsenek, így ezen kérdéssel nem indokolt foglalkozni.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Az alábbiakban segítségül elsőként áttekintjük a gyermekek helyzetének elemzéséhez kapcsolódó definíciókat és szabályozást.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet: A Gyvt 67/A.§ (1) bekezdése szerint **hátrányos helyzetű:** az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására

- jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmazottan hátrányos helyzetű:

- a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,
- b) a nevelésbe vett gyermek,
- c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (Gyvt. 5. § n) pont)

A védelembé vétel a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében a gyermek védelembé vétele a gyermekjóléti szolgáltatás feladata. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a települési önkormányzat jegyzője a gyermeket védelembé veszi (Gyvt. 68. § (1) bekezdés).

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzügyi, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt.-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

▪ Pénzügyi és természetbeni ellátások:

- a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
- b) a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás,
- c) a gyermektartásdíj megelőlegezése,
- d) az otthonteremtési támogatás,
- e) a kiegészítő gyermekvédelmi támogatás.

▪ A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

- a) a gyermekjóléti szolgáltatás,
- b) a gyermekek napközbeni ellátása,
- c) a gyermekek átmeneti gondozása.

▪ A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:

- a) az otthon nyújtó ellátás,
- b) az utógondozói ellátás,
- c) a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.

- A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:
 - a) a védelembe vétel,
 - b) a családbafogadás,
 - c) az ideiglenes hatályú elhelyezés,
 - d) az átmeneti nevelésbe vétel,
 - e) a tartós nevelésbe vétel,
 - f) a nevelési felügyelet elrendelése,
 - g) az utógondozás elrendelése,
- Az ellátások és intézkedések nyújtása és megtétele, azok ellenőrzése, valamint biztosítása során adatok kezelésére az alábbi szervek és személyek jogosultak:
 - a) a gyermekek védelmét biztosító hatósági feladat- és hatásköröket gyakorló szervek és személyek (Gyvt. 16. §),
 - b) a fővárosi főjegyző,
 - c) gyermekjóléti alapellátást és gyermekvédelmi szakellátást nyújtó szolgáltatás, intézmény fenntartója, vezetője,
 - d) a helyettes szülő, nevelőszülő,
 - e) a gyermekjogi képviselő, illetve amennyiben a gyermek panaszának orvoslása érdekében feltétlenül szükséges a betegjogi képviselő, illetve az ellátottjogi képviselő,
 - f) az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
 - g) a gyermekvédelmi szakértői bizottság.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény: A jogosult gyermek számára a települési önkormányzat jegyzője a Gyvt-ben meghatározott feltételek szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot állapít meg. (Gyvt. 18. § (1) a)) A jogosultság megállapítása során sor kerül a jövedelmi és vagyoni helyzet vizsgálatára a Gyvt. 19. §-a szerint.

Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás: A támogatásra az rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek gyámjával rendelt hozzátartozó jogosult, aki a gyermek tartására köteles és

1. nyugellátásban,
2. korhatár előtti ellátásban,
3. szolgálati járandóságban,
4. balettművészeti életjáradékban,
5. átmeneti bányászjáradékban,
6. időskorúak járadékában vagy
7. olyan ellátásban

részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik. (Gyvt. 20/B. § (1))

Kedvezményes gyermekétkeztetés: A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása esetén a gyermek jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének igénybevételeire.

Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek: Elsősorban a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény szerinti menedékjogot kérő, menekült, menedékes, oltalmazott vagy humanitárius tartózkodási engedéllyel rendelkező gyermekek helyzetére szükséges kitérni. A menedékes - rászorultsága esetén - jogosult a befogadás anyagi feltételeire, valamint ellátásra és támogatásra. A menekültügyi hatóság, valamint a jegyző az ellátásra, támogatásra vonatkozóan határozattal dönt (2007. évi LXXX. törvény, 32. §).

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 3201)	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2014	1	243
2015	1	225
2016	1	254
2017	1	276
2018	1	265
2019	1	257

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A Garán és Bácsszentgyörgyön élő gyermekeket egy körzeti védőnő látja el, aki egyben iskolai és óvodai védőnői feladatokat is végez. A településen megfelelően van ellátva a védőnői státusszal a gyermekek egészségügyi állapotának figyelemmel kísérése. A védőnő tanácsadó helyisége Garán található. A gyermekeket háziorvos felügyeli, aki a gyermekintézmények orvosi ellátását is biztosítja.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás jellemzői

Év	Betöltetlen felnőtt háziorvosi praxis(ok) száma	Háziorvos által ellátott személyek száma	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma	Házi gyermekorvosok száma (TS 4601)
2014	0	18 322	0	127	0
2015	0	17 903	0	97	0
2016	0	17 117	0	111	0
2017	0	19 202	0	116	0
2018	0	18 691	0	106	0
2019	0	17 590	0	96	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A Mötv. rendelkezése értelmében az egészségügyi alapellátás, a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások és ellátások biztosítása a helyi önkormányzat feladata.

Garán 1 háziorvos látja el a település lakosságát, mind a gyermekeket, mind a felnőtteket ő kezeli.

c) 0-7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

A köznevelési törvény kimondja, hogy a **sajátos nevelési igényű** gyermeknek, tanulóknak joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát a szakértői bizottság megállapította. A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani. Szakértői vélemény szükséges ahhoz, hogy a tanuló igényt tartson a különleges szolgáltatásokra. A szakértői bizottság speciális szakértelem, és az általa hozzáférhető információk birtokában javaslatot tesz azokra a konkrét ellátásokra, amelyek a gyermek, tanuló fejlődését szolgálják, a szülővel együtt kiválasztva számára legmegfelelőbb oktatási módot.

Fentiek értelmében mind a szülő, mind a pedagógusok kezdeményezhetik a Bizottság segítségét a sajátos nevelési igényű gyermek igényeinek megfelelő ellátások megállapításához.

Településünkhez legközelebb eső Bizottság neve és elérhetősége:

Bács-Kiskun Megyei Tanulási Képességet Vizsgáló 2.sz. Szakértői és Rehabilitációs Bizottság
6500 Baja, Barátság tér 18., telefon/fax: 79/326-767

e-mail: szrb.baja@gmail.com

d) gyermekjóléti alapellátás

Gara Községi Önkormányzat Család- és Gyermekjóléti Szolgálat a személyes gondoskodás keretébe tartozó **gyermekjóléti alapellátást**. Ez a gyermek érdekeit védő speciális, személyes, szociális szolgáltatás a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával védi a gyermek testi és lelki egészségét, elősegíti családban történő nevelkedését. Megelőzi, illetve megszünteti a gyermek veszélyeztetettségét.

Az alapellátásnak hozzá kell járulnia a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez. Az alapellátás hozzájárul a gyermek hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetének feltárásához, és a gyermek szocializációs hátrányának csökkentésével annak leküzdéséhez.

A gyermeknek joga van olyan családi környezetben történő nevelkedéshez, amely biztosítja számára a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődést. A törvény értelmében a szolgálat egyik fő célja, hogy elősegítse a gyermek testi, lelki egészségét, családban történő nevelését.

A gyermekjóléti szolgáltatások nyújtásával kapcsolatos feladatok:

- észlelő- és jelzőrendszer működtetése
- a veszélyeztetettséget elidéző okok családgondozása, melynek célja a gyermekek problémáinak rendezése és a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozása,

megoldásuk elősegítése, segítségnyújtás a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához, a szülők és a gyermek(ek) közötti kapcsolat helyreállításához

- egészségügyi- és szociális ellátás, valamint hatósági beavatkozás kezdeményezése
- javaslat készítése a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére, vagy annak megváltoztatására
- családi konfliktusok megoldásának elősegítése, különösen a válás, a gyermekelhelyezés és a kapcsolattartás problémái esetében

A Gyermekjóléti Szolgálat további szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat is ellát:

- tájékoztató, tájékoztatás a támogatásokról, a támogatásokhoz való hozzájutás segítése
- szociális válsághelyzetben lévő várandós anyák támogatása, segítése
- hivatalos ügyek intézésének segítése
- megelőzést célzó tanácsadás, illetve az ezekhez való hozzájutás megszervezése

A Gyermekjóléti Szolgálat folyamatos kapcsolatban áll az észlelő- és jelzőrendszer tagjaival, különösen a bölcsődével, az iskolával, óvodával, a védőnővel, a háziorvossal, a gyámhatósággal, a rendőrséggel és a Gyermekjóléti Központtal.

A településen biztosított a gyermekjóléti alapellátás, azonban krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások nincsenek jelen. Nincs családok átmeneti otthona, nincs anyaothton, nincs gyermekek részére átmeneti otthon.

Bács-Kiskun Megyében a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Családok Átmeneti Otthona működik Kecskeméten, Családok Átmeneti Otthona működik Kiskunhalason, és a Kapocs Segítő Szolgálat Családok Átmeneti Otthona Kiskunfélegyházán.

Menedékváros Családok Átmeneti Otthonában Kiskunmajsán az ország egész területéről helyeznek el rászorulókat várólista alapján.

Az ellátások minőségének fejlesztésén túl mind a megfelelő tájékoztatás és az ügyintézés során történő segítségnyújtás, mind pedig a nyilvántartás hiányosságainak korrigálása az intézkedési tervben megjelölt feladat lehet.

e) gyermekvédelem

A gyermekek védelmét Gara Községi Önkormányzat Család- és Gyermekjóléti Szolgálat látja el. A szolgálat alapfeladata gyermekjóléti szolgáltatás nyújtani a településen élő 0-18 éves korosztály számára. A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermekek érdekeit védő speciális szolgáltatás, amely a lelki egészségnek, családban történő nevelkedésének biztosítását, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családból kiemelt gyermek visszahelyezését segíti elő.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A krízishelyzetre iskolai hiányzás, családi konfliktus, lakhatási problémák, és a szülők szenvedély-betegsége miatt kerül jellemzően sor.

Család - és Gyermekjóléti Szolgálat: hétfőtől-péntekig hívható telefonszáma: 79/456-140

Egyéb telefonszámok krízis esetben:

- Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat: 06-80-20-55-20
- Lelki Elsősegély Telefonszolgálatok - 116-123
Éjjel-nappal, mobilról vagy vezetékesről hívható, mindkettőről ingyenes.
- Caritas Lelkiségi Telefonszolgálat
06-80-505-503 Este 6-tól reggel 6-ig, vezetékesről hívható, ingyenes.
- Magyar Máltai Szeretetszolgálat: 06-1/391-4700, 06-1/391-4704
- Magyar Vöröskereszt: 06-1/374-1300
- Áldozatsegítő vonalai: 06-80/225-225, 06-80/244-244
- 06-76/501-740
- Segélykérő telefonszámok: 107, 112
- Drog Stop: 06-80/505-678 (éjjel-nappal)

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Korábban a 3.6 fejezet e) pontjában részletesen kifejtésre került a sport és szabadidős programokhoz való hozzáférés lehetősége. Szabadidős és szünidei programokhoz továbbá a Művelődési Házban, valamint a könyvtárban férhetnek hozzá a helyi lakosok.

h) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfégi, szünidei)

Gyermekétkeztetés a köznevelési intézmények (iskola, óvoda) keretein belül valósul meg településünkön. Nyári gyermekétkeztetésre 2013 és 2014 évben nem volt lehetőség, de az elmúlt két évben már minden rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő kiskorú gyermek igénybe vehette a szolgáltatást.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Hátrányos megkülönböztetésre még nem volt példa községünkben.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

A helyi szociális ellátások igénybevételének szabályait Gara Községi Önkormányzat Képviselő-testületének a helyi szociális ellátásokról szóló 1/2015.(II.27) önkormányzati rendelete szabályozza. A rendeletben megfogalmazott támogatási formák elsősorban a hátrányos helyzetű, illetve mélyszegénységben élő helyi lakosok szociális biztonságának megteremtését célozzák.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

A közoktatási intézményi feladatok ellátása helyben történik. Gara Községi Önkormányzat egy óvodát tart fenn kötelező önkormányzati feladatként. Gara községben egy állami iskola van.

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 2401)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2801)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2701)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2601)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 2501)
2014	n.a.	3	80	1	65	n.a.
2015	n.a.	3	80	1	61	n.a.
2016	81	3	80	1	72	n.a.
2017	81	3	80	1	67	n.a.
2018	76	3	80	1	59	n.a.
2019	79	3	80	1	60	n.a.

Forrás: TelR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanulók száma, általános iskolai napközis tanulók száma

Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1801)	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1901)	Általános iskolások száma	Napközis általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (iskolaotthonos tanulókkal együtt) (TS 1701)	
	fő	fő	fő	fő	%
2014/2015	59	62	121	43	35,54%
2015/2016	57	55	112	112	100,00%
2016/2017	57	55	112	112	100,00%
2017/2018	58	51	109	109	100,00%
2018/2019	58	45	103	103	100,00%
2019/2020	58	44	102	31	30,39%

Forrás: TelR, KSH Tstar

A táblázat adatai alapján elmondható, hogy az általános iskolában tanulók száma folyamatosan csökken.

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

Az integrált oktatást, különleges gondozást a gyermek életkorától és állapotától függően – a fogyatékossgot megállapító szakértői bizottság szakvéleményében foglaltak szerint – a fejlesztő felkészítés, az óvodai nevelés, az iskolai nevelés és oktatás keretében kerülnek megszervezésre. A sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók, gyermekek oktatását intézményeink vállalják.

A *halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók* nyilvántartása a szülő által önkéntesen benyújtott nyilatkozat alapján történik.

HH és HHH változások

2013. szeptember 01-jétől módosult a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapítása, szabályozása átkerült a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvénybe. A szabályozás célja a gyermek hátrányainak kompenzálása, esélyeinek növelése kora gyermekkortól fiatal koráig, minél sikeresebb társadalmi integrációjának elősegítése érdekében.

Az új szabályozás szerint a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet megállapítása külön kérelemre indul, űrlapja a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény nyomtatvány részét képezi, a kettő együtt igényelhető. Ennek ellenére az ügyfelek figyelmét még mindig fel kell hívni a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet megváltozott szabályaira és a kérelmezés lehetőségére.

A korábbi célkitűzéseknek megfelelően lépéseket tettünk a helyi lakosság körében a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek feltérképezésére, melynek eredményeképp 2016-ra már 54 gyermek szerepelt nyilvántartásunkban, amely a 2014-es 24 főt tekintve több mint duplája.

- b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások

Garán sem gyógy-, sem iskolapszichológus nem áll a köznevelési intézmények alkalmazásában, de a Bács-Kiskun Megyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság által szolgáltatásaik mindkét intézményben biztosítottak.

- c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek

Köznevelési intézményeinkben integrált oktatás folyik, hátrányos megkülönböztetés, jogellenese elkülönítés nem tapasztalható az oktatás keretében.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

4.4.14. számú táblázat – Kompetenciamérési adatok

ISKOLA NEVE	2010		2011		2012			2013			2014			2015			2016			2017		
Országos kompetenciamérés eredménye	iskola átlaga	Országos átlag	iskola átlaga	Országos átlag	iskola átlaga	HHH tanulók átlaga	Országos átlag	iskola átlaga	HHH tanulók átlaga	Országos átlag	iskola átlaga	HHH tanulók átlaga	Országos átlag	iskola átlaga	HHH tanulók átlaga	Országos átlag	iskola átlaga	HHH tanulók átlaga	Országos átlag	iskola átlaga	HHH tanulók átlaga	Országos átlag
Szövegértés																						
6. évfolyam	439	513	1420	1465	1388	1300	1472	1376		1489	1510		1481	1457		1488	1375		1494	1290		1503
8. évfolyam	–	–	1501	1577	1584	1500	1567	1472		1620	1700		1557	1413		1567	1517		1568	1494		1571
10. évfolyam																						
Matematika																						
6. évfolyam	370	489	1466	1486	1413	1398	1489	1407		1497	1533		1491	1140		1497	1449		1486	1374		1497
8. évfolyam	–	–	1422	1601	1525	1488	1612	1485		1555	1767		1617	1461		1618	1571		1597	1505		1612

Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

A táblázat adatai alapján összehasonlíthatóak a gyermekek összesített iskolai eredményeire vonatkozó számok az országos átlaggal.

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A kiemelt figyelmet igénylő, valamint fogyatékossgal élő gyermekek hátrányát kompenzáló juttatások településünkön a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény szerint biztosítottak.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Alacsony iskolai végzettségű személyek kiszorulása a munkaerőpiacról	A hátrányos helyzetű tanulni vágyó gyermekek ösztönzése a 8. általános iskola minél jobb befejezésére, valamint a középfokú, illetve felsőfokú végzettség megszerzése. Középiskolai és felsőfokú képzésben részt vevők részére adható támogatás nyújtása a gyermekek részére a motiváció növelése érdekében. Pályaválasztási tanácsadás szervezése az iskolából kikerülő tanulók és szüleik részére. Kompetenciafejlesztés az iskolában.
A mélyszegénységben élő lakosság körében magas a hiányos iskolázottságú fiatal felnőttek száma.	A hátrányos helyzetű tanulni vágyó gyermekek ösztönzése a 8 általános minél jobb befejezésére, valamint a középfokú, illetve felsőfokú végzettség megszerzésére. Középiskolai és felsőfokú képzésben részt vevők részére adható támogatás nyújtása a gyermekek részére a motiváció növelése érdekében. Pályaválasztási tanácsadás szervezése az iskolából kikerülő tanulók és szüleik részére. Kompetenciafejlesztés az iskolában.
Hátrányos helyzetű fiatalok körében nagy az iskolából történő lemorzsolódás	A hátrányos helyzetű tanulni vágyó gyermekek ösztönzése a 8. általános iskola minél jobb befejezésére, valamint a középfokú, illetve felsőfokú végzettség megszerzésére. Középiskolai és felsőfokú képzésben részt vevők részére adható támogatás nyújtása a gyermekek részére a motiváció növelése érdekében. Pályaválasztási tanácsadás szervezése az iskolából kikerülő tanulók és szüleik részére. Kompetenciafejlesztés az iskolában. Kompetenciafejlesztés az iskolában. Felnőttképzésről tájékoztatás adása.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A nők foglalkoztatottságát kevésbé lehet megítélni, mivel a gyermekvállalási korban lévő nők nagy része nem jelenik meg álláskeresőként a munkaerő-piacon, a munkanélküliség helyett inkább a GYES-t, GYET-et választja, így csak a harmadik gyermek 8 éves kora után jelenik meg, mint álláskereső, vagy munkanélküli ellátást igénylő személy. A HEP célcsoportjai közé tartozó mélyszegénységben élő, roma nők esetében igen gyakran ez a képlet. Nem tanulnak tovább, sokszor már az általános iskolából terhesség miatt maradnak ki, vagy válnak magántanulóvá, ami azt eredményezi, hogy elmaradnak a tanulmányaikkal, nem lesznek képesek a középiskolában, szakiskolában teljesíteni, mivel nincsenek meg az alapok, amire a későbbi tanulmányok épülhetnének. Ez sajnos sorozatos kudarchoz, visszahúzódáshoz vezet, sokan meg sem kísérik az általános iskola befejezését, illetve a szakma, vagy az érettségi megszerzését. Azok a nők, akik szakmát, illetve különböző végzettséget szereztek, a gyermekvállalást követően sincsenek jobb helyzetben, mint a fentebb említett társaik. Amennyiben nincs biztos munkahelyük, esetleg magánvállalkozásuk, akkor a gyermek, gyermekek mellett nehezen tudják ismét vállalni munkahelyükön a több műszakot, az éjszakai műszakot, a korai bejárást, a késői hazamenetelt, hiszen a gyermekeket elhelyező intézmények nyilvántartási idejéhez alkalmazkodni kell. Ha nincsenek mobilizálható rokonok, akkor ez sokszor a munkahely feladásához is vezet.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	Férfiak (TS 0803)	Nők (TS 0804)	Férfiak	Nők	Férfiak (TS 0801)	Nők (TS 0802)
2014	802	806	n.a.	n.a.	66	44
2015	804	801	n.a.	n.a.	56	33
2016	797	791	n.a.	n.a.	38	29
2017	791	790	n.a.	n.a.	39	29
2018	784	786	n.a.	n.a.	24	23
2019	758	765	n.a.	n.a.	21	20

Forrás: Telr és helyi adatgyűjtés

Településünkön a munkanélküliek aránya és száma az alábbiak szerint alakult:

2019-ben a garai munkavállalási korú nők és férfiak száma csaknem azonos, ugyanígy alakul a munkanélküliek arányai is; a munkanélküliek száma tavaly 41 fő volt, melyből 21 fő (51,2%) férfi és 20 fő (48,8%) nő. Ebből jól látható, hogy Garán a nők és férfiak foglalkoztatottságában nem tapasztalhatunk jelentős eltérést.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A foglalkoztatást segítő és képzési programokban a nők részvételéről nincsenek adatok. Szükséges felmérni, hogy melyek azok a speciálisan nőknek szervezett programok, amelyek segíthetik az elhelyezkedést. E programok esetében érdemes külön kezelni a GYED-ről, GYES-ről visszatérő nőket is. A képzések helyben, vagy elérhető távolságon belül történő megszervezésére szintén figyelmet kell fordítani, hiszen sok esetben a huzamosabb idejű utazás miatt nem tudják vállalni a képzésben való részvételt.

A Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Bajai Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályánál tudnak információval szolgálni abban a tekintetben is, hogy nőknek szóló foglalkoztatást segítő programok mikor, hol és milyen formában érhetőek el.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők elhelyezkedési esélyei kedvezőtlenebbek, mint kvalifikáltabb társaiké. Az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési esélyeit fontos a későbbiekben részletesen felmérni, s meghatározni azt is, hogy foglalkoztatói oldalról melyek azok a foglalkoztatók, területek, amelyek reális esélyt adhatnak az elhelyezkedésre.

Törekedni kell rá, hogy ezeknek a nőknek lehetőséget tudjunk biztosítani arra, hogy meg tudják szerezni az általános iskolai végzettséget, valamint a magasabb iskolai végzettséget, ezáltal növelni tudják munkaerő-piaci esélyeiket. A Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Bajai Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztályánál és a Türr István Képző és Kutató Intézetnél is folyamatosan lehet érdeklődni a különböző képzések tekintetében is, amelyek az alacsony iskolai végzettségűeket célozzák meg.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Az Önkormányzat, mint munkáltató eleget tesz az egyenlő munkáért egyenlő bér követelményének. Hátrányos megkülönböztetésről a HEP készítésekor nem állnak rendelkezésre egyéb adatok.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások

A kisgyermeket nevelő nők és férfiak esélyeit a szolgáltatási hiányosságok alapvetően rontják. A kisgyermekesek munkaerő-piaci esélyeinek javítása tekintetében a helyi önkormányzat fontos feladatának tartotta a bölcsőde megnyitását, amelyet 2015. november 1-jétől sikeresen meg is valósított. Ez nagy segítséget jelent a kisgyermeket nevelő családok számára, hiszen jelentősen növeli a szülők munkaerőpiacra való visszatérésének lehetőségét.

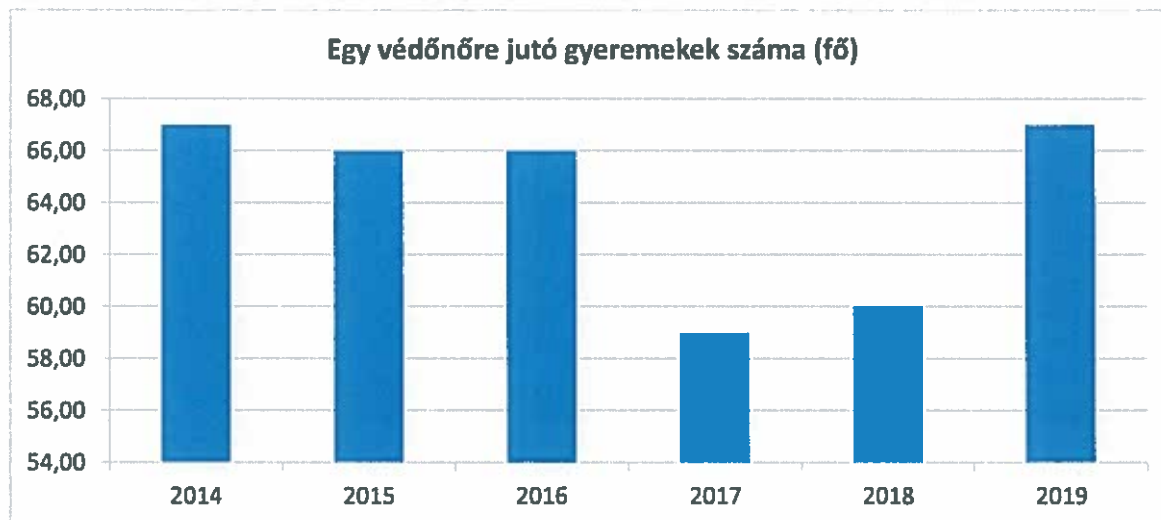
5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői szolgálat szakmai munkájában jelenik meg. Ennek során a védőnő a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anyákra és gyermekekre fokozott figyelmet fordít. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban megkezdi: beszélgetések, családlátogatások formájában. Segítséget nyújt továbbá a családi-, szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében. Családtervezéssel kapcsolatban a gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor.

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Év	Védőnők száma (TS 3201)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
2014	1	67	67,00
2015	1	66	66,00
2016	1	66	66,00
2017	1	59	59,00
2018	1	60	60,00
2019	1	67	67,00

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

A táblázat, valamint a diagram adataiból leolvasható, hogy a gyermekszám hullámzó tendenciát mutat. A 0-3 év közötti gyermekek száma 2017-ben volt a legalacsonyabb, azonban számuk tavaly ugrásszerűen megnőtt.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A településen a védelmet kereső anyák, gyermekek a Család- és Gyermejkölési Szolgálat, a Védőnői Szolgálat, a Polgármesteri Hivatal szociális és igazgatási osztályához fordulhatnak segítségért. Természetesen, ahogy az a gyermekek esetében már említésre került, a jelzőrendszer köteles bármilyen észlelést jelenteni, hogy a szükséges lépéseket meg lehessen tenni. A bántalmazott nők azonban igen ritkán fordulnak segítségért külső szervhez, így a megfigyelés, a jelek észlelése fontos feladat főként a családsegítő, a védőnő és az orvos esetében.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

Krízishelyzetben lévők számára szolgáltatások, anyaothtonok a megyében Kecskeméten, Kiskunhalason, Kiskunfélegyházán és Kiskunmajsán találhatók. Bács-Kiskun megyén kívül a legközelebbi anyaothton Tolna megyében Szekszárdon található.

Segítség lehet az Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat (OKIT) is, amely a hozzátartozók közötti erőszak (párkapcsolati erőszak, a gyermekbántalmazás, illetve a háztartáson belül a rokonok, családtagok által elkövetett erőszak), prostitúció- és emberkereskedelem áldozatainak segítségével foglalkozik. Telefonszolgálatuk az ország egész területéről, éjjel-nappal, ingyenesen, vezetékes vagy mobil hálózatról is hívható a 80/20-55-20-as telefonszámon. A szolgálat munkájáról tájékozódhatnak a www.bantalmazas.hu címen is.

Segélykérő telefonszámok: 56. o.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Önkormányzati képviselők körében nő nem található. Azonban számos helyi intézmény (pl.: iskola, óvoda, bölcsőde) vezetője nő. Ezen adatok alapján nem beszélhetünk hátrányos megkülönböztetésről.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Gara községben a nőket főleg a munkavállalás nehézsége érinti. Sok a képzetlen, a roma, a nagycsaládos, de a gyermekét egyedül nevelő anyák is szép számban képviseltetik magukat. A roma nők munkába állását a képzési programok segítik. A GYES-ről, GYED-ről visszatérő anyák foglalkoztatását az állam járulékkedvezményekkel támogatja, valamint megalkotta a részmunkaidős foglalkoztatásnak a jogszabályi háttérét. A civil szervezetek önkéntesként szívesen látják a gyakorlattal nem rendelkező, esetleg álláskereső nőket a szervezetükben, illetve a programjaikon. Az egyének jelentkezése esetén a családsegítő szolgálat is támogatás tud nyújtani a vele kapcsolatban álló szakemberek, illetve a tanácsadók révén.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
GYES-től, GYED-ről visszatérő anyák/apák elhelyezkedése erősen nehezített	Kompetencianövelés, tanácsadás biztosítása a családsegítő által szervezett programokon. Tájékoztatás a támogatási lehetőségekről, a munkavállalói jogokról. Képzéssel javítani az elhelyezkedést, ez ügyben szorosan együttműködni a munkaügyi központtal, illetve bővíteni a képzésről szóló tájékoztatókat a megfelelő ismeretek átadása céljából.
A gyermek, a karrier, a házastársi munka, a munka és magánélet összehangolása	Pszichológiai, családterápiás fejlesztő foglalkozások szervezése. Kompetencianövelés, tanácsadás biztosítása a családsegítő által szervezett programokon. Tájékoztatás a támogatási lehetőségekről, a munkavállalói jogokról.
A gyermekét egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő család esetében a szegénység kockázata magas	Szociális, gyermekjóléti szolgáltatások, ellátások során célzott támogatások körének kialakítása.
Magas a női munkanélküliek száma	Kompetencianövelés, tanácsadás biztosítása a családsegítő által szervezett programokon. Tájékoztatás a támogatási lehetőségekről, a munkavállalói jogokról. Képzéssel javítani az elhelyezkedést, ez ügyben szorosan együttműködni a munkaügyi központtal, illetve bővíteni a képzésekről szóló tájékoztatókat a megfelelő ismeretek átadása céljából.

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége⁴

Az **Idősügyi Nemzeti Stratégia** nemcsak az időseket, hanem a középkorúakat és a felnövekvő nemzedékeket is megszólítja, célkitűzéseivel hatni akar rájuk, hiszen a sikeres idősödést már igen korán kell megalapozni. „Korunkban több idős ember él a Földön, mint bármikor ezelőtt és arányuk a lakosság egészéhez viszonyítva tovább növekszik. Ezek az idős felnőttek nagymértékben hozzá tudnak járulni a társadalom fejlődéséhez.” – fogalmazódott meg az UNESCO 1997-es, Hamburgi Nyilatkozatában. A születéskor várható élettartam 2007-ben férfiak esetében 69,19 év volt, a nőknél 77,34 év, az EU-átlagtól az elmaradás nők esetén 4,5 év, férfiak esetén 6,5 év. (Forrás: EUROSTAT) A Stratégia építeni kívánt az idősök véleményére, az idősellátáshoz kapcsolódó gyakorlati szakemberek tudására, a meglévő hazai és adaptálható külföldi „jó gyakorlatokra” annak érdekében, hogy az itt megfogalmazott irányelvek a gyakorlati munkában alkalmazhatók legyenek. Az itt megfogalmazott időspolitikai jövőkép, a célok elérését szolgáló fejlesztendő területek számbavétele mind pro-aktív (megelőző), mind reaktív megközelítéseket tartalmaznak.

A nyugat-európai országokban általánosságban 65–67 éves kortól tekintik idősnak az ott élőket. A WHO szerint a 60–74 év közöttiek az idősödők, a 75–89 évesek az idősök és a 90 év fölötti személyek a nagyon idősök – magyar fordításban a nem egészen jól hangzó „aggok”. A Stratégia szempontjából e három korcsoportot együttesen tekintjük idősöknek, bár a hazai munkaerő-piaci sajátosságok okán – e szakterület vonatkozásában – már a 45 éven felüliek is szeniorokként kezelendők.

Ma még sok idősebb ember ki van téve a társadalmi kirekesztés valamelyik kockázatának: elszigetelődés, egészségi problémák, hozzáférés az ellátásokhoz. A társadalmi részvétel azt is jelenti, hogy az egyén milyen mértékben, milyen intenzitással és hányféleképpen használja fel képességeit, tudását, egyéniségének sajátos adottságait más emberek, szűkebb vagy tágabb közösségek hasznos szolgálatára, gazdagítására, illetve milyen mértékben veszi igénybe mások adottságait saját élete alakításában. Ebben az értelemben a társadalmi részvétel, illetve a közösségileg aktív lét azt feltételezi, hogy az egyén tevőlegesen befolyásolja nemcsak saját maga, hanem a különböző közösségek életét, hozzáadja tudását, normáinak érvényesítését, munkáját, bizalmát, egyéniségének színét, jellegét a közösség egészéhez.

A Stratégia hosszú távú keresztmetszetű, a jelenre és a jövőre is fókuszál, mint jövőtervezési technika, tervezési spirál fogalmaz meg. A Stratégia legfőbb céljainak meghatározása hosszú távon, 2034-ig.

Idősügyi Nemzeti Stratégia elvei

- a születéskor várható élettartam közelítése az európai uniós átlaghoz,
- az egészségben eltöltött évek számának növelése,
- az aktív élet fenntartásának növelése,
- az időskori jövedelembiztonság megerősítése, a társadalmi integráció erősítése,
- a különböző szolgáltatások (egészségügyi, szociális, oktatási, kulturális stb.) összehangolása az idősödők és idősök szükségleteinek és érdekeinek figyelembevételével,
- az idősök élethosszig való tanulásának támogatása, a digitális tananyagok hozzáférhetőségének biztosításával,
- az „aktív idősödés” feltételeinek erősítése, mely nem csupán a fizikai aktivitást, a munkaerőpiacon maradást jelenti, hanem a társadalmi, kulturális, civil életben való aktív részvételt is,

⁴ 81/2009. (X. 2.) OGY határozat

- az idősödési folyamat „menedzsmentjének” elterjesztése már a fiatalokban,
- a társadalmi szemléletváltás mind a gazdasági, mind az idősödés társadalmi megítélését és megélését illetően.

Beavatkozási területek:

- A humánszolgáltató és védelmi rendszerek szolgáltatásait igénybe vevők jogainak fokozott védelme, az érdekérvényesítési képességük fejlesztése.
- Az időskori jövedelembiztonság az aktív életszakaszban alapozódik meg.
- Az idősellátás modernizációja, a humánszolgáltató és védelmi rendszerek egyre inkább a célcsoport szükségleteihez és igényeihez történő fejlesztésével, az akadálymentes hozzáférés feltételeinek megteremtése.
- A humánszolgáltatási és védelmi rendszerek transzparenciájának biztosítása folyamatos minőségirányítási rendszerfejlesztés, a célcsoport aktív részvétele mellett.
- A sikeres idősödés kulcskomponenseinek erősítése: fizikai és szellemi aktivitás, mentális egészség, helyes táplálkozás, társas támogatás.
- Az idősek ellátása területén humánerőforrás- (hivatásos és laikus segítők, önkéntesek, családtagok) fejlesztés: képzés, személyiségfejlesztés, szervezetfejlesztés, „burn-out” prevenció.
- A mindenki számára hozzáférhető – érthető és érzékelhető – e-learning, e-információ és az e-szolgáltatások továbbfejlesztése, elérésükhöz történő hozzáférés és hozzájutás támogatása, célzott programok az idősek számára az IKT-szolgáltatásokhoz való szélessávú hozzáférés biztosítására és a digitális tudás fokozása érdekében.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

A nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők vonatkozásában az alábbi jogszabályi rendelkezések irányadók:

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény értelmében a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer

1. saját jogú; és
2. hozzátartozói

nyugellátásokat biztosít.

A saját jogú nyugellátások körébe tartozik:

1. az öregségi nyugdíj,
2. a rehabilitációs járadék.

A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó hozzátartozói nyugellátás:

1. az özvegyi nyugdíj;
2. az árvaellátás;
3. a szülői nyugdíj;
4. a baleseti hozzátartozói nyugellátások; valamint
5. özvegyi járadék.

Az idősek száma az elmúlt 40 év alatt az Európai Unióban majdnem megduplázódott, az előrejelzések szerint az idősek aránya a társadalmi korcsoportokon belül 2012-re elérte a 27%-ot. A legdinamikusabban növekvő korcsoport a „nagyon idősek” (80 évesnél idősebbek)

csoportja. Jelentős nemi különbségek vannak a várható általános élettartamban, jellemző az idősödés elnőiesedése, mely azt eredményezi, hogy jóval több az idős nő, mint idős férfi. Magyarországon az EU átlagához képest a születéskor várható élettartamot tekintve még nem zárkózott fel, a tendencia nálunk is azonos.

A születéskor várható élettartam 2007-ben férfiak esetében 69,19 év volt, a nőknél 77,34 év, az EU-átlagától az elmaradás nők esetében 4,5 év, férfiak esetében 6,5 év (Forrás: EUROSTAT).

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 5201)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 5301)	Összes nyugdíjas
2014	258	417	675
2015	243	404	647
2016	221	383	604
2017	212	376	588
2018	219	359	578
2019	n.a.	n.a.	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A táblázat adataiból leolvasható, hogy egyre csökken azok száma, akik nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülnek. A számadatok jól mutatják, hogy a nemek szerinti megoszlást tekintve az ellátásban részesülők közül a nők aránya magasabb. Ez az arány azonban nem meglepő, ha megnézzük Gara állandó népesség összetételének adatait (ld. 2.1 táblázat), ugyanis Garán a 60 év felettiek 60%-a nő.

Az időskorúak családi állapotára jellemző, hogy korban előrehaladva fokozatosan csökken a házasságok, és növekszik az özvegyek aránya. Településünkön a lakosság 25%-a 60 év feletti, mely az országos átlagnak megfelelő.

A demográfiai folyamat jellemzőit az alábbiakban foglalhatjuk össze:

- növekszik az átlagéletkor,
- magasabb a középkorúak halandósága,
- nők hosszabb élettartama („feminization of ageing”).

Az időskorban jellemző megbetegedések - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrendszeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember egyedül marad, izolálódik, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlik, önellátási képessége beszűkül. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket. Különösen gyakori a depresszió kialakulása. Jellemző, hogy a betegségek általában együttesen fordulnak elő, különösen 70 éves kor fölött jellemzőek a súlyos, krónikus megbetegedések és a demencia (szellemi leépülés).

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

Az idősek, nyugdíjasok jövedelmi helyzetére tekintettel az egészségesek szívesen végeznének jövedelemkiegészítő tevékenységet. Erre esély a munkaerő-piacon nincs, kivétel ha speciális tudással rendelkezik.

b) tevékeny idősor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a köztisztviselőkben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

A helyi idősek az Idősek Klubja keretében számos foglalkoztatáson vehetnek részt; kirándulásokon, kézműves foglalkozásokon, tornán és különböző játékokon.

A Művelődési Ház is otthont ad számos különböző témájú előadásnak, kézműves foglalkozásnak, rendezvénynek, amelyeken a település idősei is szívesen részt vesznek.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Az időseket számos területen éri hátrányos megkülönböztetés hazánkban, így a foglalkoztatás területén is. A 2003. évi CXXV. (Ebkty.) és a Munka Törvénykönyve is kifejezetten tiltja az életkor alapú diszkriminációt, mégis az idősebb korosztályt már 45-50 éves kortól nagymértékben érinti a foglalkoztatásbeli diszkrimináció. A kor alapján történő megkülönböztetés az új állások betöltésénél, az elbocsátásoknál és létszámleépítéseknel is gyakori. Számukra a foglalkoztatást segítő kedvezményekkel kapcsolatban a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Bajai Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya tud bővebb felvilágosítást adni.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés, valamint az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok.

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (TS 0328)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 5101)	
	Fő	Fő	%
2014	421	30	7,13%
2015	422	30	7,11%
2016	414	35	8,45%
2017	418	35	8,37%
2018	418	35	8,37%
2019	438	35	7,99%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A táblázatból leolvasható, hogy nappali ellátásban 35 fő részesül, valamint hogy a 65 év feletti lakosság száma tavaly 438 fő volt, ami jelentős növekedést mutat az előző évek adataihoz képest.

Időskorúak járadéka

A Szt. értelmében az időskorúak járadéka azon idős személyek részére biztosít ellátást, akik szolgálati idő hiányában a nyugdíjkorhatáruk betöltése után saját jogú nyugellátásra nem jogosultak, illetve alacsony összegű ellátással rendelkeznek. A Szt. 32/B. §-a szerint az ellátást a járási hivatal állapítja meg.

6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesítettek átlagos száma

Év	Időskorúak járadékában részesítettek (évi) átlagos száma (fő) (TS 5701)
2014	n.a.
2015	1,99
2016	1
2017	1
2018	2
2019	2

Forrás: TelR, KSH Tstar

Fenti táblázatból látható, hogy Garán az időskorúak járadékában részesülők évi átlagos száma csaknem konstans, évente átlagosan 2 fő.

Gara Községi Önkormányzat Család- és Gyermejjóléti Szolgálat a lehetőségekhez mérten magas szintű szociális szolgáltatások biztosításával igyekszik hozzájárulni a község lakosságának szociális és mentális „jólétéhez”.

Házi gondozás

Azon személyek részére biztosított ellátás, akik önmaguk ellátására saját maguktól nem képesek, és róluk nem gondoskodnak, illetve azon gyermekek részére, akik nappali, vagy bentlakásos intézmény ellátása nem biztosítható és a szülők napközbeni ellátását a gyermekei napközben nem, vagy csak részben tudják megoldani.

A házi segítségnyújtás keretében biztosítják:

- az alapvető szükségletek kielégítését,
- az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzését,
- az önálló életvitel fenntartásában, az ellátott és lakókörnyezete higiénias körülményeinek megtartásában való közreműködést,
- a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében, illetve azok elhárításában való segítségnyújtást.

Azoknak az ellátottaknak, akiknek havi jövedelme alacsony, a lehetőségeket figyelve, hozzásegítették anyagi (átmeneti segély, lakásfenntartási támogatás, gyógyszersegély) és természetbeni (közgyógyellátás) támogatáshoz.

A házi segítségnyújtás fontos szakmai követelménye a prevenció az egészség megtartásának, a betegségek kialakulásának a megelőzése, a kuráció a kialakult betegségek felismerése és gyógyíttatása és a rehabilitációs a megromlott egészségi állapot helyreállítása.

Az egyre korosodó ellátottak körében ennek a „hippokratészi hármas”-nak a megtartása nem könnyű feladat. Ezért is szükséges a családsegítő szolgálat és a háziorvos, kezelőorvosok közötti kapcsolattartás.

Nappali ellátás, Idősek klubja

Az Idősek Klubja a szakellátás nappali ellátást nyújtó intézményrendszerébe tartozik.

A klub szolgáltatásai közé tartozik:

- szabadidős programok szervezése,
- szükség szerint az egészségügyi ellátás megszervezése,
- hivatalos ügyek intézésnek segítése,
- életvitelre vonatkozó tanácsadás,
- életvezetés segítése,
- speciális önszerveződő csoportok támogatása, működtetésének, szervezésének segítése

Étkeztetés

A szociális ellátás során azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguknak, ill. önmaguk és eltartottjaik részére tartósan, vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani.

A napi egyszeri meleg étkelem biztosítása során a gondozottnak változatosabb, olcsóbb és szakszerűbb étkezésben lehet része. A főzésre fordított energiái felszabadulnak, amit pihenésre, vagy más elfoglaltságra fordíthat és bővülnek emberi kapcsolatai.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A helyi kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz minden településen élőknek egyenlő hozzáférést biztosítunk.

Az Idősek Klubja a szakellátás nappali ellátást nyújtó intézményrendszerébe tartozik.

A klub szolgáltatásai közé tartozik:

- szabadidős programok szervezése,
- szükség szerint az egészségügyi ellátás megszervezése,
- hivatalos ügyek intézésnek segítése,
- életvitelre vonatkozó tanácsadás,
- életvezetés segítése,
- speciális önszerveződő csoportok támogatása, működtetésének, szervezésének segítése

Igény esetén a klub szervezésében megvalósulhat egyéb kulturális program megszervezése is.

A Művelődési Ház számos rendezvénynek, előadásnak ad otthont minden évben, melyeken az időskorú lakosság is szívesen vesz részt. A helyi könyvtár szolgáltatásai is minden lakos számára biztosítottak.

c) idősök informatikai jártassága

Az idősebb korosztály digitális tudása, informatikai jártassága a többi korosztályhoz képest rosszabb. Községünkben – azon belül is a helyi könyvtárban – 2017 évtől lehetőségük volt az időseknek is informatikai jártasságuk fejlesztésére. Az első – kezdőknek meghirdetett – számítógépes tanfolyam 2017-ben valósult meg Gara könyvtárában az Epiknet Kft. szervezésében, melynek folytatására ősszel került sor, ahol ugyanazon résztvevők haladó szintre fejleszthették informatikai ismereteiket. 2018 év végén is sor került egy újabb számítógépes tanfolyamra – immár új résztvevőkkel – a Kecskeméti Katona József Könyvtár szervezésében. Ennek szintén nagy sikere volt az idős korosztály körében, többen kérték a folytatást, amelyre 2019 tavaszán sor is került ugyanazokkal a résztvevőkkel, haladó szinten.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az idősek esetében igen fontos a lehető legjobb egészségi állapot megőrzése. Ennek érdekében szűrővizsgálatok, egészségmegőrzésről szóló rendezvények szervezése folyik a településen, mely feladatból az idősek is kiveszik a részüket.

Gara község HEP stratégiai tevékenységekre bontotta le a tényleges feladatokat, amelyek az idős emberek aktivizálását, közösségbe való bevonását segíthetik.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Sok az egyedül élő idős személy	Fejlesztési lehetőségek: - számítástechnikai ismeretek oktatásával közelebb hozni a távol élő családtagokat, - közösségszervezés, fejlesztés: pót nagy program elindítása, szomszédi figyelőszolgálat megerősítése, - Országos Távfelügyelet által a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás megszervezése
Számítógép használat szintje nem elégséges az idősek körében	Számítástechnikai ismeretek oktatása
Sokszor elavult, csak egy helyen használható tudással rendelkeznek a 45 év feletti munkavállalók	- Piacképes képzések szervezése - Számítástechnikai ismeretek oktatása - Kompetenciafejlesztés

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége⁵

Magyarország az elmúlt években, évtizedekben jelentős jogalkotási lépéseket tett a fogyatékos emberek életminőségének javítása, önálló életvitelének és társadalmi integrációjának elősegítése érdekében. E szabályozások közül mindenekelőtt a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (a továbbiakban: Fot.), valamint a Fogyatékosysággal élő személyek jogairól szóló – a 2007. évi XCII. törvénnyel ratifikált – ENSZ- Egyezmény emelhető ki. Emellett fontos alap az Európai Bizottságnak az Európai fogyatékosyságügyi stratégia 2010–2020: megújított elkötelezettség az akadálymentes Európa megvalósítása iránt COM/2010/636 számú közleménye.

A fogyatékosyságügyi szakterület egyik legfőbb jellemzője, hogy az élet valamennyi területét, és így szinte minden államigazgatási ágazatot egyaránt érint, ezért a fenti dokumentumok érdemi alkalmazása a mindenkori kormányzat részéről gondosan tervezett, összehangolt intézkedéseket követel meg.

A 2011. évi népszámlálás adatai szerint 490 578 fő, azaz a népesség 4,9%-a vallotta magát fogyatékos személynek. Nemzetközi vizsgálatokra épülő szakértői becslések ezzel szemben azt mutatják, hogy a lakosság átlagosan 10%-a él valamilyen fogyatékosysággal, a valós szám tehát hazánkban is inkább az 1 milliót közelítheti.

Fogyatékkal élők támogatásának területei:

- Lakhatás, szociális alapszolgáltatásokhoz való hozzáférés
- Pénzbeli és természetbeni ellátások és szolgáltatások
- Rehabilitáció
- Hozzáférhetőség

Fogyatékos személyeket érintő alapelvek: Prevenció, Önrendelkezés, Teljes és hatékony társadalmi részvétel, Egyetemes tervezés, Semmit rólunk nélkülünk, Hátrányos megkülönböztetés tilalma, indokolt előnyben részesítés, Ésszerű alkalmazkodás

Fogyatékkal élők helyzetének javítását célzó beavatkozási területek:

- A fogyatékos emberek társadalmi befogadását támogató szakmai fejlesztések
- Egészségügy, korai felismerés, diagnosztika
- Alap- és szakellátások, (tájékoztatás, hozzáférés biztosítása)
- Támogató technikai eszközök
- Korai fejlesztés, oktatás, képzés
- Köznevelés (inklúzió, gyermekek Fogyatékkal élőkhez való viszonya, középfokú oktatás elérhetősége SNI fiatalok számára is)
- Szakképzés, felnőttképzés (fiatalok munkaerő-piaci helyzetének javítása)
- Felsőoktatás, (fogyatékosyságügyi, hozzáférhetőségi, rehabilitációs, jelnyelvi ismereteket tartalmazó képzési modulok, felsőoktatásban tanuló fogyatékos fiatalok segítése.
- Életpálya tervezés, Foglalkoztatás, Szociális szolgáltatások és ellátások, Támogató szolgálatok, Komplex rehabilitáció, Koordináció, „kliensút”
- Önrendelkezés, önálló életvitel, támogatott döntéshozatal, lakhatás, fogyatékos személyek és családjaik, közlekedés, sport, kultúra, turizmus.

⁵ 15/2015. (IV. 7.) OGY határozat

Többszörösen veszélyeztetett csoportok: pl.: fogyatékkal élő nők és gyermekek

A többszörös fogyatékkal élő emberek (így például a súlyosan és halmozottan sérült emberek, illetve a fogyatékkal együtt beilleszkedést nehezítő viselkedési problémával élő emberek) és családjaik helyzetéről, speciális igényeiről kevés információval rendelkezünk. Így fontos lenne olyan szakpolitikai stratégiák kialakítása és megvalósítása, melyek ezeknek az embereknek a komplex rehabilitációját segíthetik elő.

A 2011. évi népszámlálás adatai szerint 25 787 fogyatékkal élő ember élt Bács-Kiskun megyében, ez a népesség közel 5 százaléka. A fogyatékos népességben belül továbbra is a mozgássérülteké a legnépesebb csoport.

Garán a fogyatékkal élőek száma a KSH népszámlálás alapján 2011-ben 333 fő volt. (Ez a magas szám magába foglalja a Bácsborsódai „Őszi Napfény” Integrált Szociális Intézmény 250 férőhellyel rendelkező Garai Telephelyének lakóit is.)

7.1 A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Az esélyegyenlőség csökkentésében, a kirekesztés enyhítésében kulcsszerepük van a szociális szolgáltatásoknak. Ide tartozó feladat a szolgáltatásokhoz és ellátásokhoz való hozzájárulás, esélyegyenlőségének biztosítása, a lakóterületen integrált formában történő ellátás szervezése a szociális egészségügyi szolgáltatások összehangolásával.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma nemeként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 6201)	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 6301)	Összesen
2014	57	77	134
2015	52	70	122
2016	48	66	114
2017	47	62	109
2018	42	56	98
2019	n.a.	n.a.	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Javítani kell a fogyatékkal élőek és a megváltozott munkaképességű személyek, valamint a pszichiátriai és szenvedélybetegek komplex, egészségügyi, foglalkoztatási és szociális rehabilitációjának hatékonyságát. Biztosítani kell a fogyatékkal élőek és idős személyek részére a tartós gondozáshoz és ápoláshoz való hozzáférés feltételeit.

Az ellátások szintjét az önkormányzat mindenkor anyagi helyzete nagymértékben befolyásolja, de törekedni kell arra, hogy olyan szintű és tartalmú ellátás legyen biztosítva a polgárok számára, amely elősegíti, hogy az egyén a családjával a saját otthonában kialakított életét élhesse, és ne veszítsen életminőségének szintjéből.

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A fogyatékkal élők foglalkoztatása a védett munkahelyeken kívül igen nehézkes. Az akadálymentesítettség megoldatlansága a közlekedésben, a munkáltatóknál nem megoldott. Sokan a tájékozatlanságuk miatt nem mernek fogyatékkal élő személyeket foglalkoztatni, illetve sok emberben él az a tévhit, hogy mindenkinél értelmi fogyatékossgal is egybekötött a más irányú fogyatékossg, ezért nem tekintik teljes értékű munkaerőnek a fogyatékos személyeket. Sok esetben igazuk van, azonban még több esetben nincs. Igen sok mozgás, hallás, látásfogyatékkal élő ember szellemileg teljesen ép, igaz ugyan, hogy a foglalkoztatásukhoz különböző segítséget igényelnek. Ki a megközelítéshez, ki a kommunikációhoz, megint mások a napi munkához (pl. a számítógépükre hangos programot) igényelnek támogatást. Sokszor ezektől a plusz befektetésektől félnek, de még mindig vannak előítéllettel rendelkezők, mintha a fogyatékossg fertőző betegség lenne, és el lehetne kapni, mint a náthát.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A munkavállalói oldalon a fogyatékkal élők elhelyezkedése jellemzően nehezebb, mint nem sérült társaiké. A megváltozott munkaképességű emberek számára speciális foglalkoztatási formák megléte szükséges ahhoz, hogy tartós foglalkoztatás valósulhasson meg.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

Településünkön a Mozgáskorlátozottak Bács-Kiskun Megyei Egyesületének Garai csoportja fogja össze a helyi mozgáskorlátozottakat. A csoport többek között jó kapcsolatot ápol a helyi önkormányzattal is.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Az alábbiakban felsoroljuk és röviden ismertetjük azokat az ellátási formákat, amelyeket jogszabályok biztosítanak a fogyatékkal élő személyek számára.

Ellátási formák:

- **Fogyatékossgai támogatás:** A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. tv. 22. §-a alapján biztosított fogyatékossgai támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.
- **Rokkantsági járadék:** A rokkantsági járadékról szóló 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet értelmében aki a 25. életéve betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80 %-os vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett és nyugellátást, baleseti nyugellátást részére nem állapítottak meg, rokkantsági járadékra jogosult.

- Közlekedési kedvezmény: A súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet 6. §-a értelmében szerzési és átalakítási támogatásra (közlekedési kedvezmény) a súlyos mozgáskorlátozott személy jogosult
- Parkolási igazolvány: Parkolási igazolványra az a személy jogosult,
 1. aki közlekedőképességében súlyosan akadályozott,
 2. aki látási fogyatékosnak; értelmi fogyatékosnak; autistának; mozgásszervi fogyatékosnak minősül,
 3. akit a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló rendelet alapján 2001. július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy aki vaknak vagy gyengénlátónak, mozgásszervi fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak vagy autistának minősül
- Fogyatékos személyek számára biztosított alap- és szakosított ellátási formák:
 Szociális alapszolgáltatások: étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás
 Szakosított ellátási formák: ápolást, gondozást nyújtó intézmények, fogyatékos személyek otthona, rehabilitációs intézmények, fogyatékos személyek gondozóháza, lakóotthon

Aktuális jogszabályok:

141/2000.(VIII.9.) Korm. rendelet A súlyos fogyatékosná minősítésének és felülvizsgálatának valamint a fogyatékosági támogatás folyósításának szabályairól.

218/2003.(XII.11.) Korm. rendelet a mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványáról
1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
2006. évi CXVII. törvény egyes szociális tárgyú törvények módosításáról

2/2012.(VI.5.) EMMI rendelet a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) A települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

A garai polgármesteri hivatal nem teljes körűen akadálymentesített. A halláskárosultak számára nincs kiépítve indukciós hurok, valamint a polgármesteri hivatal épületének egyik felében biztosítva van a kerekesszékes feljáró, azonban a vakok és gyengénlátók részére nincs kialakított vezetősáv. Ezeknek a kiépítésére pályázati támogatásra van szükség, mivel a jogszabályi környezet olyan szakértők bevonását írja elő az akadálymentesítés folyamatába, akiknek a szakértői költségét az önkormányzat nem tudja egyedül felvállalni. A község művelődési háza kerekesszékes feljáróval van ellátva, az iskola szintén könnyen megközelíthető a kerekesszékesek számára.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A középületek akadálymentesítése, járdafelületek és biztonságos gyalogátkelőhelyek kialakítása kiemelt területe a településfejlesztési elképzeléseknek. Folyamatos az

akadálymentesítése azoknak a középületeknek, ahol ez még nem, vagy nem teljes mértékben került megvalósításra.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

A helyi vállalkozásoknál az akadálymentesítés még nem került megvalósításra.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

A község közlekedésében szintén vannak hiányosságok, ugyanis a DAKK Dél-Alföldi Közlekedési Központ Zrt. nem minden járműve akadálymentesített, így a mozgáskorlátozottak munkába járása erősen meg van nehezítve. A közutak építése, a járdák kialakítása során már figyelemmel volt a község vezetése arra, hogy kerekesszékkal, babakocsival is lehessen közlekedni. Az újonnan kialakított játszótérek a fogyatékkal élő gyermekek is használni tudják, mert azok kialakítása alapvetően az ő figyelembe vételükkel történt meg.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

A fogyatékosok számára nappali intézmény nem biztosított a településen. Legközelebb Baján vehető igénybe ilyen szolgáltatás a Cédrus Református Egyesített Szociális Intézmény Fogyatékosok Nappali Intézményének (FONI) keretein belül. A FONI testi, érzékszervi, értelmi sérült, illetve autista gyermekek, fiatalok és felnőttek részére nyújt szakszerű nappali ellátást, alkalmat teremt társas kapcsolatok kialakítására, közösségi, szabadidős, kulturális programokon való részvételre.

A gondozottak családjaikat tanácsadással, információnyújtással, időszakos gyermek-felügyelettel is igyekeznek segíteni.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A település vezetése igyekszik mindent megtenni a fogyatékkal élők helyzetének javítása érdekében, azonban a szűkös költségvetés miatt mindezt csak pályázati forrásokból van lehetősége megvalósítani. Ennek érdekében a pályázati lehetőségek felkutatása folyamatosan zajlik.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása	
A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nincs megfelelő tájékoztatás, információ a sérült gyermekek szülei részére	ESE AESH nyíltnap szervezése, illetve az arról szóló tájékoztatás kiszélesítése
A sérült gyermekek szülei úgy érzik, hogy magukra vannak hagyva	Tájékoztatásnyújtás a támogatási, segítségi lehetőségekről az önkormányzatnál, illetve a családsegítőnél
Sok fogyatékkal élő munkanélküli	• Támogatási lehetőségek felajánlása • Képzési lehetőségekről tájékoztatásnyújtás • Közösségbe való bevonás a Család- és Gyermejjóléti Szolgálat igénybevételével • Számítástechnikai ismeretek oktatása
Sok fogyatékkal élő embernek idősek a szülei, akik gondoskodnak róla	• Támogatott lakhatás lehetőségnek vizsgálása • Bentlakásos ellátásokról tájékoztatás nyújtása • Egyéb alternatív lakhatási megoldások keresése

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és non-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

Településünkön a helyi lakosság és a civil szervezetek aktívan részt vállalnak az Önkormányzat által szervezett rendezvények szervezésében, megvalósításában és lebonyolításában egyaránt.

- b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Az egyes szereplők közötti együttműködés gyakorlata változó. Jelenleg nincs kialakult gyakorlata annak, hogy egy-egy tevékenységi területen minden szereplő egy időben vegyen részt a fejlesztések megvalósításában.

- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

A Család- és Gyermejkölési Szolgálat három célcsoport esetében – mélyszegénységben élők, romák, idősek – konkrét feladatok elvégzését tűzte ki maga elé célul, melyhez az önkormányzat, valamint a társadalmi szervezetek megpróbálnak segítséget nyújtani lehetőségeik szerint.

A HEP megvalósításának 5 éve alatt folyamatos partnerkeresés, munkacsoport bővítés zajlik, hogy minél szélesebb társadalmi csoportosuláson támaszkodhasson a helyi esélyegyenlőségi program működtetése. Jelenleg a HEP Fórum tagjai önkéntesként csatlakoztak a megvalósító csapathoz.

Mivel a HEP működtetéséhez, az intézkedési tervekhez való kapcsolódáshoz folyamatosan lehet betársulni, így a partnerek száma várhatóan az idő előrehaladtával folyamatosan nőni fog.

- d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Gara Községben három nemzetiségi önkormányzat működik, jelenleg egyetlen egy nemzetiségi önkormányzattal sem kötött HEP partnerségi megállapodást Gara Községi Önkormányzat. Várhatóan ez a későbbiekben meg fog történni. A nemzetiségi önkormányzatok jelenleg is sok segítséget nyújtanak a mélyszegénységben élő személyek, családok részére, ezért a megállapodás aláírása szinte csak formáság.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A településen működő civil szervezetek:

- „Garai Székelykör” Egyesület
- Garai Sportegyesület
- Garai „Nimród” Vadásztársaság
- Gara Épített Örökség Megőrzéséért Alapítvány
- „BETESZDA” (Segítség Szükségben) Alapítvány

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Az esélyegyenlőség megvalósítása érdekében, az egyik kiemelt feladat a for-profit szereplők bevonása a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásába. Aki teheti a helyi vállalkozók közül támogatja különböző formában a helyi rendezvényeket és egyéb programokat.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

A helyzetelemzés előkészítésben részt vettek a településen dolgozó szociális, egészségügyi, gyermekjóléti, és köznevelési szakemberek. Módszere az online kapcsolattartás az egyes esélyegyenlőségi csoportokkal kapcsolatos problémák feltárására, majd program tervezet véleményezésére koncentrált. A honlapon (www.gara.hu) az elfogadott dokumentum hozzáférhető lesz, amely alapján a folyamatokat, intézkedéseket megismerik, és így biztosított lesz a megvalósítás folyamatos ellenőrzése.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása

A szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeit az alábbi módokon tehetik meg:

- Közmeghallgatás
- Szociálpolitikai Kerekasztal
- Polgármesteri, jegyzői fogadónap
- Képviselő-testületi bizottságok ülései
- Képviselő-testületi ülések

Gara, 2020. július 16.

Faa Béla
polgármester

Hódosné Dr. Süke Amália
jegyző

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	A célcsoportok tagjai között növelni kell a képzettségi arányt, hogy nagyobb arányban tudjanak jobb megélhetést biztosító munkahelyeken elhelyezni	Oktatási, képzési eszközök, módszerek fejlesztése a lemorzsolódás megakadályozására és a továbbtanulás elősegítésére
Gyermekek	Sok a hátrányos helyzetű gyermek	A hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásának, szabadidejük hasznos eltöltésének megszervezése, a lemorzsolódás csökkentése
Idősek	Sok az elmagányosodott idős ember	Élethosszig tanulással, szomszédi közösségek felkészítésével az elmagányosodás megakadályozása
Nők	Nehéz a munkába való visszatérés a gyermekvállalás után	Kompetencianöveléssel, képzésekkel helyzetbe kell hozni őket
Fogyatékkal élők	Sok a fogyatékkal élő munkanélküli ember	Kompetencianöveléssel, képzésekkel, akadálymentesítésről szóló tájékoztatással való helyzetbe hozás

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Képzés	Képzést vállaló célcsoportok Foglalkoztatási Osztály Család- és Gyermekegészségügyi Szolgálat
Gyermekek	Oktatás, kompetenciafejlesztés	Hátrányos helyzetű gyermekek Család- és Gyermekegészségügyi Szolgálat Iskola, Óvoda
Idősek	Egyedüllet oldása	célcsoporttagok Család- és Gyermekegészségügyi Szolgálat Idősszervezetek Egyházak

Nők	Képzés, kompetenciafejlesztés	célcsoporttagok védőnő Család- és Gyermejjóléti Szolgálat Fogyatékos szervezetek Egyházak Munkaügyi Kirendeltség Iskolák, Óvodák
Fogyatékkal élők	Képzés, kompetenciafejlesztés	célcsoporttagok Család- és Gyermejjóléti Szolgálat Fogyatékos szervezet Egyházak Munkaügyi Kirendeltség Iskolák, Óvodák

Jövőképünk

Önkormányzatunk legfontosabb célja a településünkön élő állampolgárok jólétének biztosítása, életminőségének folyamatos javítása, olyan támogatói környezet működtetésével, amely

- erősíti a közösséghez és a lakóhelyhez kötődést, a lokálpatriotizmus, a társadalmi szolidaritást,
- kiemelt figyelmet, ha kell pozitív diszkriminációt alkalmaz a veszélyeztetett célcsoportok számára,
- tudatos és partnerségen alapuló intézkedései hatására a hátrányos helyzetű csoportok felzárkózási esélyei, életminőségük és életük önálló irányításának lehetősége javul.

2. Az intézkedési területek részletes kifejtése

Intézkedés címe:	Mélyszegénységben élők képzése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Igen sok a képzetlen álláskereső Gara községben
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Általános: Megfelelő végzettség megszerzése a munkavállalás megkönnyítéséhez Rövid: felmérések elkészítése, eljuttatása a képzésre Közép: minél többen fejezzék be a képzést, a képzés befejeződése után találjanak állást, nő az önbizalom, nő az önértékelés Hosszú: társadalmi felértékelődés, a gyermekek iskolázottságának növekedése, társadalmi struktúraváltozás
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Rövid: feltérképezni a mélyszegénységben élő lakosságot, felmérni, hogy ki akar tanulni, kinek nincs munkája, ki vállalja a képzést. Közép: segítséget adni, hogy minél többen fejezzék be a képzést, a képzés befejeződése után segítségadás az álláskeresésben. Hosszú: társadalmi felértékelődés, valamint a gyermekek iskolázottságának növekedése, társadalmi struktúra változás érdekében kommunikálni az eredményeket.
Résztvevők és felelős	célcsoport: mélyszegénységben élő lakosok, romák, pályázatkírók, Családsegítő Szolgálat, HEP Fórum tagok

Partnerek	Képzőhelyek
Határidő(k) pontokba szedve	Felmérés (2 hónap), képzésre jelentkezés, képzés befejeződése után eredményességi felmérés, a képzés befejeződése után egy évvel az elhelyezkedési/munkahely megtartási ráta felmérése
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Kérdőívek visszaérkezése: kiküldött, visszaérkezett kérdőívek száma. Képzése jelentkezők száma, képzőhely adminisztrációja, Lemorzsolódás, képzőhely adminisztrációja. Munkahelymegtartás: képzésben részt vett személyek nyilatkoztatása. Fenntarthatóság: megfelelő színvonalú képzés esetén a résztvevők munkához jutásának esélye megnő.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem érkeznek vissza a kérdőívek, folyamatos tájékoztatás a képzésről és annak feltételeiről, támogatásáról. Érdektelenség a képzés iránt, folyamatos tájékoztatás a képzésről és annak feltételeiről, támogatásról. Lemorzsolódás: segítségnyújtás a képzés során.
Szükséges erőforrások	humán és technika

A mélyszegénységben élők problémáit leginkább a képzetlenségből adódó elhelyezkedési gondok okozzák. Szeretnénk, ha megvalósulhatna valamilyen képzés a településen, hogy ezáltal képzettséget szerezhessenek az alulképzettek.

Intézkedés címe:	Álláskereső Klub működtetése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Segítségre szorulnak az állást kereső munkanélküli emberek
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Általános: A tartós munkanélküliek számára olyan programok biztosítása, amely elősegíti, hogy egyenlő esélyük legyen a munkaerőpiacra való bejutásra, és a munkahely megtartására. Rövid: felmérése a célcsoportoknak, megfelelő ajánlatokhoz adatbázisokból tájékoztatás kérése, kompetencia fejlesztése. Közép: munkához juttatás, önértékelés növelése. Hosszú: társadalmi felértékelés, valamint társadalmi struktúraváltozás.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Rövid: igényfelmérés a részvételhez, kompetenciafejlesztés Közép: folyamatos kompetenciafejlesztés, után kísérés. Hosszú: után kísérés, kudarcok elemzése
Résztvevők és felelős	célcsoport: munkanélküli mélyszegénységben élők, romák (kettős célcsoport). Család- és Gyermejköltségi Szolgálat munkatársa
Partnerek	Képzőhelyek, Foglalkoztatási Osztály
Határidő(k) pontokba szedve	Felmérés (2 hónap), képzésre jelentkezés, képzés befejeződése után eredményességi felmérés, a képzés befejeződése után egy évvel az elhelyezkedési/munkahely megtartási ráta felmérése

Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Kérdőívek visszaérkezése: kiküldött, visszaérkezett kérdőívek száma. Képzése jelentkezők száma, képzőhely adminisztrációja, Lemorzsolódás, képzőhely adminisztrációja. Munkahelymegtartás: képzésben részt vett személyek nyilatkoztatása. Fenntarthatóság: megfelelő színvonalú segítségnyújtás esetén a résztvevők munkához jutásának esélye megnő.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem teljes a felmérés: folyamatosan frissíteni kell a listákat. Sok kudarc éri a munkavállalókat, folyamatosan elemezni kell a kudarcokat.
Szükséges erőforrások	humán és technika

A hátrányos helyzetű álláskeresők nyílt munkaerőpiacra való belépésének segítése településünkön is nagyon fontos feladat. Szeretnénk egy Álláskereső Klubot működtetni, ahol hozzásegíthetnénk a helyi munkanélküli lakosságot ahhoz, hogy a lehető legrövidebb időn belül megtalálják a számukra megfelelő munkahelyet. Ez idáig még nem tudott megvalósulni a kitűzött terv, anyagi és egyéb lehetőség hiányában.

Intézkedés címe:	Szűrővizsgálatok az életmódbeli kockázatok felmérésére
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Sok az elhízott, keveset mozgó gyermek
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Általános: A szűrővizsgálatokkal a kóros elváltozásokat korán lehet észlelni, illetve meg lehet akadályozni az elváltozások kialakulását Rövid: célcsoport meghatározása, szülők, pedagógusok, gyermekek, tájékoztatása Közép: felmérés végig vitele Hosszú: a felmérés eredményeinek felhasználása a felvilágosító tevékenység megszervezéséhez, illetve a megelőző programokhoz.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Rövid: bekerülési paraméterek meghatározása, tájékoztató beszélgetések Közép: folyamatos felmérés Hosszú: a kutatás eredményeinek gyakorlati felhasználása pl. gyógytestneveléshez, fogyi tábor indításához stb.
Résztvevők és felelős	célcsoport: gyermekek, védőnő, gyermekorvos, iskola, szülők Felelős: védőnő
Partnerek	Védőnő, gyermekorvos, iskolák, szülők
Határidő(k) pontokba szedve	Felmérés folyamatos. Kutatási eredmények közzététele, gyakorlati felhasználása: 2 év.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon),	Paraméterek meghatározása, egységes felmérési lapok kialakítása. Felmérés: a felmérésben részt vevő gyermekek listájának megléte, szülői beleegyezés megléte, kiszűrt tanulók számára, terápiában részt vevő gyermekek száma. Kutatási eredmények: Iskolavédőnői dokumentációk

valamint fenntarthatósága	Fenntarthatóság: A folyamatosan jelen lévő probléma felmérése, terápiás javaslatokkal való ellátása a jövő felnőtteinek, szülőinek az egészségét érintik, ezért elengedhetetlenül fontos a kezelése
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A szülők nem járulnak hozzá a felméréshez, tájékoztatás, meggyőzés
Szükséges erőforrások	humán és technika

A Védőnői Szolgálat folyamatosan végzi a hozzá tartozó korcsoportok szűrését. A kötelező újszülött kori szűrések mellett a csecsemők 1, 3, 6 hónapos, 1, 2, 3, 4, 5 és 6 életkori szűrését, valamint a kötelező beiskolázás előtti szűrővizsgálatokat.

Az iskolás korosztály 2., 4., 6. és 8. osztályos szűrővizsgálata is minden évben megtörténik.

A 6 év alatti gyermekeket a szülők a védőnői idézésre igen nagy százalékban behozzák. Az iskolai szűrések a tanítási időben történnek, a szülők előzetes beleegyezését és tájékoztatását követően. A védőnő által kiszűrt gyermekek az iskolaorvoshoz és szakorvoshoz vannak irányítva.

A szülők és a gyerekek háziorvosa értesítést kap a vizsgálat eredményeiről. A szükséges vizsgálatok elvégzése sajnos már nem 100%-os. Gyakran tapasztalható, hogy a szülő nem viszi el gyermekét a kiírt vizsgálatra, vagy lehet, hogy az eredmény nem mindig érkezik vissza a védőnőhöz.

A kiszűrt problémákra személyesen és egészségnevelő előadások során is igyekszünk megoldásokat mutatni. Például életmóddal, táplálkozással, mozgással kapcsolatosan.

Intézkedés címe:	A fejtetvesség megelőzése, és a fertőzöttség csökkentése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Gyakori a fejtetvesség előfordulása
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Általános: A felvilágosító, segítő, támogató tevékenységgel csökkenhet, vagy megszűnhet azoknak a fertőző gócnak a száma, ahonnan folyamatosan újra és újra elindul a fejtetvesség. Rövid: Célcsoport meghatározása, szülők, pedagógusok, gyermekek tájékoztatása. Közép: Folyamatos ellenőrzéssel, tájékoztatással, egyéni esetkezeléssel megbeszéléssel csökken, megszűnik a gócok száma. Hosszú: A felvilágosító, segítő tevékenység eredményeként megszűnnek a folyamatosan jelenlévő fertőző gócok.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Rövid: Célcsoportok meghatározása, tájékoztató beszélgetések. Közép: Folyamatos vizsgálatok, egyénre lebontott gyakorlati segítő tevékenységek. Hosszú: A felvilágosító tevékenységek eredményeinek gyakorlati felhasználása
Résztvevők és felelős	célcsoport tagjai: mélyszegénységben élők, romák, gyermekek (hármascélcsoport). Felelős: védőnő
Partnerek	Védőnő, gyermekorvos, iskola, szülők
Határidő(k) pontokba szedve	Célcsoport meghatározása. Vizsgálatok: folyamatosan. Felvilágosító tevékenység, gyakorlati segítség, folyamatos.

Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Célcsoport meghatározása: a kiszűrt gyermekek listájának megléte, aktualizálása. Felvilágosító és segítő tevékenység: szülők véleményei Után követés: Védőnői dokumentációs. Fenntarthatóság: A fejtetvességgel küzdő családok kirekesztődnek a társadalomból, ezért ezt meg kell akadályozni
Kockázatok és csökkentésük eszközei	A szülők elutasítók a felvilágosítással, a segítséssel szemben: tájékoztatás, meggyőzés .
Szükséges erőforrások	humán és technika

A védőnő minden év szeptemberében, januárjában és áprilisában kötelező módon vizsgálja az óvodában és az iskolában a fejtetvességet. Ezen felül a többi hónapban is megjelenik ellenőrzésre szűrőpróbaszerűen, illetve fejtetves eset bejelentésekor mindig.

Sajnálatos tény, hogy egy-egy vizsgálat alkalmával szinte mindig előfordul fejtetvesség az intézmények gyermekei körében. Az iskolában érdekes módon gyakrabban, mint az óvodában. Az érintett gyerekek szülei értesítést kapnak arról, hogy gyermeküknél fejtetvesség áll fenn, illetve felvilágosítást kapnak annak kezeléséről is. Gyakran sikerül a bajai ÁNTSZ-től szert szerezni a családtagok kezelésére is.

Szülői értekezletek alkalmával, plakátok segítségével is folyamatosan küzdünk a probléma ellen.

Intézkedés címe:	A nem kívánt terhesség elkerülésének módjai
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	A tablettás fogamzásgátló anyagi, vagy kulturális okokból nem mindenki számára férhető hozzá
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Általános: A nem kívánt terhesség elkerülése. Rövid: A gyermekvállalási korban lévő nőkhez való eljutás a tájékoztató anyagok által. Közép: Folyamatos tájékoztatás, egyéni esetkezelés. Hosszú: A felvilágosító tevékenység hatására csökkenjen az abortuszok száma
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Rövid: tájékoztató anyagok, előadások készítése. Közép: folyamatos tájékoztatás, egyéni esetkezelés. Hosszú: után követés
Résztvevők és felelős	célcsoportok tagjai: mélyszegénységben élők, romák, nők (hármass célcsoport) Felelős: védőnő
Partnerek	Védőnő, háziorvos, nőgyógyász
Határidő(k) pontokba szedve	Téma meghatározása, felvilágosító tevékenység végzése, folyamatos. Után követés: 2 év

Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Téma meghatározása: felvilágosító anyag megléte. Felvilágosító tevékenység, egyéni tanácsadás: védőnői munkanapló. Után követés: védőnői dokumentáció. Fenntarthatóság: a tevékenység ellenőrzése folyamatos, éves felülvizsgálattal szükséges.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Érdektelenség a tevékenységgel szemben, tájékoztató plakátok, médiában való megjelenés a célcsoportok eléréséért.
Szükséges erőforrások	humán és technika

A Védőnői Szolgálatnak nincs adata arról, hogy nem kívánt terhességüket hányan szakítják meg. Az érintett nőknek a bajai ÁNTSZ Családvédelmi Szolgálatához kell fordulniuk ezen irányú kéréseikkel. Ennek ellenére a Védőnői Szolgálat felvilágosító munkával küzd a nemkívánatos terhességek ellen. Iskolai felvilágosító munkával, előadásokkal, szóróanyagokkal, személyes tanácsadással. A már szült nőknél is folyamatos a tanácsadás a születésszabályozással kapcsolatosan, igyekezve megkeresni a számukra legmegfelelőbb és elérhető módszereket.

Intézkedés címe:	Szűrővizsgálatok a méhnyakrák és az emlőrák ellen
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Szűrővizsgálatok propagálása, mivel a korai stádiumban igen jól gyógyítható méhnyakrákban és az emlődagában még ma is sokan halnak meg
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Általános: A méhnyakrák és az emlőrák kialakulásának megakadályozása. Rövid: felmérni a kockázati csoportot. Közép: felvilágosító tevékenységgel elérni a 100%-os szűrési arányt. Hosszú: megakadályozni a méhnyakrák és emlődagában végstádiumúvá válását.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Rövid: kockázati csoportok meghatározása. Közép: folyamatos felvilágosító tevékenység, előadássorozat tartása. Hosszú: után követés, a kudarcok elemzése.
Résztvevők és felelős	célcsoport: Idős nők, mélyszegénységben élő, roma, nők, Partnerek: Védőnő, háziorvos, nőgyógyászok, onkológusok. Felelős: védőnő
Partnerek	Védőnő, háziorvosok, nőgyógyász, onkológusok
Határidő(k) pontokba szedve	Kockázati csoportok meghatározása: folyamatos felvilágosító tevékenység, előadások tartása. Után követés: 3 év
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása	Kockázati csoportok meghatározása: a programba bekapcsolódó nők listájának megléte, aktualizálása. Előadások, felvilágosítás: plakátok, szóróanyagok, előadások. Után követés: háziorvosi, védőnői dokumentációs Fenntarthatóság: folyamatos

(rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Érdektelenség a tevékenységgel szemben, tájékoztató plakátok, médiában való megjelenés a célcsoport eléréséért.
Szükséges erőforrások	humán és technika

A Védőnői Szolgálat folyamatos kapcsolatban áll a megyei ÁNTSZ szűrési koordinátorával. Bácsszentgyörgy azon kevés települések közé tartozik, ahol már a védőnő is tud méhnyakszűrést végezni. Így a szűrendő nők számáról, személyéről mindig pontos kimutatásunk van. Az ÁNTSZ meghatározott időközönként küldi a személyre szóló meghívólevelet a nőknek. Plakátok, újságcikkek, felvilágosító szóróanyagok segítik a felvilágosítást, a nők nagy része azonban még így sem él a felkínált lehetőséggel.

A védőnő által levett kenetek száma (Gara + Bácsszentgyörgy):

- 2013: 39 fő
- 2014: 42 fő

Az emlőrák megelőzéséért a 25 és 65 év közötti nők két évente behívólevelet kapnak a bajai kórház mammográfiás rendelésére. Minden évben a behívólevelek mellett plakátokkal, személyes megkereséssel is igyekszünk emelni a megjelenések számát. A vizsgálatra általában minden évben egyszer, ősszel kerül sor.

Intézkedés címe:	Gyesről, Gyedről visszatérők munkába állásának segítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Segítségre szorulnak az állást kereső, gyermeknevelésből a munka világába visszatérni kívánó nők
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Általános: Megkönnyíteni a nők munkába állását Rövid: felmérni a célcsoport igényeit Közép: munkához juttatás, önértékelés növelése Hosszú: társadalmi felértékelődés, valamint társadalmi struktúraváltozás
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Rövid: igényfelmérés, kompetenciafejlesztés Közép: folyamatos kompetenciafejlesztés, után kísérés Hosszú: után kísérés, kudarcok elemzése.
Résztvevők és felelős	célcsoport: mélyszegénységben élők, roma, nők (hármastársas célcsoport) védőnő, Család- és Gyermekjóléti Szolgálat. Munkaügyi Központ.
Partnerek	Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, munkaügyi központ.
Határidő(k) pontokba szedve	Felmérés folyamatos. Munkakeresés: folyamatos. Kompetenciafejlesztés: folyamatos.

Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Felmérés: az álláskeresők listájának megléte, aktualizálása. Munkakeresés: munkát keresők jelentkezései. Után követés: álláskeresők nyilatkozatai. Fenntarthatóság: folyamatos, 2 évenként felülvizsgálat
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Nem teljes a felmérés: folyamatosan frissíteni kell a listákat. Sok kudarc éri a munkavállalókat, folyamatosan elemezni kell a kudarccokat.
Szükséges erőforrások	humán és technika

A GYES-ről, GYED-ről visszatérni kívánó nők különösen hátrányos helyzetből indulnak a munkaerő-piacon. Az intézkedési tervben ezzel a problématerülettel kapcsolatban korábban meghatározott céljaink nagyon fontosak, elsődlegesen szeretnénk felmérni fenti célcsoportot településünkön, majd igény szerint folyamatos kompetenciafejlesztéssel javítani visszatérési esélyeiken.

Intézkedés címe:	Egészséges táplálkozás - Egészségmegőrzés
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Az egészségtelenül táplálkozó várandós kismamánál gyakrabban alakul ki az elhízás és a terhességi veszélyeztetettség
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Általános: Megértetni az egészséges táplálkozás fontosságát. Rövid: felmérése a célcsoportnak. Közép: egyéni tanácsadás útján segíteni a várandós kismamának. Hosszú: terhességi veszélyeztetettség, elhízás kialakulása gyakoriságának csökkentése.
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Rövid: a várandósok körében felvilágosító munka végzése. Közép: gyakorlati segítségnyújtás a kismamának. Hosszú: után kísérés, kudarccok elemzése
Résztevők és felelős	célcsoport: mélyszegénységben élő, roma, nők (hármass célcsoport). Védőnő, háziorvos, nőgyógyász. Felelős: védőnő
Partnerek	Védőnő, háziorvos, nőgyógyász
Határidő(k) pontokba szedve	felvilágosító munka végzése: folyamatos, gyakorlati tanácsadás, folyamatos, után követés folyamatos.
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása	Felvilágosító munka: hány kismama vesz részt a programban. Gyakorlati tanácsadás: hány esetben kezdődött el, vagy folytatódott az elhízás, került a kismama veszélyeztetett helyzetbe. Után követés: Védőnő dokumentációja

(rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Fenntarthatóság: folyamatos a program alatt, de évenként ellenőrzést igényel a felvilágosító munka eredményességének felmérése.
Kockázatok és csökkentésük eszközei	Érdektelenég a tevékenységgel szemben: tájékoztató plakátok, folyamatos meggyőző munka a védőnői tanácsadás során
Szükséges erőforrások	humán és technika

Várandósgondozás során mindig kiemelt feladat az elhízás és a toxémia megelőzése. A 2013-ban nyilvántartott 32 fő várandós közül 20 volt veszélyeztetett, ebből 15 fő egészségügyi ok miatt. Elhízás 6 fő kismamánál már a várandósság kezdetén észlelhető volt. 2 fő várandósnál fokozódott az állapot. A várandósok folyamatos segítséget kapnak a probléma kezeléséhez, kész étrendeket, gyakorlati útmutatókat, felvilágosító anyagokat.

Intézkedés címe:	A község honlapjának teljes akadálymentesítése
Feltárt probléma (kiinduló értékekkel)	Nem teljes akadálymentes a község honlapja, ezért a látási fogyatékkal élők nem tudják megfelelően használni
Célok - Általános megfogalmazás és rövid-, közép- és hosszútávú időegységekre bontásban	Általános: A teljes weblap akadálymentesítettségének elérése. Rövid: felmérés az akadálymentesítés lehetőségeiről. Közép: felmérni és folyamatosan figyelemmel kísérni a pályázati lehetőségeket, pályázati lehetőség esetén döntéshozatal segítése a képviselő-testületnél előterjesztés készítésével. Hosszú: pályázati lehetőségek felhasználásával a teljes akadálymentesítettség kialakítása
Tevékenységek (a beavatkozás tartalma) pontokba szedve	Rövid: a honlapon szükséges változtatások pontos megnevezése ahhoz, hogy akadálymentes honlap legyen. Közép: pályázatfigyelés, pályázat esetén annak a képviselő-testület elé tárása előterjesztés megírásával. Hosszú: Pályázati támogatásból akadálymentes honlap készítése, készíttetése, karbantartása.
Résztevők és felelős	célcsoport tagjai: látási fogyatékkal élők. Önkormányzat, település lakosok, akadálymentesítést végző vállalkozás. Felelős: polgármester
Partnerek	Önkormányzat, pályázatkíró
Határidő(k) pontokba szedve	Feltáró munka: Pályázatfigyelés: folyamatos, honlap elkészíttetése, karbantartása: folyamatos
Eredményességi mutatók és annak dokumentáltsága, forrása (rövid, közép és hosszútávon), valamint fenntarthatósága	Felvilágosító munka: az akadálymentesítési szükséglet pontos leírása. Pályázatfigyelés: nem marad le a témában kiírt pályázatról. Gara Község honlapjának elkészítése: működik a honlap. Fenntarthatóság: pályázati lehetőség esetén a honlap elkészíttethető.

Kockázatok és csökkentésük eszközei	Érdektelenég az akadálymentesített honlap elkészíttetésének irányában: folyamatos meggyőző munka a Képviselő-testület tagjainál. tevékenységgel szemben: tájékoztató plakátok, folyamatos meggyőző munka a védőnői tanácsadás során
Szükséges erőforrások	humán és technika, pályázat

Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében az intézkedési tervben már korábban fontos feladatként került meghatározásra Gara honlapjának teljes akadálymentesítése. Ennek érdekében folyamatos a pályázatfigyelés. Ennek hiányában ez idáig még nem tudott megvalósulni a kitűzött terv.

Cím:	Közterületi játszótér fejlesztése
Leírás:	A településen aktív közösségi élet zajlik és több civil szervezet működik. A településen több hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek él. Az önkormányzat célja a településen zöld területen történő játszótér kialakítása, mely a települése élő minden korosztályú gyermek játszó igényét kielégítené.
Határidő:	2022.06.30.
Az intézkedés felelőse:	Polgármester
Kategória:	A gyermekek esélyegyenlősége
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	A településen több hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek él. Ezek a családok nehéz anyagi körülmények között élnek. A szülők nem rendelkeznek rendszeres munkaviszonyból származó jövedelemmel, hanem legtöbbször alkalmi munkából, jövedelempótló támogatásból és a gyermekek után járó támogatásokból tartják fent a családot. Az önkormányzat célja az egészséges környezet és hatékony nevelés biztosítása a település gyermekei számára. A fejlesztés eredményeként a garai gyermekek is hozzáférhetnek mindazon udvari fejlesztőeszközökhöz, amelyek ma egy átlagos településen elérhetőek.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:	Az intézkedés célja összhangban áll a település közép és hosszú távú programjával, a gazdasági tervvel
Az intézkedés tartalma:	Olyan udvari játékok beszerzése, amelyek fejlesztik a fizikai állóképességet, a nagy és finom mozgásokat és a fizikális erőnlétet, szem-kéz, szem-láb koordinációt és a testi mozgásos képességeket.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	A játék során szerzett tapasztalatok a gyermek személyiségfejlődéséhez alapvetően hozzájárulnak. A környezet adaptációja a kisgyermekek esetén, a játék során történik. A

	játék során a gyermekek szociális tapasztalatokat gyűjtenek, megtanulják cselekedeteik jelentőségének felmérését.
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	A tervezett beruházásokat a Magyar Falu Program pályázat által nyújtott forrásból kívánjuk megvalósítani.
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	Pontos kalkuláció esetén hosszú távon biztosítható.

Cím:	Gara, Kis utca útfelújítása
Leírás:	A település kiépített úthálózatából az Önkormányzat a Kis utca felújítását tervezi, figyelemmel, hogy az út burkolata már évek óta erősen elhasználódott. Figyelemmel, hogy a lakóút e funkciója mellett összekötő funkciót is ellát, forgalmi leterheltsége nagy, így fokozott az igény a megfelelő minőségű burkolat kialakítására.
Határidő:	2022.06.30.
Az intézkedés felelőse:	Polgármester
Kategória:	Település szintű probléma
Az intézkedéssel elérni kívánt cél:	A vidéki települések népességmegtartó és népességnövelő erejének fokozása. A települési önkormányzat a gondos gazdálkodás ellenére sem tudott forrást biztosítani a tulajdonában lévő utak felújítási munkáira, csak esetleges kisebb felújításokat, kátyúzásokat tudott megvalósítani az elmúlt évek során.
A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal:	Az intézkedés célja összhangban áll a település közép és hosszú távú programjával, a gazdasági tervvel
Az intézkedés tartalma:	Az út teljes felújítandó szakaszának vízszintes vonalvezetése egyenes enyhe bal kanyarral a Dózsa Gy. utcai csatlakozás előtti tervezési szakaszon. A tervezett útburkolatról lefolyó csapadékvizeket beton folyókán vezetjük le a Dózsa Gy. utca kereszteződés előtt építendő beton víznyelő aknán keresztül a Dózsa Gy. utca alatt átvezetett beton áteresztő aknájára kötve.
Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok):	Az új vagy a felújított út hossza. A projekt végrehajtása következtében a balesetmentes közlekedés biztosítása.
Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai):	A tervezett beruházásokat a Magyar Falu Program pályázat által nyújtott forrásból kívánjuk megvalósítani.
Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága:	Pontos kalkuláció esetén hosszú távon biztosítható.

3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez

⁶ Az Intézkedési Terv a 2020. évben megfogalmazott célokat tartalmazza

2	Gyermek, Gyedről Segítségre szorulóknak az állást keresők munkába állásának segítése	Megkönnyíteni a nők munkába állását		Tájékoztató, tanácsadás, kompetenciafejlesztés	polgármester	2022. 06. (csütörtök)	30. célcsoport felkutatása, igényfelmérés, dokumentáció	1 fő családsegítő	célcsoport folyamatos segítése, utánpótlás
3	Egészséges táplálkozás és egészségmegőrzés	A nem egészségesen táplálkozó várandós kismamáknál gyakrabban alakul ki az elhízás és a terhesség toxémia	Betegség megelőzése	Megelőzés, tanácsadás	polgármester	2022. 06. (csütörtök)	30. felmérések, dokumentáció	1 fő védőnő	folyamatos tanácsadással, segítségnyújtással csökkenni a terhességi elhízás, veszélyeztetettség
IV. Az idősek esélyegyenlősége									
1	Szűrővizsgálatok a méhnyakrák és propagálása, mivel az emlőrák ellen korai stádiumban igen jól gyógyítható méhnyakrákban és az emlődagagatban még ma is sokan halnak meg.	Betegség megelőzése		Felvilágosítás, tanácsadás, szűrővizsgálatok megszervezése	polgármester	2022. 06. (csütörtök)	30. szűrések dokumentálása, utánpótlás	1 fő védőnő	folyamatos tanácsadás, szűrés
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége									
1	A község Nem teljes akadálymentes honlapjának teljes akadálymentesítése	teljes A teljes akadálymentesítettségének		Pályázatok folyamatos figyelembe vételére, benyújtása	polgármester	2022. 06. (csütörtök)	30. benyújtott pályázat honlap akadálymentessége	1 fő polgármesterpályázati 1 fő informatikus 1 fő pályázati	pályázati lehetőség esetén a honlap elkészíthető

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket, cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik. A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül. A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására. A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a jegyző és a szociális előadó felel:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Gara község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Gara község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és az 51/2020.(VII.9.) Kt. számú határozatával elfogadta.

III. Ezen Helyi Esélyegyenlőségi Program elfogadásával a 60/2018.(VI.22.) Kt. számú határozattal korábban elfogadott Program hatályát veszti.

Gara, 2020. július 16.

Faa Béla
polgármester

HEP elkészítési jegyzék⁷

NÉV ⁸	HEP részei ⁹										Aláírás ¹⁰
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Garai Közös Önkormányzati Hivatal jegyző	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	<i>Garai Némi</i>
Család- és Gyermekei Szolgálat családsegítő	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	<i>Garai Némi</i>
Garai Nemzetiségi Általános Iskola intézményvezető	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	<i>Garai Némi</i>
GNOB intézményvezető	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	<i>Garai Némi</i>
GNOB szakmai vezető	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	<i>Garai Némi</i>
Háziorvos	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	<i>Garai Némi</i>
Védőnői Szolgálat	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	<i>Garai Némi</i>
Roma Nemzetiségi Önkormányzat elnök	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	<i>Garai Némi</i>
Garai Közös Önkormányzati Hivatal szoc.üi.	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	RÉTE	<i>Garai Némi</i>

⁷ Ez a jegyzék – mint a HEP melléklete – szakmailag is bizonyítja, hogy a HEP széleskörű egyetértéssel és közös munkán alapul, és nem kizárólagosan egy „partneri aláírással” igazolt dokumentum

⁸ A jegyzék soronként jelöli a HEP elkészítési folyamatban résztvevő személyeket, intézményeket, partnereket.

⁹ A jegyzék oszlopaiba kerülnek a HEP egyes tartalmi részei, ahol az adott betű karikázásával jelezni lehet, hogy az adott személy, intézmény, partner az elkészítésben részt vett, észrevételezett, támogatta, ellenőrzte.

R= részt vett, E= észrevételezte, T=támogatta, E= ellenőrzte.

¹⁰ Az adott partner aláírásával hitelesíti a sorban jelölt részvételét a HEP elkészítési folyamatban.

Gara Községi Önkormányzat
6522 Gara, Kossuth L. u. 62.

2020 JÚL. 15.
6/1716 - 2

Faa

KIVONAT

Gara Községi Önkormányzat Képviselő-testületének
2020. július 9. napján megtartott nyilvános ülésének jegyzőkönyvéből

51/2020. (VII.9.) Kt. sz. határozat

Gara Községi Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának elfogadásáról

1. Gara Községi Önkormányzat Képviselő-testülete (a továbbiakban: Képviselő-testület) az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglaltaknak megfelelően a felülvizsgált Helyi Esélyegyenlőségi Programot a határozat melléklete szerinti tartalommal megtárgyalta és elfogadja.
2. A Képviselő-testület megbízza a polgármestert, hogy a Szociális és Gyermekevédelmi Főigazgatóság közreműködését kérje abban, hogy Gara Községi Önkormányzat helyi esélyegyenlőségi programjának felülvizsgálatát igazolva, ezen határozatot a HEP utolsó oldalaként összefűzve tegye közzé honlapján annak érdekében, hogy a HEP program jogszabályi megfelelősége a publikus felületen is áttekinthető legyen.

Határidő: azonnal

Felelős: Faa Béla polgármester

Kmf.

Faa Béla sk
polgármester

Hódosné dr. Süke Amália sk
jegyző

A kivonat hitelül:

Gara, 2020. július 15.

Kertészné Molnár Anna

